Viața studențească

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA Nr. 41 • Miercuri 27 XI 1968 • 16 pagini • 0,50 lei

Omagiu și mărturie istorică imaginile luate în acest număr de fotoreporterul nostru Emil COJOCARU, reprezintă monumente și chipuri din Alba Iulia anului jubiliar 1968.

ALBA IULIA 50 • ALBA IULIA 50 • ALBA IULIA 50 • ALBA IULIA 50

UNIREA CU ȚARA

Există evenimente în istoria unui popor în care se reflectă ca într-o lentilă convergentă, *luminînd semnificații multiple și inedite, aspirații și idealuri afirmate cu jertfe și sacrificii. Unirea Transilvaniei cu România este un astfel de eveniment convergent, fundamental pentru proclamarea unei țări independente și libere, a unei națiuni strîns legate printr-o coeziune indestructibilă. Începînd cu acel solstițiu dramatic și sublim care a dus la contopirea dacilor și romanilor într-o magmă etnică, la Dunăre și Carpați, continuînd cu popasurile popoarelor ce ne-au străbătut pămînturile și s-au topit în țesuturile ființei noastre, oamenii care populează aceste meleaguri au trăit înrudiți prin sînge și prin idei, conștienți că se întrupează din zbucium și din jale pentru ca să fie odată fericiți. Stăpînind munți, podișuri, cîmpii la încrucișări de dominații și expansiuni, luptînd pentru existență și pentru libertate, românii constituiți ca popor conștient de permanența și de forța sa morală și vitală se vor afirma ca un popor de echilibru și de avertisment împotriva oricăror flagelări. Legături intime, spirituale, vor continua să cutreiere poporul, ca apele subterane încărcate de sensuri și de elemente cosmice. Voievozi, domnitori, conducători de oști, cărturari revoluționari, vor afirma prin timp, viguros și înțelept, cu argumente cumpănite între spadă și idee, că românii sînt „de un neam și de o limbă“*

Dacă numele lor poate fi Mihai Viteazul, Miron Costin, Dimitrie Cantemir, Nicolae Bălcescu sau Avram Iancu, aceasta e numai o întîmplare, pentru că în ființa lor perenă s-au cristalizat convergent *și activ aspirații de unire care împlineau secole și generații. Dacă epicentrul seismelor revoluționare și al mișcărilor de eliberare se va deplasa fulgerător dintr-un loc în altul al geografiei românești va fi iarăși o întîmplare, pentru că, întotdeauna și pretutindeni, românii la fel au gîndit și-au simțit pentru unitate și eliberare și fiecare palmă de pămînt românesc s-a sfințit și s-a consfințit cu eroism și jertfă omenească.*

Intrînd în epoci în care conștiința de sine a individului și conștiința apartenenței sale la societate și la univers devine matură, patetică, ne întîlnim cu luciditatea și incandescența luptelor de eliberare socială și națională.

Din ideile de libertate națională și eliberare socială se vor împărtăși masele împlinind conștiința necesară luptei unanime pentru idealuri. Strînși pe Cîmpia de la Blaj în 1848, cei 40 000 de oameni vor striga: „Vrem să ne unim cu țara!“ Această exclamație în care se răsfrîng convergent, *amplu, strigătele românilor de-a lungul timpului va deveni lozincă mobilizatoare și însuflețitoare în luptă. Unirea celor două principate, Țara Românească și Moldova, va fi primul act din marea operă de independență și unitate de stat pe care îl*

Adrian DOHOTARU

(Continuare în pag. a 6-a)

Seminarul de filozofie

Cînd judec autocritic munca mea profesorală, îmi pun întotdeauna următoarea întrebare: care au fost profesorii de la care am învățat într-adevăr ceva și cărora, în bună măsură, le datorez ce știu? Și răspunsul este mereu același: sînt profesorii cu care am lucrat în seminar, profesorii care au stat de vorbă cu mine, personal, pe problemele care mă frămîntau, îndrumîndu-mă.

Și cu cît înaintez în vîrstă, cu atît sînt mai convins de două lucruri, care mi se par a fi esențiale în cariera de profesor.

Aceste două lucruri sînt următoarele:

Nu cursurile rostite de la catedră, în chip de serie de conferințe, sînt cele care dau rod; ci munca în seminar, în grup restrîns, în care e cu putință ca profesorul să arate celor mai tineri decît el propria lui experiență de muncă științifică, secretele lui profesionale, informația sa, pasiunea lui științifică și munca pe care o plănuiește.

De aceea, socotesc că *seminariile trebuie concepute nu ca un prilej de repetare a ceea ce s-a expus la curs, îndatorire care poate fi lăsată pe seama unui „repetitor“, ci dimpotrivă, ca prilejul cel mai nimerit ca profesorul să facă trecerea uneltelor de muncă științifică de la o generație la alta* În același timp, aici trebuie să se sudeze între profesor și studenți atmosfera de încredere reciprocă — temei al unei acțiuni de educație socială, mai valoroasă adeseori decît învățarea de carte.

Și în al doilea rînd: încredere în capacitatea de muncă științifică a celor tineri. Cine nu a lucrat direct

Prof. univ. H. H. STAHL

(Continuare în pag. a 4-a)

„FINIS CORONAT OPUS" ŞI NU PREA

Imagine de la una din multiplele şi frumoasele manifestări ale studenţilor clujeni

Cu conferinţa de dare de seamă şi alegeri a organizaţiei U.T.C. din centrul universitar Cluj, a opta după o cronologie locală, s-a încheiat „perioada electorală de toamnă" a studenţilor utecişti, după cum observa un vorbitor. De toamnă, deoarece în primăvară, mai exact imediat după mica vacanţă de iarnă, se vor desfăşura alegerile noilor lideri ai asociaţiilor studenţeşti. Fiind şi ultima şi într-un centru cu o bogată experienţă în activitatea politică studenţească, dezbaterea de la Cluj ne interesa în cel mai înalt grad. Dar, dacă ar fi să ne conformăm predilecţiei locale pentru expresii latine, am zice „finis coronat opus" şi nu prea ! Nu prea, mai ales datorită începutului dezbaterii, adică dării de seamă, care n-a vrut să dezmintă regula aproape generală : o prelegere festivă abundînd în formulări şablon, în argumentări obosite, în îndemnuri lipsite de conţinut, în autocritici blînde şi formale. S-ar putea crede că, absorbit de rezolvarea multiplelor probleme pe care le implică integrarea în ritmul noului an universitar, comitetul U.T.C. a neglijat elaborarea acestui document şi l-a improvizat în ultimul moment. Data elaborării dării de seamă, în varianta prezentată conferinţei, este indicată însă fără echivoc : 23 octombrie. Deci a fost timp suficient pentru îmbunătăţirile care se impuneau în urma unei discutări atente a ei în cadrul Comitetului U.T.C. pe centrul universitar ! Nouă ni se pare că explicaţia acestui aer de anacronism care se degajă din respectiva dare de seamă, ca şi din cele similare pe care le-am ascultat în adunările din alte centre universitare, stă în slaba receptivitate a unor activişti ai organizaţiei faţă de suflul nou imprimat activităţilor în rîndurile tineretului de hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. de acum un an. Chiar dacă în munca practică aceşti activişti — şi ne referim la membrii unor comitete ale organizaţiilor U.T.C., între care şi la ai comitetului centrului universitar Cluj, acţionează nu o dată într-un mod nou — nu ştim de ce cînd trebuie să ne prezinte stările de lucru dintr-o dată devin prizonierii vechii optici — şi limba se îndoaie după gînd — ai vechiului limbaj. Iată dar o altă ipostază a contradicţiei dintre faptă şi vorbă.

Dar n-am vrea să credem şi noi, ca unii lingvişti idealişti, că totul rezidă într-o contradicţie de limbaj. Mai ales în ceea ce priveşte contribuţia organizaţiilor U.T.C. şi asociaţiilor studenţeşti la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ dezideratele sînt dintre cele mai vagi. Analizarea în ansamblu a acestei munci primordiale a studenţimii s-a rezumat de fapt numai la citarea şi comentarea cîtorva procente de promovare, note bune, repetenţi, restanţe şi examene amînate. Cauzele ? Iată-le, constatate simplist în darea de seamă : **„Un număr dintre aceşti studenţi nu-şi îndeplinesc obligaţia elementară de a învăţa, întîrzie predările lucrărilor şi proiectelor, absentează nemotivat de la cursuri şi seminarii, irosesc timpul în discuţii sterile la cofetării, pe stradă, neglijînd astfel pregătirea sistematică, muncind în asalt în preajma examenelor. Aceşti studenţi nu manifestă interes pentru consultarea (?!) bibliografiei, a lucrărilor fundamentale, concluzie ce se desprinde din numărul mic al celor ce solicită de la biblioteci cărţi şi lucrări de specialitate, buletine ştiinţifice etc".**

A pune problema numai sub acest aspect, **nu-i consult**, ca să folosim o expresie a locului. Deoarece aici nu e vorba numai de o **consultare** a bibliografiei şi lucrărilor fundamentale, ci de studiu temeinic, tenace, care poate fi verificat după nivelul seminariilor, al prezentării la examene, al activităţii ştiinţifice, al integrării în producţie etc.

Aceeaşi optică simplificatoare o atestă şi capitolul „muncă profesională" din proiectul programului de activităţi prezentat conferinţei Cele 6 puncte ale acestui capitol sînt următoarele : **1. Comitetul U.T.C. şi Consiliul U.A.S. cu sprijinul Bibliotecii centrale universitare va continua ciclul de activităţi metodice privind documentarea rapidă şi modernă ; 2. Vom organiza şi sprijini organizarea de simpozioane în facultăţi pe probleme actuale ale ştiinţei şi tehnicii, întîlniri cu profesori, cercetători, specialişti participanţi la diferite congrese din ţară şi de peste hotare ; 3. În colaborare cu Consiliul U.A.S. şi cu sprijinul cadrelor didactice vom antrena un număr mai mare de studenţi în cercurile ştiinţifice, vom urmări activitatea de pregătire şi susţinere a lucrărilor, precum şi publicarea celor mai valoroase dintre acestea în buletinele ştiinţifice studenţeşti şi în revistele institutelor ; 4. În colaborare cu conducerea institutelor şi facultăţilor vom intensifica organizarea de cercuri pentru studierea limbilor moderne în anii IV, V şi VI ; 5. Se va continua şi se va încuraja activitatea cercurilor de stenografie şi legătorie de cărţi, iniţiate anul trecut la nivelul centrului universitar ; 6. În vederea cultivării la studenţi a interesului şi mîndriei pentru centrul nostru universitar, Comitetul U.T.C. va propune şi sprijini în cadrul Ateneului studenţesc ciclul tematic „Din istoria centrului universitar şi a mişcării democratice şi comuniste studenţeşti din Cluj".**

Nimic de zis, toate cele enumerate mai sus sînt bune şi folositoare dacă se vor face. Unde sînt însă acţiunile, măsurile, analizele intrinsece pregătirii nemijlocite a studenţilor, participării organizaţiilor U.T.C. şi U.A.S. la îmbunătăţirea procesului instructiv-educativ ?

De altfel, în toată darea de seamă nu s-a suflat un cuvînt despre activitatea reprezentanţilor organizaţiilor U.T.C. şi asociaţiilor studenteşti în consiliile profesorale, ştiinţifice şi senat.

Ca peste tot însă, discuţiile, receptive faţă de problemele majore ale colectivităţii de tineret, au suplinit cu brio **partea pregătită din timp** a conferinţei.

Şi iată cum apar unele probleme ale procesului instructiv în observaţiile pertinente ale tovarăşului Ion Deleanu, fostul preşedinte al Consiliului U.A.S., secretarul nou ales de conferinţă al Comitetului U.T.C. pe centru.

Situaţia critică prezentată (repetenţi — peste 400, exmatriculaţi — 95, restanţieri în sesiunea iunie — 2 444) ascunde (trădează, am zice noi) unele neajunsuri, care ţin nu numai de îndărătnicia unor studenţi pentru care repetenţia şi restanţa sînt un drept instituţionalizat. Astfel sesiunea de examene suplimentară din aprilie a avut consecinţe negative în pregătirea studenţilor, mărirea grupelor de studenţi (măsură criticată la timpul respectiv de revista noastră) constituie numai o **soluţie financiară** în contradicţie cu spiritul recentelor măsuri de îmbunătăţire a învăţămîntului, calitatea scăzută a unor cursuri de la I.M.F. duce la absenţa în masă a studenţilor din amfiteatre. Înseşi perfecţionările recente ale conţinutului şi metodelor învăţămîntului sînt pline de imperfecţiuni. Pentru a se reduce numărul de examene s-a recurs de către unele catedre la soluţii formale, la simple însumări de prelegeri şi respectiv de examene (Ecuaţii diferenţiale la Politehnică, Tehnologie la Chimie etc.). Examenele, după opinia aceluiaşi vorbitor, nu sînt privite de către unii profesori ca **momente de sinteză** ale pregătirii studentului, ci ca un **raport de oponenţă** între profesor şi student. De aici mentalitatea potrivit căreia o întrebare în plus şi răspunsul respectiv (care ar conţine parcă chintesenţa cunoaşterii) devin hotărîtoare pentru obţinerea notei minime sau a celei maxime. Intervenţia tovarăşului Ion Deleanu ca şi opiniile exprimate de alţi vorbitori, studenţi şi cadre didactice au conturat un cîmp de acţiune amplu al organizaţiilor de tineret din facultăţi. Iar în concluziile sale, tovarăşul **Mircea Angelescu**, secretar al C.C. al U.T.C., preşedintele U.A.S.R., a subliniat cu multă claritate concepţia care trebuie să călăuzească organizaţiile de tineret pentru a-şi exercita **rolul lor principal de a influenţa studenţimea în direcţia unei bune pregătiri, pentru a deveni factori activi ai îmbunătăţirii procesului de învăţămînt, pentru ca reprezentanţii studenţilor să se dovedească exponenţi veritabili ai opiniilor judicioase, în consonanţă deplină cu realităţile din facultăţi.**

Un al doilea grup de probleme care au polarizat opinia mai multor vorbitori, uneori confuză (Pop Stana), alteori foarte ascuţită dar perspicace (Aurel Stoica, locţiitor al secretarului Comitetului municipal al U.T.C., Uricaru Eugen) a fost munca politico-ideologică în rîndul studenţilor, capacitatea organizaţiilor studenţeşti de a fructifica iniţiativele membrilor lor (cenacluri şi reviste studenţeşti) şi de a asigura un conţinut bogat şi modalităţi de manifestare atractive, eficiente unor forme noi de angajare a studenţilor în mişcarea contemporană de idei (ateneele studenţeşti).

Tînărul face în anii studenţiei — spunea academicianul Constantin Daicoviciu, care a onorat ca întotdeauna cu prezenţa sa importantul eveniment din viaţa studenţilor utecişti clujeni — **două şcoli — una profesională şi una ideologică, politică, de cetăţean.** În aceeaşi ordine de idei s-a înscris şi pledoaria lui Eugen Uricaru pentru studentul om social, om politic (**Pe studenţi îi interesează în primul rînd politica** — proclama el axiomatic).

Cum asupra acestor lucruri s-a mai scris recent şi urmează să se mai scrie cît de curînd în paginile revistei noastre ne vom rezuma la sublinierea esenţei recomandărilor tovarăşului Mircea Angelescu. **Activizarea politică a studenţilor, realitate îmbucurătoare şi tot mai evidentă, trebuie să se întemeieze pe o informare politică completă şi multilaterală, pe activităţi care să fie reflexul preocupărilor studenţilor. Confuziile, lipsa de intransigenţă ideologică, de discernămînt politic nu pot decît să prejudicieze unei asemenea munci politico-ideologice eficiente şi de aceea asemenea deficienţe trebuiesc preîntîmpinate şi înlăturate cu fermitate.**

Numai aşa, atît în domeniile care au făcut obiectul observaţiilor noastre cît şi în celelalte — activităţi cultural-distractive, sportive, turistice — organizaţia U.T.C. va putea ţine pasul cu evoluţia complexă a vieţii studenţeşti, cu cerinţele şi exigenţele multiple ale tineretului universitar, cu problemele serioase, diverse şi diversificate pe care le implică munca educativă în învăţămîntul superior.

Niculae STOIAN

Ce este opinia studenţească ?

O universitate este o microlume cu realizările şi, cu unele nereuşite, cu un popor al ei unit într-un efort comun, cu o majoritate care participă din plin la această viaţă şi cu o minoritate încă inertă.

Conferinţa de dare de seamă şi alegeri a organizaţiei U.T.C. din Universitatea craioveană a dezvăluit o mare parte din problemele colectivului studenţesc, a fost o adunare complexă, febrilă. Darea de seamă şi toate discuţiile care au urmat se axează pe o coordonată unică ce s-ar putea numi cu un cuvînt atitudine, în sensul complet care onorează calitatea de student şi utecist. Gruparea părerilor formulate în adunare nu face decît să sublinieze varietatea lor şi importanţa fiecăreia. Pentru că, aşa cum se spunea în darea de seamă, „mobilitatea epocii noastre determină natura obligaţiilor tinerei generaţii".

CE ESTE OPINIA STUDENŢEASCĂ ?

La adunare, Eugen Iordache, student la Facultatea de electrotehnică, spunea : „Încerc să mă desprind din atmosfera lucrurilor plate, rotunjite. Vreau să vorbesc despre opinia studenţească. Ce este ea, împotriva cui, de ce ne temem de ea, de ce nu există întotdeauna ? Consider că nu există atunci cînd nu încercăm să ne impunem legile noastre, cînd nu luptăm cu cei care le calcă. Mulţi utecişti pomenesc de principii şi legităţi numai cînd trebuie să profite de asta".

Din discuţiile adunării a reieşit rolul important pe care trebuie să-l aibă organizaţia U.T.C. în formarea şi dirijarea acestei opinii, rigoarea de care trebuie să dea dovadă.

Opinia trebuie să existe în conştiinţa studenţilor dintr-o necesitate, nu impusă din afară.

Şi discuţiile delegaţilor la conferinţă au dovedit prezenţa acestei opinii care sancţionează şi apreciază constituindu-se într-un impuls al activităţii studenţeşti.

CINE A UCIS MARILE INIŢIATIVE ?

Oricît ar semăna acest subtitlu cu titlul unui film cunoscut, el se suprapune exact unei realităţi.

Încă din anul trecut, comitetul U.T.C. şi-a propus realizarea a două obiective extrem de importante : înfiinţarea unui ateneu studenţesc şi a unei reviste. „Ateneul studenţesc craiovean este un forum al cunoaşterii şi înţelepciunii" — citat din darea de seamă. Acest forum „e sublim, dar lipseşte cu desăvîrşire". Din aprilie 1968 el se află într-o fază „de gestaţie prelungită" — cum se spune în acelaşi document.

Revista studenţească are material pentru trei numere, însă n-a apărut — din motive „tehnice" etc.

Şi cum „căutarea unui vinovat" nu rezolvă nimic, considerăm că hotărîrea adunării de a trece noului comitet aceste sarcini, pe care va trebui să le rezolve urgent, e singura soluţie pentru întreruperea unei inerţii supărătoare.

CULTURĂ FĂRĂ TAM-TAM ŞI DEFILARE

Discutarea unor probleme de ordin cultural a ocupat un loc central în lucrările conferinţei. Referindu-se la importanţa acestei probleme, directorul Casei de cultură a studenţilor, Iosif Bălăşoiu, spunea : „Universitatea noastră are nevoie de prestigiu. Şi numai acela ştiinţific nu e suficient".

E necesară prezenţa studenţilor la cele mai importante manifestări culturale din oraş. Aceasta nu înseamnă însă frecventarea unor spectacole cu coloana şi cu listă de prezenţă. „Pentru lipsa culturii nu trebuie să acuzăm administraţia. Nu se merge la teatru cu rîndul. Actul de cultură profund nu se face într-o săptămînă cu tam-tam şi defilare" — spunea mai sus-citatul Eugen Iordache.

Organizarea unor spectacole de iniţiere la Casa de cultură a studenţilor, o propagandă culturală mai intensă din partea organizaţiei U.T.C. ar contribui eficient la orientarea studenţilor spre activităţile culturale, dîndu-le posibilitatea folosirii timpului liber într-un mod elevat, intelectual. Şi poate n-ar mai exista situaţii ca acelea rezumate de directorul educativ, Ţoghie Ana, în adunare : „ei dormeau cu cărţile (de joc) pe masă, iar ele croşetau mereu" — acestea fiind observaţii făcute în urma unei vizite prin cămine. Şi poate mini-corul Universităţii ar număra mai mulţi membri — nu 49 cîţi are în prezent.

Toate aceste relatări dovedesc că atmosfera culturală din Universitatea craioveană trebuie să se amplifice, existînd suficiente resurse pentru aceasta.

„NO, HAIDA..."

Rezumînd discuţiile adunării de alegeri U.T.C. din Universitatea Craiova putem afirma că aici s-a format cu adevărat o opinie studenţească, există un puls care trebuie să se concretizeze în rezultate pe măsura posibilităţilor.

Pentru aceasta, organizaţia U.T.C., comitetul ales trebuie să cunoască toate problemele vieţii universitare, să determine — aşa cum spunea rectorul Universităţii, prof. dr. Mircea Oprean — „funcţia socială a studentului".

Remarcînd atmosfera sinceră, de lucru, a acestei adunări, tovarăşul Nicolae Dragoş, membru al Biroului C.C. al U.T.C., şi-a încheiat cuvîntul citînd un „discurs" al unei personalităţi din istoria noastră : „No. haida !".

E o concluzie şi un îndemn.

N. D. FRUNTELATĂ

ALBA IVLIA 50

REPORTAJ SOLEMN

Acolo, la întîlnirea străvechilor și frumoșilor Munți Apuseni cu unduirea calmă și plină de taină a dealurilor și cu Cîmpia Ardealului, un timp și o geografie descoperă privirii orașul-cetate, orașul cu nume desprins parcă din legendă, orașul de la răscruce de drumuri și de istorii : Alba Iulia.

La Alba Iulia lucrurile, arhitectura și aerul te recheamă pretutindeni și permanent în istorie. Poate în nici un alt oraș de pe cuprinsul străvechii Dacii Felix nu întîlnești și nu retrăiești atît de profund și de plenar istoria țării ca aici ; pe străzi inima și gîndul aud fiecare piatră și fiecare zid rostind istoria ; pe aceste meleaguri unde „șezum și plînsem", de zeci de mii de ani și-au lăsat gîndul în piatră, murindu-se pînă la marginea puterilor în bătălii, dacii, iar peste remoartea lor eternă s-a ridicat apoi Apulum — cea mai mare cetate daco-romană ; aici, pe locul castrului de la marginile căruia se închideau și se deschideau porțile, parcă simbolic, spre cele patru zări ale țării și ale lumii — Porta Decumana (la nord), Porta Praetoria (la sud), Porta Principalis Dextra (la apus) și Porta Principalis Sinistra (la răsărit) — se va ridica Bălgradul de mai tîrziu în care și-a avut capitala voievodală Iancu de Hunedoara, cetatea în care au fost trași pe roată Horia și Cloșca, în care a intrat biruitor Mihai Viteazul și cetatea în care, în urmă cu o jumătate de veac, s-au strîns cei peste 100 000 de oameni din toate părțile Transilvaniei, Banatului, Crișurilor, Bihorului, Sătmarului, Maramureșului pentru a desăvîrși ceea ce purtau de milenii în sînge și ceea ce, în urmă cu 400 de ani, înfăptuise pentru o clipă Mihai Viteazul : Unirea.

De trei ori distrusă din temelii, trecută prin foc și sabie pînă la ultima casă și din nou reconstruită, cetatea „cu ziduri albe" a devenit, la fiecare timp și la fiecare hotar de istorie, un simbol : de înflorire și decădere, de asuprire și libertate, de cultură și de unitate de stat.

Și vine un timp în viața fiecărui oraș cînd monumentele și istoria lui se refuză simplei și temporarei descoperiri turistice ; vine un timp cînd istoria coboară în oamenii și lucrurile acelui oraș și atunci, profund și grav și solemn totodată, oamenii încep să retrăiască o vreme dusă a orașului și a strămoșilor, plecînd cu sute și cu mii de ani înapoi. Și vine și un timp cînd orașul se retrăiește pe sine, cînd se întoarce într-o vîrstă a lui, într-un eveniment ori într-un fapt din cele mai de seamă rămase în memoria pietrei și a pămîntului.

La Alba Iulia, într-un sfîrșit de toamnă cu aurul frunzelor irosit pe vînturi și cu pămîntul acoperit de cețuri, oamenii și lucrurile într-o coincidență sau mai degrabă ești tentat să crezi că într-o înțelegere perfectă își retrăiesc o zi și un simbol, își sărbătoresc o schimbare fundamentală și un moment dintre acelea destinate să aureoleze și să umple întotdeauna cu lumină amintirea în sufletul și în biografia oamenilor și orașelor.

Străzile acolo „sus în cetate", cum spun locuitorii de azi rămășițelor din zidurile milenarei cetăți, ca de altfel întreaga Alba Iulia într-una din zilele lui noiembrie (una din cele peste 18 200 de zile care s-au scurs de la marea și acea neuitată adunare de pe cîmpul lui Horea), simt din nou animația marilor evenimente : pe aer se presimte apropierea sărbătorii, clădirile se îmbracă în culoare solemnă și gravă, printre zidurile Catedralei reîntregirii ortodoxe în pridvorul căreia, din umbre și din cețuri de frescă, tronează figura voievodului unificator de neam și de țară, parcă se așteaptă ecourile strigătelor de bucurie, ale cîntecelor și fluierelor pornite — ca-n urmă cu jumătate de veac spre Mitropolia lui Mihai Viteazul — de pe cîmpul din apropiere. Și dincolo de biserică, în clădirea pe care, spre înfruntarea timpului și trecerea în eternitate, stă scris cu litere de aur că „În anul Domnului 1918, 1 Decembrie, în acest loc s-a proclamat pentru totdeauna și în mod irevocabil, prin votul solemn și unanim al poporului, unirea Transilvaniei cu întreaga Daco-România. Eternă fie aducerea aminte a acestui act măreț", se află Sala Unirii. Multe din chipurile, din faptele și vorbele celor care au votat Unirea în sala aceea (ori s-au bucurat pe cîmpul lui Horea de înfăptuirea ei) vor sta acum, ca mărturii, în sălile clădirii alăturate. Peste optzeci de săli ale Muzeului Național al Unirii sînt destinate expoziției comemorative de la 1 Decembrie...

La Alba Iulia străzile au aură de istorie și de legendă : orașul-cetate, orașul de la încrucișare de drumuri și de războaie, orașul devenit, în urmă cu ani, inima în care a bătut o întreagă țară își pregătește sufletul de sărbătoare. De sărbătoare se pregătesc drumurile și zidurile care vor fi rămas din vechiul Apulum și porțile monumentale ridicate de Gabriel Bethlem în osîrdia lui pentru înflorirea cetății dar și monumentul ridicat întru „smerită închinare lui Horia, Cloșca, Crișan" și clădirile ultimilor ani, dar, mai ales, într-un sentiment al istoriei păstrate în sînge, de sărbătoare se pregătesc cele cîteva sute de mii — contemporani, fii, nepoți și strănepoți ai celor peste 100 000 de oameni strînși acum cincizeci de ani aici. De la elevii liceului (ale căror voci le-am auzit de dincolo de ferestrele casei de cultură la repetiția pentru spectacolul festiv de la 1 Decembrie ori cărora le-am citit numele sub versurile închinate Unirii și publicate în primul număr al revistei lor școlare „Gînd tineresc"), de la Alexandru Popa, directorul Muzeului (angajat în organizarea unor expoziții comemorative și editarea unor pliante) și pînă la Tuli Ioan (elev în clasa I, pe care l-am întîlnit lîngă zidurile celulei în care a fost închis și a suferit „dîrz, neînduplecat, cu credința tare în destinul neamului românesc, 27 dec. 1784—28 februarie, 1785", Horia), care s-a oferit — cu o uimitoare și demnă de invidiat de oricine competență — să ne fie ghid la monumentele din întregul oraș, locuitorii municipiului se pregătesc pentru ziua solemnă a atingerii jumătății de veac de la împlinirea idealului străbun. Purtînd în inimă amintirea acelei zile în care a început istoria României unite, Groza Petru (pe atunci în plină floare a vîrstei la cei 34 de ani pe care-i avea) ne evocă, cu un zîmbet cald și cu multă căldură, ceasurile acelei zile : „Veniseră oamenii în costum național. Se juca Hora Unirii, popii cu lumea la un loc, se cîntau Tricolorul și cîntece populare. Toată ziua a răsunat văzduhul de chiote și de urale. Lăutarii osteniseră. Oamenii, veniți — unii cu trenul, alții cu căruța, alții pe jos — din toată România, jucau cu mic cu mare, bărbați, femei și copii, Hora Unirii. Așa bucurie nu se mai văzuse de mult la noi... Acum, că se-mplinește jumătate suta de ani de-atunci, o să merg din nou să văd lumea. Poate-o să joc și eu iar că prea a fost frumos atunci la Alba..." Și Groza Petru, unul din cei peste 100 000 de atunci, trăiește emoția fiecărei clipe a orașului din preajma sărbătorii. Poate de aceea în fiecare zi merge „în cetate" și în fiecare zi cutreieră străzile și orașul să vadă pregătirile, să simtă aerul acela de istorie care plutește printre ziduri și să audă pașii lui Horia și ai lui Mihai la porțile Albei. Nici n-ar putea altfel. („D-apoi cum, cînd cartea lui Mihai o citesc mereu de copil ?").

De sărbătoare, într-un imens arc de triumf pe care memoria îl imaginează și inima îl aude înălțîndu-se, se pregătesc și cele cîteva zeci de formații artistice de dansatori (peste 25 la număr), de fluierași, tarafurile, cele opt fanfare din județ, formații artistice populare românești (alături de care vor fi prezente și cele maghiare din Galda de Jos, Rimetea, Lopadea Nouă și cele germane din Petrești-Sebeș, ori din Vinerea într-o simbolică comuniune de gînduri și de sentimente la ora sărbătorii.

Și peste toate, la ziua jumătății de veac, în orașul în care fiecare piatră poartă în memorie zbucium de războaie și liniște de legendă vor răsuna, duse pe aer în țară, prin cele patru porți ale zării — Porta Decumana, Porta Praetoria, Porta Principalis Dextra, Porta Principalis Sinistra — cele 1500 de voci (ale corurilor din județ reunite), cîntînd aidoma ca atunci: Hora Unirii, Tricolorul, Pe-al nostru steag e scris Unire...

Florentin POPESCU

SEMINARUL DE FILOZOFIE

(Urmare din pagina 1)

și personal cu studenții se poate mira de cele ce afirm. De la distanța, deseori imensă și artificial mărită, dintre „profesor" și „student", îi vine greu să creadă celui care nu are contact cu studenții decît la examene că, printre cei tineri, majoritatea sînt frămîntați de probleme, dornici să facă dovada maturității lor de gîndire, a capacității lor de creație, a pasiunii sincere cu care pătrund în tainele unei probleme științifice, de îndată ce capătă convingerea că e vorba nu de o „materie" la care vor fi examinați, ci de o problemă a lor personală, pe care, dacă se pregătesc cum trebuie, o vor putea rezolva poate mai bine decît o poți face tu, trecătorul lor îndrumător.

Mihail Sadoveanu a scris foarte frumoase pagini despre învățătorul din școala primară, care l-a învățat să iubească limba, pe care, la vremea aceea, o stîlcea gramatical. Sadoveanu a ajuns să scrie o limbă românească splendidă, desigur infinit mai frumoasă decît a modestului său învățător. Totuși se cheamă că acel învățător își făcuse datoria și se putea mîndri că el l-a învățat să scrie pe Sadoveanu.

Orice profesor trebuie, cred eu, să aibă această modestie, de a socoti că s-ar putea ca printre studenții cu care lucrează să fie unii care în curînd îi vor fi cu mult superiori și că în consecință datoria lui este să le ușureze calea care le va permite să-l întreacă!

A crește oameni pînă la maxima lor capacitate de dezvoltare! Aceasta ar fi datoria oricărui profesor, căci *Universitatea nu are, în primul rînd, datoria de a face știință, ci pe aceea de a face oameni de știință.* Că trebuie multă răbdare, cheltuială de mult timp, pentru un asemenea contact personal, făcut zi de zi, este drept. Că ai deseori prilejul neplăcut de a constata că în munca ta ai destule rebuturi este, de asemenea, drept. Dar aceasta nu înseamnă că munca nu trebuie făcută. Șlefuiești orice piatră ți se dă; măcar că nu toate sînt „pietre prețioase", totuși e ceva să fie șlefuită, cît de cît, făcînd-o mai frumoasă o piatră vulgară de rîu.

Munca în seminar are și darul de a crea între membrii lui un spirit de echipă, mai ales dacă la ea participă studenți și mai tineri și mai vîrstnici, cei din anii mai înaintați ajungînd a fi ei înșiși, încă de pe băncile facultății, dascăli ai celor mai tineri. Profesorul poate dispune astfel de un grup de asistenți benevoli și entuziaști, care pentru a face față acestei îndatoriri ce li se încredințează simt datoria de a se pregăti mai temeinic încă decît o fac pentru examene. Căci întotdeauna aprecierea propriilor tăi colegi valorează mai mult decît aprecierea unui examinator de sfîrșit de an.

Dar pentru ca un asemenea seminar să funcționeze cum trebuie are nevoie de ceea ce deseori îi lipsește: un spațiu în care studenții să se poată aduna, unde să poată discuta, între ei, problemele lor de muncă științifică, unde pot găsi, la orice oră din zi, un membru al corpului didactic pe care să-l consulte; și mai ales o bibliotecă și un bibliotecar, el însuși membru al corpului didactic care să le îndrume lectura.

Nu mai vorbim de laboratoriile de care au nevoie, de pildă, studenții de la Psihologie; sau de atelierul mecanografic de care nu se pot lipsi cei de la Sociologie.

Ca să iau exemplul acestora din urmă: ei lucrează peste vară în campanii de cercetări pe teren. Apoi, peste pe care le-au adunat și să facă redaciarnă, trebuie să prelucreze informațiile tările necesare. Nu le trebuie oare spațiu suficient ca toată această muncă să fie făcută în colectiv, sub permanenta îndrumare a unui profesor? Nu au nevoie de mașini de scris? De mașini de calculat? De planșe de desen? De cartele perforate, de mașini dactiloperforatoare, de mașini electronice, oricît de modeste ar fi ele? În lipsa acestora, cum vor putea lucra împreună cu profesorul lor și deci cum vor învăța tehnicile muncii științifice moderne?

Sunt multe probleme de rezolvat încă. Știm că nu toate se pot rezolva de îndată. Dar nici nu le va sosi niciodată timpul de rezolvare dacă nu ne gîndim încă de pe acum la ele.

JINDUIESC DUPĂ O UNIVERSITATE ASTFEL ECHIPATĂ ȘI ÎNZESTRATĂ, CU PERSONAL ȘI MATERIAL DIDACTIC, ÎNCÎT SĂ DEVIE CEEA CE TREBUIE SĂ FIE: UN LOC UNDE NU NUMAI CĂ SE ÎNVAȚĂ UN STOC DE „ADEVĂRURI" ȘTIINȚIFICE GATA ELABORATE DE ALȚII, CI O UZINĂ DE CREAT OAMENI ÎN STARE SĂ DUCĂ MAI DEPARTE ȘTIINȚA, ÎN TOATE DOMENIILE ȘI ÎN RITMUL ULUITOR DE RAPID AL VREMURILOR DE ASTĂZI.

„SOCIALISMUL ȘI DEMOCRAȚIA"
SEMINAR AL STUDENȚILOR ÎN FILOZOFIE

Joi 28 noiembrie 1968, la Casa Universitarilor din București, se deschide seminarul „Socialismul și democrația", organizat de Comitetul U.T.C. al Universității din București.

Participă studenți ai facultăților de filozofie și drept din București, Cluj și Iași.

Sînt invitați, de asemenea, studenți ai facultăților cu profil umanistic de la universitățile din Craiova și Timișoara și ai altor institute din Capitală.

LAURI ȘI LAUDE CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE STUDENȚEȘTI

La București și Timișoara și-au încheiat lucrările trei dintre cele patru secții ale Seminarului național al cercetării științifice studențești.

PREMII SPECIALE ACORDATE DE U.A.S.R.

Marele premiu al seminarului: Automat pentru recunoașterea caracterelor de tipar: Șerban Petrescu, anul V, Ion Predonescu, anul V, Tiberiu Popescu, anul IV, Adrian Cogan, anul V, Dan Ciocan, anul V, Virgil Sărăchie, anul IV — toți de la Facultatea de electronică Institutul politehnic București; **Premiul special pentru lucrarea cu eficiență economică deosebită: Modularea pe calculatorul analogic C.A.N.T. a sistemului de reglare automată a turației turbinei DL-100:** Ștefan Kilyeni, anul V, Liviu Pietreanu, anul V, Iosif Gulaci, anul V — toți de la Facultatea de electrotehnică a Institutului politehnic Timișoara; **Premiul special pentru cea mai bună lucrare teoretică: Modelarea pe calculator analogic a unui sistem adaptiv:** Boris Jora, absolvent al Facultății de automatică, Institutul politehnic București; **Premiul special pentru cea mai bună realizare practică: Sistem pentru extragerea datelor dintr-un calculator numeric:** Mircea Cojocaru, anul V, Flaviu Popa, anul V, Facultatea de automatică, Institutul politehnic București; **Premiul special pentru cea mai bună lucrare de sinteză: 1) Sisteme autoinstruibile:** Călin Soare, anul V, Facultatea de automatică, Institutul politehnic Bucureși; 2) **Memorii asociative:** Valentin Cristea, anul V, Facultatea de automatică, Institutul politehnic București; **Premiul special pentru cea mai bună prezentare: 1) Studiul fotoelasticimetric asupra unui baraj cu contraforți ciupercă:** Viorel Burlacu, anul V, Vasile Mușat, anul IV, Virgil Breaban, anul IV, Facultatea de hidrotehnică, Institutul politehnic Iași; 2) **Proiectarea schemei de comandă logică a unei acționări electrice:** Virgil Maier, anul V, Mircea Purenciu, anul V, Maria Gherman, anul V, Ioan Bilegan, anul V, toți de la Facultatea de electromecanică, Institutul politehnic Cluj; 3) **Folosirea calculatorului NEAC 1 240 pentru rezolvarea problemelor de stoc:** Constantin Apostol, anul V, Facultatea de calcul economic și cibernetică economică, Academia de studii economice.

PREMIILE MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Subsecția I:

Premiul I: Alexandru Albu, anul V, Cristian Warinsky, anul V, Horst Kampfer, anul V, Octavian Tibescu, anul V, Florin Slabu, anul V, Hilde Zwick, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul II:** 1) Alexandru Simion, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Iași; 2) Constantin Săndulescu, anul V, Ladislau Dezso, anul V, Tudor Popovici, anul V, Antoniu Lungu, anul V, Facultatea de electromecanică, Institutul politehnic Cluj; **Premiul III:** Ioan Ciarnau, anul II, Iosif Merk, anul II, Iuliu Gabriel, Facultatea de electromecanică, Institutul politehnic Cluj.

Subsecția a II-a

Premiul I: Ioan Hanta, anul V, Mihai Ciul, anul V, Oscar Berger, anul V, Cornel Josan, absolvent, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul II:** Emil Petriu, anul V, Reinerth Sven, anul V, Romel Scorțeanu, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; Petru Iorgoran, anul V, Traian Racovitan, anul V, Ioan Unguru, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul III:** Horia Blagaila, anul V, Viorel Popescu, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; Petre Cernicica, anul V, Facultatea de automatică, Institutul politehnic București.

Subsecția a III-a

Premiul I: Ilie Vrîncuță, anul V, Lucian Victor, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul II:** Gheorghe Ciocloda, anul V, Facultatea de electrotehnică, Institutul politehnic Timișoara; Doru Țaganea, anul IV, Facultatea de calcul economic și cibernetică economică, Academia de studii economice. **Premiul III:** Matei Iliescu, anul V, Facultatea de contabilitate, Academia de studii economice; Valer Roșca, anul IV, Facultatea de calcul economic și cibernetică economică, Academia de studii economice.

Secția a III-a

Premiul I: Căzilă T., anul IV, Csosz Z., anul IV, Mozeș T., anul IV, Predescu C., anul IV, Sechelea E., anul IV, Suciu I., anul IV, Facultatea de mecanică, Institutul politehnic Cluj; Stănculete D., absolvent, anul 1968, Mureșan A., anul V, Păducel P., anul V, Facultatea de mecanică agricolă, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul II:** Georgescu Dan Alex., absolvent 1968, Facultatea de mecanică agricolă, Institutul politehnic București; Privantu Constantin, anul V, Facultaea de agricultură, Universitatea din Craiova; Palaghian L., anul IV, Pavelescu V., anul IV, Ștefănescu Gh., anul IV, Facultatea de mecanică, secția de mecanică agricolă, Institutul politehnic Iași; Mihăilescu St., anul V., Croitorescu M., anul V., Nistor I., anul V., Epuran I., anul V, Facultatea de mecanică agricolă, Institutul politehnic Timișoara; **Premiul III:** Necula St., anul IV, Crețu N., anul IV A, Ștefan V., anul IV B, Facultatea de mecanică agricolă, Institutul politehnic București; Cojocaru I., anul V., Facultatea de agricultură, Universitatea din Craiova; Giura Gh., anul V, Facultatea de mecanică, Institutul politehnic Iași; **Premiul special: Proiectarea și realizarea unui stand pentru studiul și încercarea servomecanismului hidraulic de direcție de pe tractorul „U-650";** Buzgău P., anul V, Ghimboș Gh., anul V, Dobre I., anul V., Laudoni Gh., Facultatea de mecanică agricolă, Institutul politehnic Timișoara.

Sesiunea se apropie!

Dificultăți vechi și noi se mențin

Care credeți că este afirmația care s-a auzit și se aude cel mai des în cercurile politehniștilor? Evident aceasta: „sînt foarte ocupat". Pentru cine e familiarizat cît de cît cu viața din Politehnică acest lucru nu mai necesită argumentări; pentru ceilalți acest adevăr are mai puțină importanță întrucît articolul de față se adresează celor dintîi.

Să vedem acum care sînt factorii care generează frecvența ridicată a afirmației de mai sus. Pe primul loc se situează (și asta e deja un loc comun) mult discutata pregătire profesională cu cele două aspecte ale sale: studiul în colectiv **(orele de curs)** și studiul individual. **Să ne oprim puțin la situația existentă actualmente în Politehnică în această privință.**

Recentele măsuri luate de Ministerul Învățămîntului au ca scop (declarat) anihilarea (măcar parțială) a uneia din lacunele fundamentale ale învățămîntului superior în special. Se știe că pînă anul trecut majoritatea celor interesați, explicau rezultatele slabe și mediocre la examene, printre altele și prin lipsa de timp. S-a discutat, s-au exprimat, ascultat, notat, aprobat (sau nu) păreri, sugestii etc. etc. În fine după încheierea (oarecum fortuită) a dezbaterii publice s-au luat măsuri în scopul îndreptării situației. Direcțiile în care s-a acționat au fost în principal: 1) eliminarea din programele universitare a paralelismelor și a capitolelor de materie perimate; 2) restrîngerea, limitarea numărului de examene pe an de studii prin introducerea de obiecte de studiu cu caracter facultativ.

Din păcate aplicarea practică a măsurilor preconizate nu a dus nici pe departe, la rezultatele scontate. **Ce s-a întîmplat de fapt? În primul rînd,** limitarea numărului de examene s-a realizat într-un mod foarte nepotrivit prin comasarea materiei la disciplinele la care se dădeau pînă acum 2 sau chiar 3 (?!) examene. **Evident aceasta constituie o greșeală deoarece materia foarte vastă din care se dă examen acum o singură dată (spre exemplu la facultățile cu profil electric: „Matematici speciale", „Teoria mecanismelor și elemente de mecanică fină") este foarte greu de asimilat în condițiile actuale (se începe predarea în octombrie și examenul a fost stabilit pentru iunie). Pe de altă parte, intervine și faptul că neavînd examen în sesiunea din iarnă la materiile respective studenții amînă (oarecum logic) pregătirea pentru semestrul II. Se ajunge astfel la muncă în asalt, la** supraîncărcare, **adică la ceea ce doream să evităm. Un alt aspect al problemei este** evidentul dezechilibru valoric ce s-a produs la unii ani de studiu între cele două sesiuni: **de exemplu, în anul II se susțin în sesiunea din iarnă două examene de dificultate medie (30 cursuri), iar în vară 5 examene (din care 3 de dificultate mare — 45 cursuri) + 1 proiect + 1 colocviu (facultativ). De aci rezultă ușor că efortul care trebuie depus de studenți pentru a obține rezultate bune e maxim, dar această situație afectează calitatea pregătirii.**

Apoi trebuie arătat că introducerea limbilor străine și educației fizice printre disciplinele facultative are ca efect înrăutățirea situației în aceste două domenii deosebit de importante ale activității universitare și pînă acum nefavorizate.

Printre disciplinele facultative ar fi trebuit — cred eu — să se introducă de asemenea obiecte de studiu cu profil auxiliar facultăților respective și în special discipline cu caracter umanist cum ar fi: Istoria filozofiei, Istoria culturii etc. În acest sens mă declar de acord cu propunerea făcută la recenta Conferință U.T.C. a C.U.B. de a se înființa în institutele de învățămînt superior tehnic catedre de specialitate (care eventual să înglobeze și catedrele de limbi străine).

Am văzut mai sus că măsurile luate au avut în unele cazuri efecte contrarii celor scontate. Se desprinde de aci că cel de al doilea aspect al procesului de pregătire profesională, studiul individual, este în continuare afectat. Propun ca pentru îndreptarea acestor efecte negative să se revină la sistemul examenelor semestriale la materiile dificile, să se reprogrameze predarea disciplinelor de un semestru (15—30 cursuri) pentru UN SEMESTRU, să se revizuiască modul anacronic, școlăresc în care se desfășoară încă majoritatea seminariilor și chiar unele cursuri, să se reconsidere studiul limbilor străine în primul rînd după criteriul eficacității orelor de seminar.

Sperăm că în continuare se va ține seama mai mult și de opiniile și necesitățile reale ale celor mai interesați în această problemă: studenții.

Radu COJOCARU
student I.P.B.

ROMANII SINT CU TOȚII DE UN NEAM ȘI DE O LIMBĂ

— SCURTĂ CRONICĂ A IDEII DE UNITATE —

Îndată ce au apărut țările românești cu domni de sine stătători este lesne de înțeles că, făcînd o politică asemănătoare, avînd interese economice identice și preocupări culturale nediferențiate, au existat între ele legături diverse. Numai centrul de iradiere a putut să fie schimbător în cuprinsul celor trei țări, dar baza lor de prestanță a fost românească. Așa de pildă, în lupta pentru libertate și de apărare se ilustrează în Țara Românească Mircea cel Bătrîn, în Transilvania Ioan de Hunedoara și în Moldova Ștefan cel Mare. Domeniile sînt deosebite dar poporul care le sprijină țelul comun este român. Prin această luptă comună dusă în același scop, instinctiv toți și-au dat seama că aparțin aceluiași neam, că „tot dintr-o fîntînă cură". Astfel s-a format și s-a consolidat conceptul de stat politic unitar. Despot Vodă al Moldovei a fost cel dintîi care a dat glas acestei conștiințe populare, hotărîndu-se să lupte pentru a reînvia vechea Dacie. Lui i-a fost dat să arunce sămînța

Înfiriparea unui gînd atît de semeț nu va întîrzia mult. Mai întîi pe nesimțite. Un domn din Țara Românească va sprijini pe fratele său Petru, căruia i s-a zis Șchiopul, să fie domn în Moldova. Și moldovenii l-au iubit încît cronicarul îi zice „matcă fără ac", atît de bun l-au socotit. În același timp doi fii de domni moldoveni ajung domni în Țara Românească : Ștefan Surdul și Alexandru cel Rău. Înfăptuirea unei singure domnii va veni îndată : a făcut-o sabia lui Mihai Viteazul în anii 1599-1601.

Se cunosc frămîntările politice, luptele biruitoare și jertfele făcute pînă ce Mihai a ajuns domn al Țării Românești, al Ardealului și al Moldovei. Atunci tot ce a fost suflet românesc în toate trei țările s-a adunat în jurul mărețului său întreit scaun : la București, la Alba Iulia și la Suceava. Dar sorocul unor așa de mari înfăptuiri nu sosise încă. Prin viclenie a fost ucis în Cîmpia Turzii, unde și azi „zace cinstitul lui trup", cum spune o veche însemnare, iar capul, adus de credincioșii săi boieri, odihnește în Mănăstirea Dealul de lîngă Tîrgoviște. Prin moarte și prin împărțirea țărînii trupului său vremelnic între Ardeal și Țara Românească, el a pecetluit unirea care trebuia să se facă odată. N-a dăinuit unirea viteazului voievod, dar fapta lui avea să lumineze „ca un stîlp de foc căile destinului românesc", pînă la împlinirea lui.

Cel de al doilea aspect, mai important decît cel dintîi fiindcă este continuu și neschimbător, este cultura. Un popor lipsit de o cultură proprie și de conștiința sa, nu numai că nu poate progresa, dar în mod sigur este supus dispariției. Poporul român nu a fost în situația aceasta.

Prin purtarea de grijă a Diaconului Coresi la 1581 apare în românește la Brașov *Evanghelia cu învățătură*, cu cheltuiala județului Lucas Hirscher. Prefața semnată de acest mecenat arată nu numai cui se adresează cartea, dar și colaborarea spirituală a celor ce au dat-o pe românește. Mai întîi Lucas spune că mult a căutat izvodul cărții pînă l-a aflat în Țara Românească, la arhimitropolitul Serafim, care i l-a împrumutat. Pe urmă s-a sfătuit „cu luminatul mitropolit, marele Ghenadie, den tot ținutul Ardealului și al Orăzii și cu mult cliros de preuți" și cu sfetnicii lui, cum și cu însuși marele Serafim, și toți au socotit că tipărirea lui este de folos. Atunci s-au adresat lui „Coresi diaconul, ce era meșter învățat într-acest lucru, de o scoase den cartea sîrbească pre limba românească" împreună cu preoții de la biserica Scheilor de lîngă cetatea Brașovului, popa Iane și popa Mihai, ca astfel să se răspîndească „în multe părți". Primul magistrat al sașilor din Brașov nu sprijinea această tipărire pentru sașii săi, ci recunoștea nevoile unui popor întreg, care locuia atît în tot Ardealul cît și în Țara Românească. De aici această temeinică și înaltă colaborare spirituală, care nu se va mai întrerupe niciodată.

Această întindere și unitate a poporului român era o realitate de care nu se mai îndoia nimeni De aceea, tipăritorii de cărți găsesc natural să se adreseze tuturor cititorilor români atît în domeniul laic cît și cel bisericesc. Astfel, Matei Basarab tipărește *Pravila* de la Govora (1640) în două ediții : una prefațată de mitropolitul Teofil pentru Țara Românească și alta cu prefața mitropolitului Ghenadie pentru Transilvania. După aceea Vasile Lupu, domnul Moldovei, adresează *Cartea românească pentru învățătură* (Iași, 1643) către *„toată semenția românească"*, mitropolitul Varlaam al Ungrovlahiei închină *Cheia înțelesului* (București, 1678) *„tuturor pravoslavnicilor creștini care sînt născuți întru limba noastră românească"*, căci și el s-a ostenit pentru *„neamul mieu românesc"*, iar mitropolitul Dosoftei va face *Liturghia* sa (Iași, 1679) *„dar limbii românești"* (nu moldovenești — n.n.).

Deci unitatea poporului român și a limbii sale pentru toți este constatarea unei realități ori de unde ar fi fost privită ea. Această constatare continuă să fie consemnată și sub un unghi optic mai adînc. Astfel în 1648, în tipografia craiului Gheorghe Racoți și cu cheltuiala sa, se publică la Alba Iulia *Noul Testament*, în închinarea căruia se vorbea de *„noi românii care sîntem în țara mării tale"*. E cea dintîi observație de cărturar român privitoare la un fapt real de limbă, însoțită de părerea de rău că nu sînt românii într-o singură țară. Mai dureros va întări această constatare Teodosie al Țării Românești care, în *Liturghia* sa (1680), vorbește de neamul nostru românesc *„carele o dată și el numărate între puternicile neamuri și între tarii oameni se număra"*.

Aceste observații acumulate rînd pe rînd puneau întrebări care trebuiau lămurite. Cea mai la îndemînă explicare a pornit de la originea comună a tuturor românilor. O dată găsită această explicare era firesc să fie consolidată prin toate mărturiile posibile. Și acest lucru l-au făcut cu măiestrie cronicarii și istoricii, atît ai noștri cît și străini. Numele lui Miron Costin și al lui Dimitrie Cantemir se înscriu între cele mai de frunte care dau temei științific vieții istorice a poporului român din adîncă antichitate pînă în zilele lor.

Era natural ca, după lupta pentru unire pe căi politice și consolidarea spirituală prin considerații științifice și literare, aceasta să treacă și în frămîntările sociale. În adevăr, răscoalele, care de obicei au la bază multiple probleme sociale, acum au un pronunțat caracter național. Horia nu este numai un răzvrătit împotriva ordinei sociale de atunci, ci și un crăișor valah, un rege al Daciei. Ce puternic circula acest nume atunci și ce sens agitatoric avea ! Tudor Vladimirescu nu concepe înlăturarea oprimării sociale fără ieșirea de sub servituțile străine ori de unde ar veni ele. Toate aceste concepții noi se manifestă din plin în 1848, la Iași, la București și mai categoric pe Cîmpia Libertății de la Blaj, cînd toți ardelenii au strigat hotărît : „Noi vrem să ne unim cu Țara !".

Unitatea poporului român și unirea celor trei țări au format programul de bază al mișcărilor revoluționare din acest an memorabil și ferm arătate. Revoluțiile au fost înăbușite, dar nu și principiile lor. Nicolae Bălcescu în 1850 avea să le concretizeze și să le ridice la rangul unui strigăt de luptă : *„Revoluția viitoare nu se mai poate mărgini a voi ca românii să fie liberi, egali, proprietari de pămînt și de capital și frați asociați la fapta unui progres comun. Ea nu se va mărgini a cere libertatea din lăuntru, care este peste putință a dobîndi fără libertatea din afară, libertatea de sub domnia străină, ci va cere unitatea și libertatea națională"*.

Prof. univ. Aurel SACERDOȚEANU

Mișcarea muncitorească — ciment al Unirii din 1918

În focul luptelor aprige pentru libertatea socială și națională, care au acoperit ultimul secol din istoria multimilenară a poporului român, un rol de prim rang l-a jucat mișcarea muncitorească și socialistă.

Se poate spune că socialiștii au fost singurii care au urmărit cu consecvență împlinirea idealurilor generoase ale „pașoptiștilor" și „unioniștilor", idealuri părăsite de burghezie după ce a reușit să se ridice la cîrma statului alături de moșierime. Și dacă în ultimele decenii ale secolului trecut, cînd socialismul se afla în avînt în întreaga Europă, unul din marii dascăli ai clasei muncitoare, Friederich Engels, găsea numai cuvinte de laudă la adresa socialiștilor români, înseamnă că în această parte a Europei se produseseră schimbări profunde.

Înțelegînd că numai UNIREA putea asigura acel cadru statal necesar dezvoltării economiei și culturii, socialiștii români și-au înscris acest deziderat pe stindardul lor încă de la începutul activității. Astfel, în 1883, revista socialistă „Dacia viitoare" sublinia că întreaga istorie ne da dreptul „a aspira la o Dacie română" în care „românii să fie liberi și să formeze un stat".

Constantin Dobrogeanu-Gherea — figură proeminentă a social-democrației române — a subliniat în repetate rînduri necesitatea realizării unității politice a românilor, deoarece „O țară, ca un organism social, trebuie să se dezvolte ca un organism întreg în marginile sale etnice. Împărțită în mai multe părți, cum e Polonia sau cum e în parte România, dezvoltarea sa devine în parte anormală". Conștient că această operă măreață nu se poate realiza decît prin lupta hotărîtă a maselor, scotea în evidență rolul pe care trebuiau să-l joace socialiștii : „Social-democrația deci, din lumea întreagă, care luptă împotriva oricărei nedreptăți, oricărei apăsări și robiri a omului prin om, luptă și cu cea din urmă energie împotriva tuturor banditismelor politice din societatea capitalistă, împotriva tuturor acaparărilor naționale, — luptă pentru liberarea națiunilor de sub jugul străin". Cîțiva ani mai tîrziu, cînd „austro-marxiștii" susțineau că lupta națională nu poate avea o justificare și că libertățile sociale se pot cîștiga numai în parlament, M. Bujor, unul din pionierii socialismului în România, cu o clarviziune surprinzătoare pentru acea vreme, afirma că „social-democrația se ridică împotriva ciuntirii țărilor constituite, împotriva frîngerii popoarelor în bucăți, împotriva suprimării vieții naționale. Ea a proclamat întotdeauna dreptul imprescriptibil și inviolabil al tuturor națiunilor la viață liberă și integrală".

Între mișcarea socialistă din Transilvania și cea din vechea Românie — se poate spune că a existat o adevărată osmoză — s-a menținut o permanentă și strînsă legătură. Colaborerea permanentă dintre cercul „România muncitoare" — apoi P.S.D.R. — și luptătorii socialiști din Transilvania este o dovadă în plus că populația de pe ambele versante ale Carpaților formau un tot unitar, că luptau pentru împlinirea acelorași idealuri sfinte.

Spre sfîrșitul războiului — cînd armatele Puterilor Centrale sufereau înfrîngere după înfrîngere — acțiunile muncitorești se intețesc. Grevele se țin lanț. La Csepel are loc o mare întrunire a muncitorilor români, unde — așa cum ne spune Tiron Albani — se cerea ca „împreună cu toate națiunile.... și românii să aibă drept de liberă dispunere asupra sorții lor, adică ei singuri să hotărască forma de stat în care să trăiască în viitor".

La inițiativa socialiștilor din Transilvania s-a organizat Consiliul Național Român Central care în octombrie 1918 a luat controlul asupra acestui teritoriu. Socialiștii sînt aceia care au impus reprezentanților burgheziei înscrierea în Declarația de la Alba-Iulia a unor revendicări cu caracter larg democratic ca : votul universal, reforma agrară, libertatea și egalitatea în drepturi pentru toți cetățenii țării, legislație muncitorească ș.a.

Din cei 1 228 de delegați trimiși să reprezinte întreg poporul Transilvaniei la Adunarea de la Alba-Iulia 150 erau socialiști și reprezentau peste 60 000 de muncitori organizați. În preziua Adunării de la Alba-Iulia, cu ocazia ședinței care trebuia să redacteze Declarația Adunării, Ion Mihuț, unul din fruntașii socialiști, sublinia : „acel țăran care vine aici, vine cu gîndul să ducă de aici pămînt și drepturi și pe această bază să se unească". Și dacă în Declarația de la Alba-Iulia au fost trecute asemenea drepturi democratice, acest lucru se datorește în primul rînd poziției ferme a socialiștilor.

În adunările organizate de socialiști în aceste zile, în toate centrele muncitorești din Transilvania, au luat cuvîntul muncitori români, maghiari, germani și de alte naționalități susținînd cu toții necesitatea unirii Transilvaniei cu România în cadrul unui stat care să asigure libertăți depline tuturor. Astfel, în Valea Jiului, un muncitor maghiar scotea în evidență faptul că, indiferent de naționalitate, muncitorii luptă pentru același țel, înlăturarea exploatării, adăugînd că în cadrul noului stat „politica greșită față de naționalități s-a sfîrșit".

Și presa maghiară reflectă aceste evenimente, Astfel, ziarul „Kolozsvári Hirlap" care apărea la Cluj, recunoaște că : „Hotărîrea adunării naționale de la Alba-Iulia, a românimii din țară, judecînd după antecedente, nu constituie o surpriză. Proiectul de hotărîre adoptat proclamă unirea ...„Față de cele întîmplate la Alba-Iulia și față de tot ce se va întîmpla ca urmare a hotărîrilor luate acolo, noi avem doar o singură sarcină : să întîmpinăm evenimentele cu toată liniștea și încrederea în declarațiile conducătorilor români, precum că vor respecta, pe teritoriul aflat sub autoritatea lor, drepturile de neatins ale autodeterminării altor națiuni și că forțele lor de ocupație nu vor veni ca dușmani ai acestor națiuni".

Actul de la 1 Decembrie 1918 — opera întregului popor — a creat cadrul statal al României moderne, a avut o înrîurire pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării noastre.

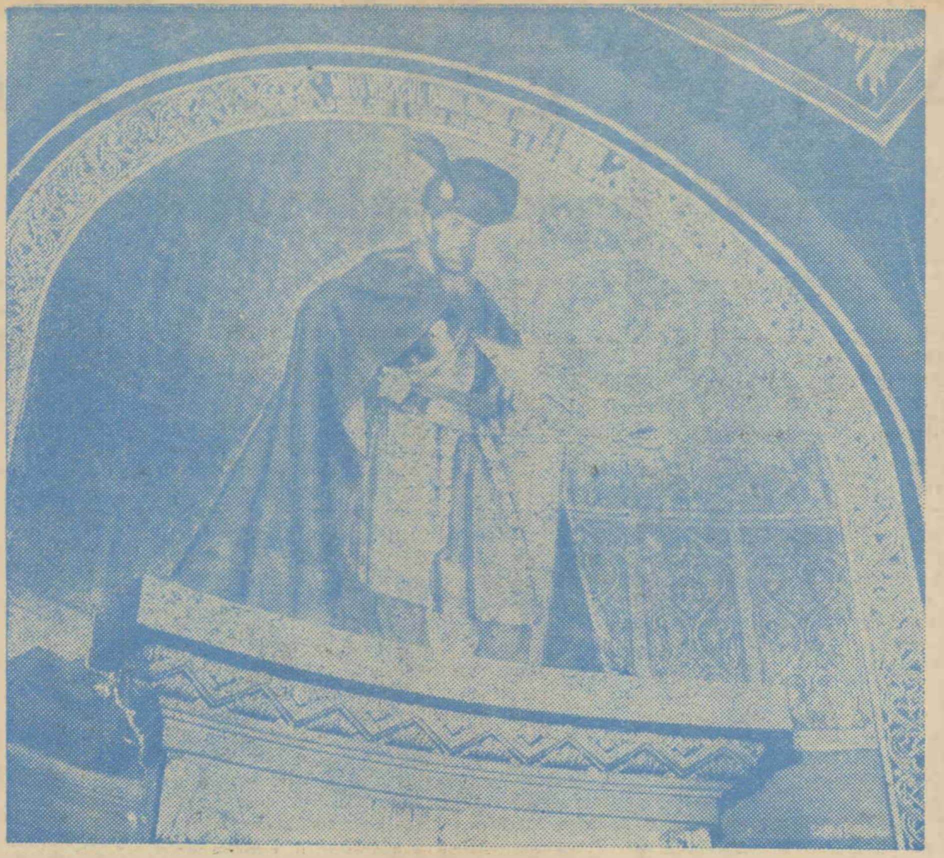
Dar, după instalarea autorităților române în Transilvania, Consiliul Dirigent, datorită componenței sale în majoritate conservatoare, în strînsă înțelegere cu guvernul burghezo-moșieresc și cu regele Ferdinand a desfășurat o campanie de reprimare a mișcării revoluționare, democratice, călcînd în picioare hotărîrea de la Alba-Iulia.

În aceste condiții Partidului Comunist Român i-a revenit sarcina de a continua lupta pentru realizarea deplină a marilor aspirații ale poporului. Au trebuit să mai treacă încă 26 de ani pentru ca poporul român să-și poată scutura definitiv jugul impus de exploatatori.

La Alba-Iulia se împlinea un vis frumos, un vis multisecular. Dar urcușul nu se sfîrșise. Mai rămînea de parcurs o ultimă etapă și poate cea mai grea. De data aceasta însă clasa muncitoare avea în frunte un conducător încercat, călăuzit după cea mai înaintată învățătură din lume, învățătura marxist-leninistă. A mai fost necesar o ultimă sforțare pentru cucerirea marelui pisc ELIBERAREA. De pe acest pisc ne puteam avînta spre idealul cel mai scump care astăzi nu mai e un ideal, ci o realitate : ROMANIA SOCIALISTĂ. Urcușul continuă.

Radu Dan VLAD

UNIREA CU ȚARA

(urmare din pag. 1)

înscriu românii în conștiința contemporanilor și a lumii. Anul 1877, cînd se va proclama statul independent român, va fi cel de-al doilea act categoric semnat de soldații români și ruși cu jertfe de sînge pe cîmpiile de luptă ale Balcanilor. Voința românilor de a se constitui ca națiune a fost atît de tenace și de patetică încît barierele impuse unirii și independenței au fost spulberate fără ezitări. Era o sete de identitate națională, de patriotism!

Dezvoltîndu-se în dinamismul tragic al epocilor rapace, capitaliste, în aservirea subterană monopolurilor străine, clasa muncitoare, detașament de avangardă și de sacrificiu al luptei pentru progres, va înscrie în rîndul revendicărilor sale fundamentale lupta pentru desființarea exploatării, pentru eliberare socială și națională. Încă din 1863, statutul Asociației Generale a Muncitorilor prevedea principiul marxist al autodeterminării popoarelor asuprite, iar socialiștii români afirmau hotărît caracterul obiectiv, legic, al întemeierii statului național unitar român. Merită să fie reținute aici cuvintele publicate într-un număr din 1883 al revistei vizionare „Dacia viitoare": „Voim doar ca dominarea unei națiuni asupra alteia să înceteze, ca românii să fie toți liberi și să formeze un stat, iar nu să geamă sub dominațiuni străine și vitrege". Exploatarea intensivă și tentaculară exercitată paralel de armata, politica și administrația imperiului habsburgic, transformă Transilvania, teritoriu profund românesc, într-o zonă de hipertensiune și explozie socială și națională. Cum oligarhia în mîinile căreia se aflau destinele românilor, maghiarilor și germanilor din Transilvania era de naționalitate maghiară, antagonismul social determina un puternic suflu național. Războiul mondial, conflagrație în care anomaliile de structură ale societății capitaliste se demască violent, în care statele imperialiste se întrepătrund agresiv, vizînd o nouă ruletă a zonelor de influență, o reîmpărțire a piețelor și înrobirea popoarelor, va duce la obiectivul paradoxal pentru ele al dezagregării marilor imperii. Reacție în lanț, Europa va înregistra în cîteva luni, în cîteva zile, în cîteva ore chiar, fantastice desprinderi centrifuge de sub dominația habsburgică, și, rînd pe rînd, ca un argument al caracterului protestatar, antiimperialist al luptelor de clasă, se vor declanșa revoluții burghezo-democratice și socialiste în principalele state riverane și beligerante ale conflagrației. Din rîndul lor, Revoluția Socialistă din Octombrie 1917 va exercita asupra lumii șocul incandescent al magmei sociale dezlănțuite, trezind și cristalizînd conștiința revoluționară a popoarelor oprimate și determinînd explozia lor. Congresul de la Roma al națiunilor subjugate de imperiul habsburgic, din octombrie 1918, hotărăște cu solemnitatea marilor dezveliri de monumente că „fiecare popor proclamă dreptul său de a constitui unitatea de stat națională sau să completeze această unitate pentru a atinge deplina sa independență politică și economică".

Înfrîngerilor consecutive înregistrate de armatele germane pe teritoriul României la Mărășești, Mărăști, Oituz li se va adăuga voința nestrămutată de eliberare de sub împilații naționale și sociale și de „unire cu țara", care au străfulgerat poporul român, conștient că a venit momentul istoric, obiectiv al fundamentării sale, ca stat și națiune independentă. Această voință telurică și această noblețe a aspirațiilor noastre îi vor obliga pe împilatori să recunoască, între alții, prin persoana unui ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei la București că: „națiunea română este conștientă de sine. Ar fi deci o nebunie să se gîndească măcar la desnaționalizarea unui popor extrem de dîrz care... cu toată atitudinea cea mai corectă a guvernului său, nu se va da în lături de la... orice jertfe și nici nu va lăsa vreun mijloc neîncercat ca să întrețină sentimentul național al fraților săi de neam și a-l întări în același timp pentru a zădărnici toate strădaniile adversarilor de a-l desființa".

In noaptea de veghe care a precedat proclamarea unirii, cei peste 100 000 de români strînși pe străzile și împrejurimile orașului Alba Iulia și-au amintit desigur cu acea putere de reconstituire pe care numai popoarele cu o profundă existență conștientă de sine o pot avea, de Mihai Viteazul, fulgerătorul domn al românilor de pretutindeni care a unit într-o sublimă trinitate, la Alba Iulia, pentru prima oară în istorie, Muntenia, Moldova și Transilvania. In glasurile fierbinți și în ochii tulburători ai celor 100 000 s-au răsfrînt desigur ecourile strigătelor unanime ale celor 40 000 de oameni strînși în 1848 pe cîmpia Blajului pentru a proclama: „Vrem să ne unim cu țara!". Uimitoare consonanțe și corespondențe are istoria acestui popor în care evenimentele se completează și se întrepătrund pline de sensuri și de simboluri reluate și celebrate peste secole.

★

In momentele de haos militar și politic care semnificau crepusculul Imperiului austro-ungar, cînd fronturile se prăbușesc și se rup, cînd încep evaluările morților și pierderilor, cînd în popoare ia foc ideea eliberării, muncitorii și țăranii din Transilvania, cei care nu au admis în existența lor niciodată compromisuri și tergiversări, și care au forțat întotdeauna tiparele rigide ale istoriei, declară deschise luptele sociale și naționale care vor duce pe cîmpia de la Alba Iulia. Muncitorii, de-a lungul arterelor industriale ale Transilvaniei și României, inițiind ample acțiuni greviste și demonstrații, iar țăranii atacînd conacele, primăriile și posturile de jandarmi vor înlocui vechile autorități habsburgice cerînd drepturi și libertăți democratice, pămînt pentru țărani, autodeterminare națională și Unirea Transilvaniei cu patria. Chiar dacă în incandescența luptei fiecare dintre clasele și grupările sociale sau politice au urmărit propriile lor interese, pe frontul luptei naționale ele au acționat convergent în momentul decisiv, vizînd unul și același țel: Unirea Transilvaniei cu România și crearea statului național unitar român.

Momentul unirii a fost profund pregătit.

La sfîrșitul lunii octombrie 1918 s-a constituit Consiliul Național Român Central, format din reprezentanți ai Partidului Național Român și ai Partidului Social Democrat. Paralel cu destrămarea Imperiului austro-ungar, cu dizolvarea instituțiilor arbitrare habsburgice, masele populare din orașele și satele Transilvaniei instituiau Consilii Naționale locale și Gărzi Naționale, care pregăteau într-o atmosferă de mare entuziasm patriotic actul unirii. Ziua de 1 decembrie 1918 a strîns la Alba Iulia, în Marea Adunare Națională, adunare cu caracter plebiscitar, constituant, 1 228 de delegați aleși prin vot deschis în întreaga Transilvanie. Dar vrînd să confirme și să fie martori ai acestui eveniment crucial pentru constituirea statului român unitar, pe cîmpia de la Alba-Iulia alți peste 100 000 de oameni, făcînd demonstrația perfectă a unității de acțiune a poporului au salutat entuziast istorica împlinire din 1918. S-a deschis astfel o eră nouă în evoluția multilaterală a României, descătușînd energii și unificîndu-le în scopul dezvoltării economice, politice și sociale a țării și ridicării pe treptele progresului și civilizației moderne.

Convergente *pînă în acest punct, aspirațiile locuitorilor acestei țări, se desfac violent prin optica intereselor de clasă. Dezideratele înregistrate în proclamația de la Alba Iulia ca: necesitatea înfăptuirii reformei agrare, a introducerii dreptului de vot universal, a egalității pentru naționalitățile conlocuitoare și a drepturilor pentru muncitori, toate acestea nu au primit în România burghezo-moșierească un conținut real și cu adevărat democratic. Membri ai Consiliului Național de la Alba Iulia vor trece fățiș după Unire la represiuni antimuncitorești și antițărănești, iar unii dintre ei vor avea un rol primordial în fascizarea țării. Muncitorilor și țăranilor, adevărații autori ai unirii — li se vor răspunde cu gloanțe și închisori pentru îndrăzneala de a cere socoteală nerespectării promisiunilor înscrise în proclamația de la 1 decembrie. Va urma o epocă de prosperitate capitalistă, de explozie și de implozie economică, culminînd cu criza din 1929—1933, paralel cu ventuzele monopolurilor străine aplicate industriei.*

Înființarea în 1921 a Partidului Comunist Român va înscrie o nouă etapă hotărîtoare în lupta pentru îndeplinirea dezideratelor impuse prin actul Unirii de la Alba Iulia. Timpul va dovedi că partidul clasei muncitoare este singurul partid cu adevărat lucid în condițiile respective orogenetice ale istoriei, în stare să unească într-un front monolit forțele progresiste ale națiunii și să redea poporului adevărata independență a patriei.

Acest act definitiv, menit să consacre un popor și un stat în orbita națiunilor unite și să-l înscrie definitiv în circuitul de valori materiale și spirituale universale, a fost proclamat la 23 August 1944, cu hotărîrea și vigoarea prin care numai un popor de asemenea umanitate și conștiință revoluționară se poate afirma. Întoarcerea armelor, eliberarea de sub jugul fascist, participarea la eliberarea altor popoare în drum spre victoria consemnată la 9 mai 1945 au confirmat încă o dată poporului nostru dreptul său la libertate și independență.

Drepturile și libertățile pentru care au luptat generațiile de acum 50 de ani se răsfring în realitățile cotidiene care ne leagă unii de alții pe noi, cetățenii României Socialiste a anului 1968. Devenită Republică Socialistă, țara urcă treptele înalte ale civilizației materiale și spirituale, afirmîndu-se în concertul națiunilor lumii, prin împlinirea aspirațiilor și idealurilor scumpe luptătorilor români pentru libertate și egalitate, ca o țară a păcii și armoniei interioare. Românii, maghiarii și germanii trăiesc astăzi în deplină consonanță de idei, în egalitate și responsabilitate socială, fără deosebiri de naționalitate și religie, într-un stat independent și suveran unde politica se elaborează pe coordonatele unui continuu plebiscit popular. Victoria socialismului pe toate coordonatele materiale și spirituale ale țării, transformările revoluționare petrecute în structura socială și în viața economică au creat condiții obiective, legice, pentru afirmarea plenară a ființei naționale a poporului român.

Frontul Unității Socialiste, organism complex și permanent, în care se întîlnesc și se răsfring convergent toate forțele progresiste ale societății, angajate în procesul de construcție socialistă, fundamentează democratismul nostru pe principii universale, asigurînd întregului popor, fără discriminări, dreptul de a participa activ, direct la viața economică, socială, politică și culturală și în cele din urmă la conducerea efectivă a treburilor țării.

În acest fel semicentenarul Unirii, eveniment fundamental istoric pentru crearea statului și națiunii române, are loc în ansamblul transformărilor revoluționare, a restructurărilor obiective, legice întîmplate în organizarea societății, demonstrînd că numai în socialism sînt create condiții fecunde pentru progresul națiunii, pentru afirmarea deplină a ființei naționale a poporului. Revoluția socialistă a însemnat pentru români descătușarea tuturor energiilor creatoare, o epocă de redeșteptare națională, de împlinire a tuturor aspirațiilor umaniste care au frămîntat secolele.

Adrian DOHOTARU

UNITATE ȘI CONTINUITATE ÎN ISTORIA POPORULUI ROMÂN

— O LUCRARE CONSACRATĂ SEMICENTENARULUI UNIRII TRANSILVANIEI CU ROMÂNIA —

În întîmpinarea sărbătoririi semicentenarului unirii Transilvaniei cu România, Facultatea de istorie a Universității din București a luat inițiativa ca, în colaborare cu Facultatea de istorie din Cluj, să tipărească un volum festiv, consacrat acestui important eveniment istoric.

Volumul se intitulează *Unitate și continuitate în istoria poporului român.* El este tipărit de către Editura Academiei Republicii Socialiste România, sub redacția noastră. Volumul înmănunchează, în cele aproape 500 pagini ale sale, un număr important de studii cu o tematică variată, care oglindesc diferitele aspecte ale vieții economice, sociale, culturale, politice și de altă natură, privite mereu în lumina unității și continuității poporului nostru, din cele mai îndepărtate vremuri pînă în zilele noastre. Procesul acesta multimilenar s-a desfășurat în cadrul atît de unitar și armonios al teritoriului României — așa cum se arată în primul studiu (Tiberiu Moraru) și el a avut ca rezultat natural unirea Transilvaniei cu România. Unitatea etno-culturală străveche stă la baza întregii dezvoltări istorice ulterioare (D. Berciu), cu toată existența unor aspecte particulare (Bucur Mitrea, Iuliu Paul). Etnogenezei poporului român i s-a consacrat un studiu sprijinit pe folosirea celei mai recente documentări arheologice (acad. C. Daicoviciu). Unitatea și continuitatea daco-romană se reflectă și în unele instituții vechi românești (A. Sacerdoțeanu), cît și în limba română (acad. Al. Graur). Legăturile economice dintre cele trei țări românești și mișcările de populație românească de o parte și de cealaltă a Carpaților (R. Manolescu, C. Gollner, St. Ștefănescu) au cimentat și mai mult de-a lungul secolelor unitatea neamului românesc. Figura lui Mihai Viteazul — realizatorul primei uniri a celor trei țări românești — se desprinde în toată claritatea și măreția ei dintr-un studiu care tratează acest moment istoric (I. Ionașcu). În studiul privind anul revoluționar 1848 în Transilvania se subliniază nu numai caracterul social și național al revoluției din Transilvania, dar și caracterul unitar al revoluției din cele trei țări românești, încadrată în avîntul revoluționar general european (Miron Constantinescu). Ideea unității și a unirii într-un singur stat național s-a reflectat și în istoriografie (V. Curticăpeanu). În alte studii se arată rolul activ jucat de mișcarea muncitorească și socialistă și al reprezentanților acesteia în înfăptuirea marelui act de la 1 decembrie 1918, și la introducerea în Declarație a unor prevederi înaintate (C. Corbu, I. Șendrulescu). Alte studii se referă la diferite alte evenimente premergătoare Unirii (V. Maciu, I. Gheorghiu, I. Cupșa).

Măreţului eveniment de la 1 decembrie 1918 i s-a consacrat un studiu deosebit (Șt. Pascu), în care se arată și condițiile internaționale create de prăbușirea imperiului habsburgic și cele determinate de victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a deschis popoarelor asuprite o viață de libertate socială și națională. Volumul se încheie cu un studiu privind Dictatul de la Viena (L. Bànyai, A. Petric), care nu ținuse seama de voința liber exprimată la 1 decembrie 1918 de întregul popor român și la care aderaseră și oameni ai muncii maghiari și germani.

Lucrarea „Unitate și continuitate în istoria poporului român", ca și sesiunea științifică ținută între 15—17 noiembrie a.c. de Facultatea de istorie din București reprezintă un prinos de recunoștință adus generațiilor de luptători pentru înfăptuirea înaltului ideal al statului unitar național.

Prof. dr. docent Dumitru BERCIU
Decanul Facultății de Istorie
a Universității București

7 ARTE ÎN 7 ZILE

Sintagme

● A apărut romanul ÎNGERUL A STRIGAT de FĂNUŞ NEAGU

Nota editurii :

Titlul nu este o aluzie la faptul că autorul obişnuieşte să strige.

Nota redacţiei :

Precizarea editurii este de prisos. Nimănui nu i-a venit ideea că F. N. ar fi îngerul.

● O NOUĂ EXPLOZIE TEATRALĂ — La Piatra Neamţ B R E C H T „Omul bun din Siciuan" în regia lui ANDREI ŞERBAN.

● După ani de zile NOAPTEA lui Antonioni pe ecranele noastre !

BLOW UP va fi obligat la acelaşi stagiu ?

Al. Rosetti: „CARTEA ALBĂ"

Sînt tentat să afirm că Al. Rosetti e un maiorescian. Nu în comportările sale private, universitare, ci în maniera scrisului. Stilul **Cărţii albe** este unul alb, impersonal. Autorul e un cronograf (cam hedonic în preferinţe) a cărui subiectivitate e zăvorîtă sub şapte peceţi. Nici un cuvînt nu tresare din matca lui semantică, nici o frază nu se încălzeşte în faţa obiectului, întîmplărilor, oamenilor. El doar **comunică**. Înregistrarea e sobră, antimetaforică : **„Matei Caragiale în persoană mă aştepta în josul scării : un bărbat înalt, îmbrăcat în negru, foarte brun, cu părul uşor cărunt, de o înfăţişare severă.**

Expertize

Mişcările îi erau rigide, iar capul înţepenit pe umeri de un guler scrobit, potrivit pentru o ţinută de ceremonie". Obiectivitatea descrierii, a exprimării este cu mult peste cea din **Însemnările zilnice** ale lui Maiorescu, spre care însemnările lui Rosetti ne trimit imediat. Acolo, în ciuda cifrelor şi formulelor condensate, o atitudine sentimentală, două, tot se vădeau. La Rosetti, adeziunea la un scriitor sau refuzul altuia nu apare direct formulată. Vorbesc doar faptele. Dar astfel expuse, încît eventualele insinuări ce le-ar putea conţine să nu poată fi atribuite autorului (ca subiectivisme). Precauţie de prisos. Însăşi consemnarea unuia şi nu a altuia presupune opţiunea : **„Lucrarea (Nu,** de Eugen Ionescu — n.n.) **cuprindea două capitole, consacrate lui Ionel Teodoreanu şi Camil Petrescu. Titlul ei lămurea de la început pe cititor asupra caracterului polemic al cărţii. Nu am putut publica această primă producţie a lui Eugen Ionescu, pe atunci tînăr debutant, întrucît Camil Petrescu era consilier al Fundaţiei pentru Literatură şi redactor şef al revistei noastre".** Ce se poate înţelege de aici ? Că **Nu** al lui E. Ionescu a fost sabotat de Camil ? Că din cauza acestuia el n-a apărut la **Fundaţii** ci la **Vremea ?** Sau că romancierul întemeiat (prin 1934—1935), polemistul ireductibil Camil Petrescu, s-a străduit, pe cît posibil, ca opera iconoclastă a lui E. Ionescu să nu fie tipărită ? A putut avea acest gînd naiv ? Rosetti nu afirmă aceasta, însă felul cum este montată anecdota lasă prea multe posibilităţi de interpretare defavorabile lui Camil Petrescu.

Autorul **Cărţii albe** continuă : **„Taine avea dreptate : „mediul" constituie o condiţie principală a dezvoltării unui scriitor. Temperatură morală, competiţie, rivalitate, exemplu, atmosferă, toate la un loc determină şi dau contur operei. Opera lui Eugen Ionescu s-a cristalizat în atmosfera prielnică a Parisului..."** Adică din cauza lui Camil Petrescu ? Căci aceasta pare să fie consecinţa logică, trimiterea firească a propoziţiei însumată cu celelalte anterioare. E absurd ! Impersonalitatea maioresciană a frazelor lui Rosetti s-a spulberat. Fapta biografică (sau nu) s-a răzbunat pe stilul „pur" obiectiv, ştiinţific al lingvistului. Ea devine faptă prin stil.

Dar limbajul lui Rosetti s-ar putea să nu fie maiorescian. Ci o „deformare" profesională. Căci acelaşi mod auster de redactare îl găsim şi în vastele sale cărţi de specialitate ca şi în **Note din Grecia** şi **Diverse.** E modul sec, scientist. Cuvîntul este consumat doar într-un singur sens al său, cît mai aproape de cel etimologic. Nu este admisă nuanţa metaforică (oricînd deschisă). Sau este admisă numai o singură nuanţă. Stilul lui Rosetti e clar, precis, laconic, sever, ordonat, obiectiv, cîteodată la o limită de unde i se pot atribui şi intenţii ironice. Distanţarea voită de obiect şi de sentiment este şi ea o posibilă ironie.

Cartea albă este însă un jurnal sau fragmente dintr-un jurnal. Colecţie de amănunte celebre sau care pot face celebru pe cutare special, ele dezvăluie gusturile şi înclinaţiile lui spirituale : vorba cu duh, conversaţiile, pasiunile feminine, scrisorile, avatarurile şi animozităţile scriitoriceşti, ticurile intime, amiciţii etc., etc.

Dintre consemnările lui Rosetti unele au darul de a prezenta puncte biografice noi, linii colorate pentru istoriografia viitoare ; altele conturează portrete prin ele însele sau pot deveni material intuitiv de portret ; altele, fizionomii pitoreşti, temperamente, ciudăţenii, superstiţii, stranii coincidenţe etc. Substanţial pointilliste mi se par cele privitoare la Arghezi, Ion Barbu (cu precădere), Matei Caragiale, Camil Petrescu, Călinescu, fulguraţiile despre Oscar Lemnaru, Pallady, Hasdeu, Densusianu ori rememorarea importanţei lui Ion-Aurel Candrea şi Demostene Russo. Sînt, unii dintre aceştia, autori publicaţi întîia oară de editorul Rosetti la Fundaţii. Toţi însă au alcătuit anturajul său, prieteni iluştri sau pur şi simplu prietenii inaltercabile.

Cartea albă este autobiografia pe scurt a unor relaţii personale cu literatura, cu literaţii, cu prietenii. Sau o dovadă a modului cum relaţiile editoriale oneste, pasionate şi de mare intuiţie a valorilor cimentează amiciţii, familii spirituale, fac, într-un cuvînt, o istorie. Tehnic şi intelectual, Rosetti este un autor (sau coautor) al literaturii române dintre cele două războaie. Mecena carpatic există !

M. N. RUSU

BECKET la Naţional

Dacă prin „Ciocîrlia" ni se revela un Anouilh tragic, de un tragism sublimat, fără riscul melodramaticului, apoi un Anouilh suav şi nostalgic prin „Colombe" şi „Întîlnire la Senlis", nostalgie cu obîrşie în acelaşi tragism funciar, sau un Anouilh echilibrat antic, statuar în dramatismul său (Antigona, Medeea). „Becket" adaugă acestor ipostaze succesive un segment nou inedit : Anouilh tragic şi în acelaşi timp dureros de comic.

„Becket" e comedia unor sfîşietoare complexe de conştiinţă în faţa actului împlinit, iremediabil, sfîşietoare tocmai prin ireversibilitatea lui. Apoi „Becket" mai înseamnă şi modul în care un dramaturg de genială intuiţie reuşeşte să instaleze în cadranul strîmt, medieval, fără franjurii obişnuiţi ai istorismului, cotidianul cu implicaţiile lui, deghizat sensibil.

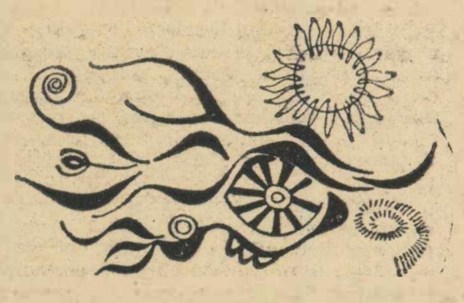
Drama lui Thomas Becket, arhiepiscop de Canterburry, nu rezidă în destinul său fatal ca în comedia tradiţională, ci în neputinţa lui de a urma, în plan ideal vorbind, crezul. De fapt în acest destin îşi are izvorul o altă dramă, tragedia regelui care în numele unei uri nesăbuite striveşte în sine singurul sentiment lumesc, nefalsificat, miezul său cel mai de preţ. Conflictul tinde să se menţină cu constanţă în cîmpul esenţelor, laturile lui păstrînd proporţii simbolice.

Cît priveşte jocul actoricesc aproape înţine ca o piramidă pe umerii a doi eroi — cuplul masculin D. Crişmaru-Gh. Cozorici (salutar în acest sens jocul stăpînit şi dezinvolt a lui Gh. Cozorici).

Ceva pare să umbrească totuşi reuşita deplină a premierei. Spectacolul nu realizează acea osmoză necesară a tragicului şi comicului, în sensul că dă acestuia din urmă o extensie aproape burlescă. Dacă intrările lui Falstaff în scenă aveau acel suport al firescului, în „Becket" intervenţiile baronilor se convertesc în simple apariţii de vodevil , în totală discordanţă cu dramatismul atmosferei.

O menţiune specială merită arhitectura aerată şi mobilă a cadrului.

Mihai DASCĂL

STUDIOUL ELECTRONIC AL CONSERVATORULUI „CIPRIAN PORUMBESCU"

În ultimul timp conservatorul bucureştean a devenit un real centru de propagare a artei muzicale prin mijloacele ei cele mai directe, dincolo de specificul pedagogic. De aproape un an electronica, acest copil teribil al secolului, ce-şi pune amprenta atîtor activităţi ale omului şi care n-a lăsat neinfluenţată nici muzica, şi-a găsit ecou pentru prima oară la noi în laboratorul de fonologie înfiinţat la conservator. Deşi întîrziat în ţara noastră acest domeniu sonor, muzica electronică, a putut recupera, se pare, terenul pierdut de care aminteam mai sus. *Iancu Dumitrescu, Dan Mercureanu* şi *Dinu Petrescu,* în colaborare cu inginerul de sunet *Traian Ionescu,* au realizat în cadrul acestui studio cîteva lucrări — experimente şi realizări împlinite. Interesante ni s-au părut lucrările lui Iancu Dumitrescu intitulate : *„Simfonii", „Policromii"* şi *„Cîntecul nemărginit"*, un adevărat poem electronic ce are ca sursă de inspiraţie versurile lui Adrian Maniu. O remarcă specială pentru ultimul dintre ele, care posedă o paletă timbrală deosebit de variată. Spaţiul sonor e mai divers, cuprinzînd o gamă largă de efecte, de la sunetele albe, filtrate, la un iscusit montaj de versuri recitate şi fascicole de zgomot. La rîndul său *Dan Mercureanu* în lucrarea *„Glissandi"* explorează procedee îndrăzneţe, îmbinînd logica unui discurs sever cu cea a arbitrarului, creînd impresia unei mase sonore concrete, policrome. Satisfacţia audierii acestei muzici rezidă mai cu seamă din aceste întrepătrunderi de sensuri. *Dinu Petrescu* are pînă acum o serie de lucrări foarte înrudite ca material sonor. *„Studiile spaţiale" I şi II* explorează posibilităţile expresive ale zgomotului, avînd o anumită contingenţă cu muzica concretă şi electronică franceză. Lucrările sale au aerul unui joc de fluxuri şi secvenţe caracteristice panoromei cinematografice.

Notăm cu bucurie că la conservator experienţele, descoperirile creatoare sînt stimulate. Studioul electronic prezintă o activitate ce ar trebui să preocupe şi celelalte conservatoare din ţară.

Cristian MIHĂILESCU

transmutaţiuni 9

Arta devinaţiei a produs mulţi şarlatani cu siguranţă, dar ea mi se pare interesantă tocmai prin interpretările născute din cele mai surprinzătoare asociaţii, prin speculaţiile riscate uneori, dar care ţin cu toatele de universul poeziei. Şarlatanii de pretutindeni susţineau că aud voci din infinit, că au presentimente ori că ştiu să citească în flăcări, dar în toate aceste operaţii magice exista o observaţie îndelungată moştenită. Nu recomanda chiar Vitruviu alegerea locurilor pentru construcţii după sacrificarea unor paseri în care se căuta ficatul ce trăda sănătatea apelor sau, dimpotrivă, nocivitatea unor mlaştini apropiate ? În China, arderea unei broaşte ţestoase trăda viitorul. Contorsiunile sacrificatei înlesnea ghicitorului prognosticul. La Roma ştiinţa augurală se afla la mare cinste şi dacă ar fi să glumim, n-am aminti că poeţii greci şi latini luau strănutul drept un semn bun în dragoste ? Sînt cunoscute de-a lungul timpului numeroase discipline a căror catalogare n-am s-o fac dar din care aş aminti numai Aeromancia, *ghicirea viitorului prin interpretarea mişcării aerului,* Alomancia, *interpretarea sării,* Arithmancia, *studiul numerelor,* Astragalomancia, *consultarea zarurilor,* Cristalomancia, *a sticlei,* Dactilomancia, *interpretarea viitorului prin privirea inelelor etc., etc. Interesantă mi se pare diversitatea metodelor, care mergea de la privirea unei curse de cai pînă la felul de a mînca peştele al cuiva. Fumul de tămîie* (Libanomancia) *împrumuta idei şamanilor, după cum lumina lămpii vorbea, de asemenea, despre ceea ce avea să se întîmple cuiva. Reflexele oglinzilor ascundeau, de asemenea, multe taine, după cum se putea citi în vise, în auzirea unui rîs spontan, prin privirea intensă a pămîntului pe care călca cineva sau a unei ape ce curge la vale. Pietrele trădau şi ele viitorul, precum semnele capului, perlele purtate la gît trădau starea unei sănătăţi şi chiar şoarecii unei case lăsau să se înţeleagă ceva. Numele şi felul de a închina un pahar de vin puteau să nască interpretări surprinzătoare, după cum în unghii se puteau citi cu uşurinţă nenorociri sau fericiri de mîine. Ouăle, şerpii şi păsările sînt ajutoarele vrăjitorilor. Bătaia unei inimi sau virginitatea unei fete, aruncarea într-un izvor sau într-o fîntînă a unor zaruri lăsau să se înţeleagă multe, dacă se scufundau sau nu. Focul, versurile luate la întîmplare şi puse cap la cap năşteau adevărate* planete, *cum se spune prin bîlciuri. Cenuşa şi mai tîrziu cafeaua aveau un rol precumpănitor în arătarea întîmplărilor neprevăzute. La Roma se dormea în temple speciale pentru ca anume acele vise născute acolo să fie dezlegate şi interpretate.*

Nu sîntem departe de Liturghiile negre ale Evului mediu unde se împărţeau napi şi se rupeau broaşte în bucăţi, aruncîndu-se spre cele patru puncte cardinale. Luther însuşi credea în prezenţa Diavolului care apărea în deghizări feminine ori masculine. Un poet filozof şi alhimist, fantast, Gilles de Fais, care a compărut şi el în procesul Janei d'Arc, om bogat şi actor, jucînd în piese în care cerşetorii arătau ca nişte regi, avea cuptoare spagirice şi creusete, făcea Magie neagră şi-l invoca pe diavol sub cele patru nume ale demonilor : Barron, Satan, Belial, Belsebuth. Se spune că acest tînăr genial, mort la 36 de ani, citea în lacrimile celor pe care-i chinuia, le interpreta spasmele şi strigătele în agonie şi ar fi făcut lucruri şi mai rele.

Toate aceste aproximaţii au născut industrii pantaculare. Se vindea lemnul de gaiac care vindeca sifilisul. Unele organe de maimuţă aduceau supravieţuiri spectaculoase ori impulsuri vitale. Pietrele rare, anumiţi cercei şi unele tablete în compoziţii încă secrete, aşa numitele tablete de magnanimitate asigurau sănătăţilor precare o linişte relativă. Se vindeau băşici de peşte în care se afla sînge, zice-se omenesc, salsiphisul de Spania, apa virginală şi extractul de mirt (vezi marchizul de Sade). Un Retif de la Bretonne, acel Voltaire al halelor, *cînta virtuţile acestor magii. Se făceau adevărate pacte cu diavolul şi doamna de Martibal Sarena dunsa cu patru broscoi pe umăr, şi ei împodobiţi în catifea neagră sau cu clopoţei legaţi de labe. Tîrgul Mare al Sabatului nu era numai o invenţiune a vînătorilor de vrăjitoare. Ceremonialul demoniac atrăgea pe firile curioase, nu puţine, şi se putea asista la apariţii senzaţionale, cum ar fi aceea a ieşirii lui* Ucigă-l toaca *dintr-un urcior. Sufletul mobil al Marelui Proscris se ascundea în reptile, după cum mai putea fi găsit în trupul unor cocoşi, pisici, vulpi, lupi, urşi sau porci. Cortegiile vrăjitoreşti erau însoţite de urletele iniţiaţilor, care imitau şchiopătînd mersul broaştelor sau umblau în patru labe. Diavolul se arăta uneori într-un ţap cu patru coarne, dintre care unele apărute la spate, acolo unde ar fi fost normal să fie coada.*

Dar despre comuniunea celor morţi cu viii, altă dată...

P.S. În articolul trecut se va citi : imnurile orfice, nu inimile orfice.

Eugen Barbu

Departe de țară, dar gravitînd pe orbitele năzuințelor ei de unire

Societăți studențești române din străinătate care au militat pentru statul nostru unitar

În lupta pentru făurirea statului național român unitar — aspirație de veacuri a poporului — tineretul aflat la studii în diferite țări și-a adus o prestigioasă contribuție. La Paris, Viena, Budapesta, Berlin și în alte orașe, studenții români au pus bazele unor societăți cultural-patriotice, care la scurt timp de la înființare au devenit adevărate focare de afirmare națională.

Activitatea desfășurată de aceștia se înscria de fapt ca parte inseparabilă a luptei generale a întregului popor pentru unitate națională. Grupați în jurul gazetei semnificativ intitulată „România viitoare" studenții români editau gazete, broșuri, proclamații prin care făceau cunoscute dorințele, scopul și temeiurile legitime ale luptei lor, ceea ce avea ca urmare creșterea autorității și prestigiului lor în fața unor personalități politice de seamă ale Franței.

În cadrul întrunirilor organizate, studenții români din Paris editau manifeste, dezbăteau probleme care frămîntau poporul și priveau viitorul întregii țări. Astfel, într-un manifest către poporul român din 20 septembrie 1850, tinerii aflați la Paris **„smulși din sînul poporului, lipsiți de dulcea căldură a soarelui patriei..."**, cum se considerau ei, arătau că **„datoriile care le avem către patrie, nu sînt încă împlinite..."** și că, mai ales, **„ceasul sculării popoarelor și al biruinței va suna ; și acest ceas nu este departe"**.

După unirea Moldovei cu Țara Românească, drumul spre realizarea statului unitar fusese larg deschis. La Paris ca și în alte orașe din țările europene lupta studențimii pentru unitate politică cunoaște o amploare și o intensitate tot mai mare. Tradițiile acestei lupte au fost ridicate pe o treaptă superioară. Menționăm în această privință activitatea grupului revoluționar român constituit la Paris la 1 ianuarie 1883, din care făceau parte studenții Vintilă C. A. Rosetti, Al. A. Bădărău, C. Mille, V. Gh. Morțun și alții. Odată cu constituirea grupării socialiste s-a hotărît și editarea revistei **„Dacia viitoare"**. Primul număr al **„Daciei viitoare"** a apărut la Paris la 1 februarie 1883, iar începînd cu numărul 16 (15 aprilie 1883) ziarul va apare în Belgia, la Bruxelles.

Este demnă de relefiat poziția înaintată în spiritul căreia concepeau studenții români relațiile care urmau să se statornicească între națiuni și anume — excluderea dominării unei națiuni de către alta. Ei doreau să se întroneze o societate **„întemeiată pe dreptate"**. Orientarea justă în ce privește problema națională o indică și faptul că la întrunirile lunare ale tinerilor puteau să ia parte **„amici fără deosebire de naționalitate"**, care doreau să lupte pentru dreptate socială și națională.

O rodnică activitate de vitalizare a ființei naționale a desfășurat și tinerimea studioasă din Pesta, organizată în cadrul societății "Petru Maior". Societatea a luat ființă la 20 februarie 1862 ca urmare a inițiativei unor elemente înaintate studențești. La activitatea acestei societăți își vor aduce contribuția personalități de seamă ale culturii noastre, cum au fost : I. L. Caragiale, N. Iorga, I. Vulcan, Alexandru Roman și alții. Un frumos sprijin a fost acordat societății de către Iosif Vulcan, redactorul revistei **„Familia"** din Pesta, cît și din partea lui Alexandru Mocioni. Sub președinția lui Iosif Vulcan societatea a cunoscut o activitate prodigioasă, organizîndu-și o bogată bibliotecă cu cărți românești provenite în cea mai mare parte din donații. Din 1876 societatea editează revista lunară de literatură **„Roza cu Ghimpi"** în care erau publicate diferite materiale cu conținut cultural-patriotic. Începînd cu anul 1882, societatea tipărește în 2 000 de exemplare **„Istoria pentru începutul românilor în Dacia"** a lui P. Maior și alte lucrări. Unul din marile rezultate ale activității studenților români de la Pesta a fost și înființarea catedrei de limbă și literatură română, al cărei prim titular a fost profesorul Alexandru Roman.

Începînd cu anul 1885 în comitetul de conducere al societății îl găsim și pe Vasile Goldiș, care va juca un rol important în orientarea societății pe linia acțiunilor în vederea unirii Transilvaniei cu România. În același timp legăturile lui I. L. Caragiale, ca și ale altor personalități de seamă ale culturii românești, cu societatea studenților români de aici aveau să aibă o înrîurire deosebit de favorabilă asupra activității acesteia.

Sărbătorirea în 1912 a semicentenarului societății este concludentă în acest sens. N. Iorga, care vizitase societatea în 1901 și vorbise atunci studenților despre rolul lui Mihai Viteazul în unificarea Țărilor Românești, apreciază semicentenarul de la Pesta din 1912 ca **„o sărbătoare simplă și fecundă"**. El a trimis telegramă de felicitare studenților și le-a scris o dedicație specială.

De menționat că studenții de la facultatea din Pesta păstrau o permanentă legătură cu societățile studențești din România, cu care făceau chiar schimb de experiență. Astfel, la Congresul studențesc de la Craiova din 26—29 august 1912 participa și un delegat al societății „Petru Maior", care prin cuvîntul său făcea cunoscut participanților împrejurările deosebite în care ei erau nevoiți să ducă lupta pentru binele și viitorul națiunii române.

Întemeierea începînd cu anul 1902 de către studenții români din Budapesta a unei reviste literare sub numele de **„Luceafărul"**, care să-și deschidă coloanele celor mai valoroși scriitori români, avea să joace un rol însemnat în orientarea activității literar-naționale a tinerilor.

În capitala Austriei, la Viena, studențimea română a înființat încă din 1864 o Societate literară și științifică, al cărui scop declarat era „cultivarea limbii și literaturii naționale". Cinci ani mai tîrziu s-a întemeiat societatea „România" cu noi studenți veniți aici în capitala Imperiului la învățătură. Întreaga tinerime studioasă din Viena era grupată pe baza lozincii „Uniți-vă în cuget, uniți-vă-n simțiri". Studențimea respectivă dînd pilde de adevărat patriotism a luptat energic pentru apărarea limbii, a culturii românești și a realizării statului unitar român.

Ca urmare a inițiativei unora dintre elementele cele mai înaintate, încă din anul 1869 s-a luat inițiativa pentru unirea celor două societăți ale studenților români din Viena în una singură sub denumirea de „România jună", grupînd astfel pe toți studenții români. Practic, statutele acesteia au fost aprobate în aprilie 1871. „România jună" s-a bucurat de la început de un valoros prestigiu. Noua societate a beneficiat de îndrumarea nemijlocită a lui Mihail Eminescu, Aurel Mureșian, Ion Slavici și a altor intelectuali de valoare ale căror concepții asupra legăturii dintre trecutul și viitorul națiunii române coincideau în mare măsură.

Nu mai puțin prestigioasă a fost activitatea studenților române care a înființat la 5 decembrie 1897 în Berlin „Asociația românilor ce studiază la Berlin", cu scopul menționat la constituire de a strînge legăturile între studenți. Începînd cu anul 1899 asociația va purta denumirea de „Societatea Academică din Berlin". De menționat că ceea ce a conferit acestei societăți autoritatea de care s-a bucurat a fost atît activitatea desfășurată în spiritul ideilor unirii cît și prezența în cadrul acesteia a unor figuri proeminente ale culturii noastre. Amintim în această privință pe I. L. Caragiale, Octavian Goga, Al. Beldiman, V. Pîrvan, I. Ursu, Al. Philippide, Wachman, Gusti ș.a.

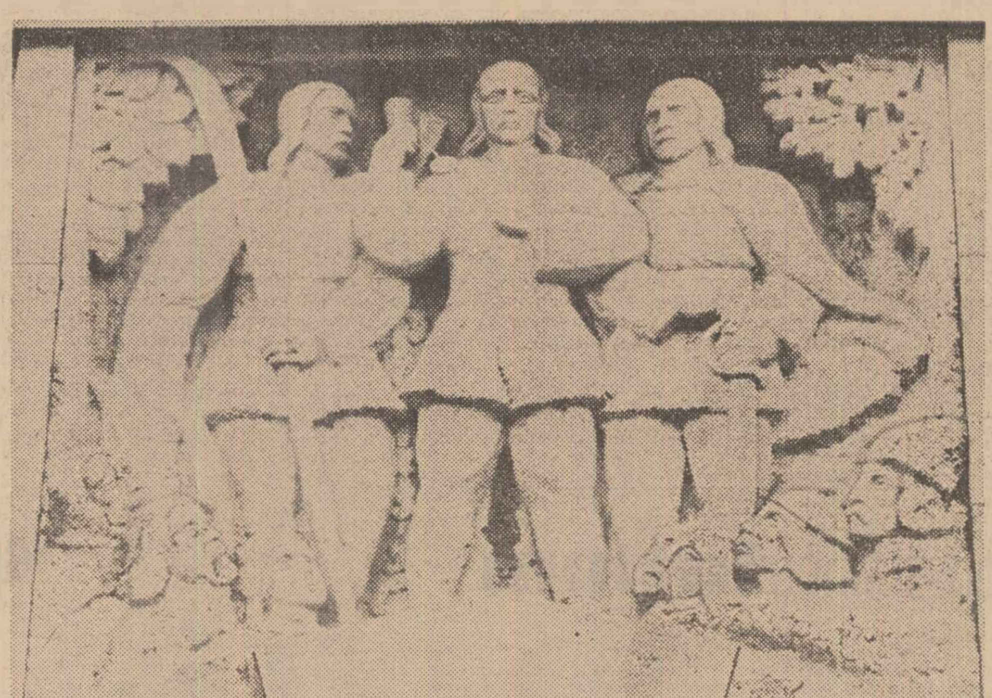
Este deosebit de interesantă tematica activității și a ședințelor organizate de către societatea studențească română din Berlin, din cuprinsul cărora rezultă și sfera preocupărilor ei majore. Dăm numai cîteva din temele care făceau obiectul unor ședințe și dezbateri.

În cadrul activității societății s-au abordat și alte probleme. Așa, spre exemplu, I. L. Caragiale a vorbit într-o ședință festivă despre importanța cuceririi independenței naționale în războiul 1877—1878, iar profesorul Vasile Pîrvan prezenta în 1906 o frumoasă și entuziastă conferință despre Unirea Principatelor. Tot aici s-au ținut conferințe și purtat dezbateri privind răscoala lui Tudor Vladimirescu, revoluția din 1848 în Transilvania, 18 veacuri de la cucerirea Daciei de către romani și altele.

Cu preocupări majore asemănătoare se înscriu și studenții români aflați la studii în Zürich, unde în anul 1899 a fost creată asociația generală „Progresul". În strînsă legătură cu lupta dîrză a intelectualității române, la München își ducea activitatea societatea studențească „Unirea", iar în orașul Graz societatea „Sentinela română".

Cunoașterea activității studenților români aflați la studii peste hotare în perioada care precede făurirea statului național unitar atestă fără îndoială patriotismul fierbinte de care aceștia erau animați, precum și înalta responsabilitate de care erau pătrunși față de libertatea, unitatea și viitorul națiunii noastre.

George MARIN

Dintotdeauna gîndul...

A fost la început unirea de luptă a strămoșilor mîndri, sub strigătul de victorie al steagului — cap de lup sunînd din munții agatîrșilor pînă la sciții viteji de pe țărmurile Pontului. Au fost apoi nume de bărbați care au strîns lîngă ei cercuri din inima țării — Gelu, Glad, Menumorut, Litovoi, Seneslau.

Și cînd s-a închegat pămîntul Valahiei și al Moldovei, cînd munții și cîmpiile s-au ridicat în calea năvălitorilor, calendarul eroilor noștri și-a acoperit pagina cu numele lui Mircea și Ștefan.

Și niciodată inima Transilvaniei, ținutul de dincolo de munți, ținutul dintre păduri, n-a bătut departe de inima țării întregi.

O spun toate clipele grele în care oamenii acestor pămînturi au fost alături, o spun moldovenii și muntenii care au luptat lîngă Iancu de Hunedoara, o spun fugarii transilvăneni care au găsit totdeauna adăpost la frații de peste munți.

Poate mai mult o spun miile de oameni care l-au aclamat la Alba-Iulia pe Mihai-Vodă Viteazul, cel care a unit pentru prima dată într-un singur stat cele trei principate românești. Și dacă trupul său „cel frumos ca un copaciu" a căzut curînd, i-a rămas numele ca un simbol al unirii, contopit cu glasul țării care cerea împlinirea deplină a gestului său. Pentru că Mihai a lăsat un steag pe care l-a purtat prin timp poporul român.

Unirea din decembrie 1918 a venit să împlinească astfel un dor etern, să vindece tragedia războiului care-și trecuse aripa neagră peste cîmpiile românești.

Dar numai atunci cînd unirea a însemnat și descătușare, în anii noștri noi acest cuvînt s-a pătruns de toate semnificațiile sale.

Acum, la o jumătate de veac, îmi întorc gestul și gîndul spre marea sărbătoare a unirii, cu mîndrie și dragoste pentru cei care au realizat alăturarea românilor sub un nume dintotdeauna, nume scris pe fila îngălbenită a cronicilor „că de la Rîm ne tragem și de acolo vine numele nostru".

Se cuvine un gînd acelora pe care nu i-am văzut niciodată, dar care mi-au fost mereu aproape, un gînd acelora care trăiesc alături de mine apoteoza unei istorii împlinite în miezul acestui veac, și primesc cu tot sufletul solemnitatea sărbătorii care ne leagă și mai mult pe noi toți, români, maghiari, germani, fii și cetățeni ai pămîntului acesta care ne-a știut întotdeauna uniți, ai României noastre socialiste de azi...

Dan FRUNTELATĂ

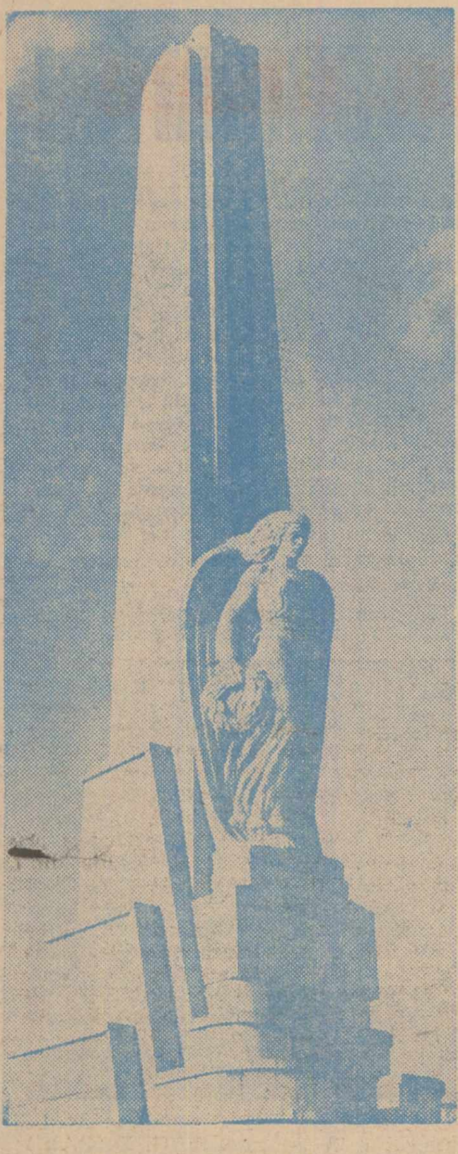
anul V, Facultatea de limbă și literatură română, București

Emoția unei mari sărbători

Evenimentul de la 1 decembrie — împlinirea unei jumătăți de secol de la unirea Transilvaniei cu patria mamă — este sărbătorit cu emoție de întregul nostru popor. Emoția izvorăște, firesc, din conștiința vie a unității naționale, din profunda comunitate de interese care de veacuri a legat strîns masele populare de dincolo și de dincoace de Carpați și care, cimentată continuu de-a lungul istoriei, a căpătat în zilele noastre sensuri majore.

Unirea Transilvaniei cu România a constituit încununarea unei lupte îndelungate. Ea este opera maselor populare însuflețite de înaltul ideal ca și a militanților progresiști și revoluționarilor noștri. Imensa populație prezentă la 1 decembrie 1918 [illegible] marea adunare populară de pe cîmpul lui Horia [illegible] la Alba Iulia a fost cuprinsă de un mare entuziasm generat de forța mobilizatoare a ideii de unire, de conștiința dreptății acestei cauze seculare.

Lupta înfrățită a oamenilor muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități, adeverită prin marile răscoale și mișcări populare comune, prin participarea unită la toate evenimentele de interes social

PREMISE ŞI ACŢIUNI STUDENŢEŞTI PENTRU UNIRE

Înfăptuirea idealului naţional al românilor — unirea lor într-un singur stat — a polarizat de-a lungul anilor energiile revoluţionare ale poporului nostru. În această luptă un aport deosebit a adus şi studenţimea română de pe ambele versante ale Carpaţilor, care, aflată în ţară sau în străinătate, a militat cu consecvenţă pentru formarea statului naţional unitar român.

Prin activitatea dusă, în cadrul societăţilor cultural-patriotice, acele adevărate şcoli în care se exprimau idealuri ce reprezentau năzuinţe de veacuri — studenţimea română a adus un inestimabil aport în folosul ideii de realizare a statului naţional român. Una din primele societăţi de acest fel a fost cea creată în 1862 de studenţii români de la Universitatea din Budapesta, care avea ca scop, după cum rezultă din punctul doi al statutului, „deprinderea în limba maternă prin elucrarea diferitelor opuri originale, imitaţiuni, traduceri şi declamări".

La Viena unde, după cum îşi amintea I. Slavici, „se găseau studenţi... ardeleni, ungureni, bănăţeni, moldoveni şi munteni", ia fiinţă în anul 1864 „Societatea literară şi ştiinţifică". Aceasta se contopeşte cu societatea „România", creată cinci ani mai tîrziu, formînd cu ocazia aniversării a patru sute de ani de la zidirea mînăstirii Putna societatea „România Jună".

Urmărindu-se unirea într-un congres al studenţilor, din provinciile româneşti, un comitet de studenţi din care făceau parte şi M. Eminescu, Ion Slavici, Grigore Tocilescu, I. A. Brătescu, C. Istrate, A.D. Xenopol, a adresat apeluri studenţimii române din Bucureşti, Iaşi, Cluj, precum şi celorlalţi colegi de peste hotare, pentru a participa la serbarea de la Putna din 14—16 august 1871. La această aniversare, despre care M. Eminescu spunea că a „ridicat simţul naţional", au participat cu mult entuziasm peste 3 000 de persoane constituind o adevărată demonstraţie a solidarităţii naţionale.

Războiul pentru cucerirea independenţei de stat a României a găsit adeziune deplină în rîndurile studenţilor din provinciile româneşti aflate sub stăpînire străină. Astfel, tineretul român din Budapesta telegrafia la Bucureşti că sînt „mîndri de triumful naţional pe cîmpul de luptă" al fraţilor de peste munţi, transmiţînd omagiile şi felicitările lor pentru „glorioasele succese ale armatei române". Dar ei nu s-au mărginit numai la manifestarea satisfacţiei lor în legătură cu victoria României. Numeroşi tineri au trecut Carpaţii şi s-au înrolat în armata română.

Opresiunea naţională din Imperiul habsburgic a determinat şi înfiinţarea unor societăţi cu caracter patriotic, care-şi puneau ca scop demascarea şi combaterea politicii de deznaţionalizare. Una dintre primele societăţi de acest fel, societatea „Carpaţi", a fost înfiinţată la Bucureşti în 1882 din iniţiativa studenţilor transilvăneni Gheorghe Secăşeanu şi Gheorghe Ocăşeanu. Izbutind să înfiinţeze filiale în mai multe oraşe din România, societatea a organizat numeroase manifestaţii populare cu ocazia aniversării unor date memorabile din istoria poporului nostru.

Un moment important în desfăşurarea luptei naţionale a românilor l-a constituit crearea, din iniţiativa studenţească, în anul 1891 a „Ligii pentru unitatea culturală a românilor", care grupînd în jurul ei cele mai proeminente figuri de istorici şi patrioţi, ca V. A. Urechea, D. Onciul, N. Iorga, a desfăşurat o amplă activitate, atît în ţară cît şi în străinătate, de combatere a politicii de oprimare impusă de imperiul dualist.

Sub egida Ligii culturale, la 24 ianuarie 1891 a fost publicat în limba franceză Memoriul studenţilor universitari români privitor la situaţia românilor din Transilvania, care analiza pe larg exploatarea şi asuprirea exercitată de clasele dominante asupra românilor din Austro-Ungaria. Ca răspuns la critica pe care tineretul din universităţile ungare au adus-o acestui memoriu, Aurel Popovici a publicat în limbile română, maghiară, germană, franceză şi engleză un document intitulat „Replica", care a atras atenţia şi simpatiile cercurilor progresiste din Europa faţă de lupta justă a românilor.

Acţiunea memorandistă din 1892 a găsit adeziune deplină în rîndul studenţilor români. Societatea literară ştiinţifică „Gh. Lazăr" din Bucureşti adresa următoarele urări conducătorilor mişcării memorandiste, sosiţi în capitala României: „Salutăm cu sfinţenie pe apărătorii neamului nostru, căci salutăm în voi memoria neştearsă a eroilor de la 1784, Horia, Cloşca şi Crişan, şi reamintim evenimentul patriotic de la 1848. Şi în ziua cînd voi martirii libertăţii cu frunţile încununate de laurii vitejiei veţi rupe rîndurile pentru vecie, studenţimea va înscri cu litere de aur în cartea nemuririi !".

Cu ocazia desfăşurării procesului intentat conducătorilor memorandişti studenţimea s-a încadrat în marea mişcare pentru susţinerea memorandiştilor prin organizarea a numeroase întruniri de protest, prin apeluri şi articole. Dînd curs acestui apel, studenţimea din Bucureşti a participat la procesul de la Cluj, printr-o delegaţie impunătoare, exprimîndu-şi indignarea faţă de proces.

La sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, intrarea Imperiului austro-ungar în faza capitalismului monopolist a dus la ascuţirea tuturor contradicţiilor de clasă şi naţionale. În aceste condiţii grele studenţii români au continuat să fie în primele rînduri ale luptei pentru apărarea drepturilor populaţiei româneşti aflate sub dominaţia străină, prin organizarea a numeroase manifestaţii menite să prilejuiască un larg schimb de opinii între românii de pe ambele versante ale Carpaţilor asupra luptei lor naţionale şi sociale.

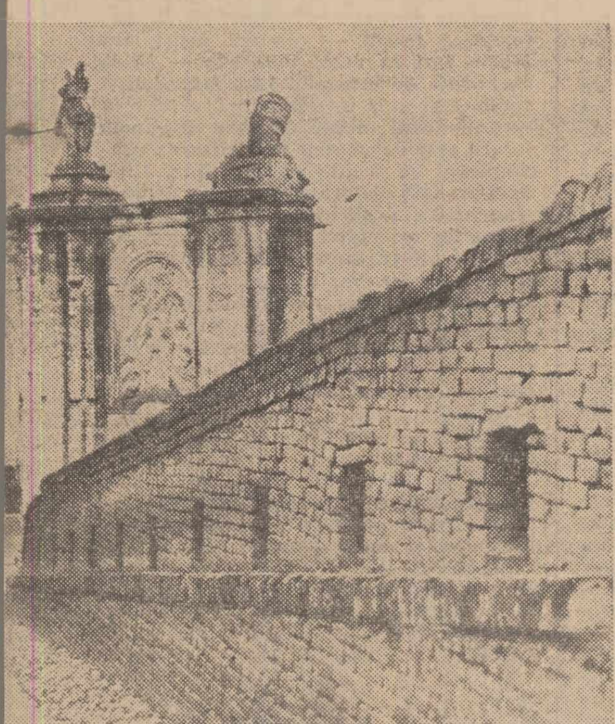
O contribuţie însemnată au avut-o societăţile studenţeşti şi în informarea opiniei publice mondiale asupra situaţiei românilor din Transilvania, contribuind astfel la dezvoltarea solidarităţii popoarelor oprimate din Imperiul dualist, la întărirea luptei lor comune contra jugului străin.

Ca urmare a destrămării Imperiului austro-ungar, în a doua jumătate a anului 1918, datorită înfrîngerilor militare suferite în război şi mai ales mişcărilor revoluţionare din interior, populaţia română din Transilvania îşi ia destinele în propriile sale mîini. În mijlocul acestor evenimente cruciale pentru soarta viitoare a românilor nici studenţimea nu a fost de o parte. Astfel tinerimea universitară română din Budapesta salută la 13 noiembrie 1918 Consiliul Naţional Român Central, unicul organ îndreptăţit şi chemat să cîrmuiască soarta naţiunii române. Vestea convocării Marii Adunări Naţionale pentru 1 decembrie 1918 la Alba Iulia a produs o mare bucurie în rîndurile maselor populare. S-a trecut imediat la convocarea unor adunări populare în care se alegeau în mod democratic delegaţi ai tuturor organizaţiilor şi localităţilor din Transilvania, care să reprezinte interesele vitale ale poporului la Marea Adunare Naţională. Încadrîndu-se în acest şuvoi revoluţionar, studenţimea lansează astfel la 22 noiembrie 1918 un apel prin care chema tineretul universitar la Alba Iulia pentru a dovedi lumii întregi că sînt „fii demni ai naţiunii române". În toate centrele universitare s-au ţinut adunări pentru desemnarea reprezentanţilor studenţimii care să meargă la Alba Iulia. Din Viena au fost delegaţi Ludovic Totu, Nicolae Voicu şi Virgil Solomon, din Arad — Ştefan Micu şi Emil Petrovici, din Sibiu — Laurenţiu Maximilian şi Romulus Ittu, din Cluj — Emil Dandrea şi Virgil Marian. Pe lîngă aceşti delegaţi, sute de studenţi au ţinut să fie de faţă la această adunare pentru a-şi exprima năzuinţele ca Unirea să fie însoţită şi de satisfacerea unor revendicări largi sociale, de făurirea unui regim democratic.

Prin hotărîrea istorică a Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia, rezultat al luptelor dîrze a maselor populare, în care un rol deosebit l-a jucat studenţimea pătrunsă de măreţul comandament patriotic al formării statului naţional unitar român, a fost consfinţită şi ridicată pe o treaptă mai înaltă comunitatea statornicită de-a lungul secolelor.

Dar, în condiţiile regimului burghezo-moşieresc, revendicările politice şi sociale hotărîte la Alba Iulia au fost realizate doar parţial, clasele stăpînitoare folosind unirea pentru consolidarea poziţiilor lor economice şi politice. Împotriva acestora se vor ridica clasa muncitoare, ţărănimea şi intelectualitatea înaintată, care prin lupta lor eroică, în frunte cu Partidul Comunist Român, au dus la înlăturarea claselor exploatatoare, la făurirea societăţii socialiste şi întărirea unităţii întregului popor român în jurul partidului.

Natalia VÎLCU
Alexandru TĂNĂSESCU
cercetători ştiinţifici la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Uniţi întru iubirea şi cinstirea acestui pămînt

Unirea de la 1 decembrie 1918 a însemnat o izbîndă şi pentru populaţiile celorlalte naţionalităţi conlocuitoare de pe teritoriul Transilvaniei, care, în toate împrejurările istorice, şi-au unit destinul cu cel al românilor transilvăneni. Sînt cunoscute luptele dîrze purtate cot la cot, încă din cele mai vechi timpuri, de populaţia română, maghiară şi germană, răscoalele, revoltele şi mişcările lor comune împotriva exploatării sociale şi naţionale.

Atitudinea faţă de Unire a fost consemnată pe larg de presa maghiară a timpului. Ziarul „Az Ujság" arăta, printre altele, că la Alba Iulia „populaţia maghiară oferea cu dragă inimă găzduire celor sosiţi la adunarea festivă", iar „Aradi Közlöny" şi „Ujság"-Cluj relevau cu satisfacţie intenţia Comitetului Naţional Român Central de a aplica programul său democratic şi cuprinzător, hotărîrea de a recunoaşte drepturi egale pentru toate naţionalităţile.

Socialismul abia a adus însă desfiinţarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om, instaurînd relaţii de egalitate socială şi naţională pentru toţi cetăţenii patriei. Populaţia de naţionalitate maghiară din ţara noastră se bucură azi de depline drepturi şi libertăţi social-politice, printre care de o vitală importanţă sînt învăţămîntul, cărţile, ziarele, revistele şi instituţiile cultural-artistice în limba maternă, posibilitatea de a-şi aduce, în orice domeniu de activitate, contribuţia la progresul general al patriei noastre. Recenta creare a Frontului Unităţii Socialiste şi în cadrul său a Consiliilor oamenilor muncii aparţinînd naţionalităţilor conlocuitoare, deci şi a celui al oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, conferă noi valenţe unităţii poporului nostru, coeziunii ideologice şi politice a tuturor cetăţenilor patriei.

Suprema egalitate în faţa legilor, înalta echitate socială şi naţională, profundul democratism al orînduirii noastre socialiste ne fac pe noi toţi, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, să ne înfrăţim, să ne strîngem şi mai mult rîndurile întru iubirea şi cinstirea acestui pămînt, pe care au trăit şi au luptat înaintaşii noştri, să ne simţim participanţi activi, cu aceleaşi drepturi şi îndatoriri, la marea operă de construire a socialismului în patria noastră comună — Republica Socialistă România.

Dionisie VIRAGH
anul III, Facultatea de filologie, Cluj

...şi naţional ale istoriei noastre, a fost încununată pe deplin de succes prin triumful socialismului în patria noastră, chezăşuit de conducerea Partidului Comunist Român.

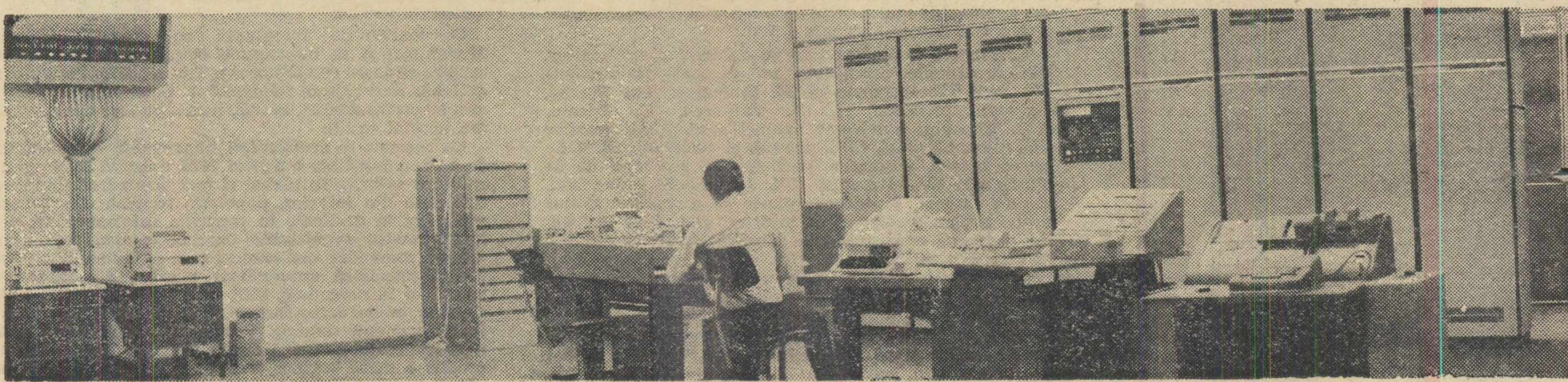
Socialismul a adus şi pentru populaţia de naţionalitate germană, ca şi pentru celelalte naţionalităţi conlocuitoare, împlinirea idealurilor sale de libertate, de dreptate socială şi naţională.

Recenta înfiinţare a Frontului Unităţii Socialiste — în cadrul căruia activează şi Consiliul oamenilor muncii de naţionalitate germană — consfinţeşte, prin grija partidului şi statului nostru, o realitate de fapt — unitatea indestructibilă care caracterizează azi pe toţi oamenii muncii din ţara noastră, indiferent de naţionalitatea lor.

Noi, tinerii germani, asemenea tuturor semenilor noştri, sîntem mîndri că trăim, învăţăm şi muncim într-o ţară cu adevărat liberă, independentă, înfloritoare. Cu toţii ne simţim profund legaţi de pămîntul acesta strămoşesc pe care au trăit, au năzuit şi au luptat înaintaşii noştri şi ca membri deplini, cu drepturi şi îndatoriri egale, ai marii familii a poporului român, ne aducem solidari contribuţia la opera de edificare a socialismului în România noastră dragă.

Peter SCHEIDEL
anul IV, Facultatea de limbi germanice, Bucureşti

VALOAREA ȘI PERSPECTIVELE INFORMATICII

Avînd în vedere enorma importanță a informaticii în viața omului secolului XX, importanța vitală unanim recunoscută, am profitat de posibilitatea de a asista la lucrările simpozionului internațional „Aplicațiile sistemului informațional în economie", desfășurat în capitala țării noastre. Timp de 5 zile am avut plăcerea să mă aflu, multe ore din zi, atît la lucrările simpozionului cît și aiurea, în compania unor foarte tineri cercetători — tineri, dar foarte bine pregătiți, lucrările prezentate de ei fiind printre cele mai bine primite. Este vorba de Adriano DE MAIO și Claudio ROVEDA, cercetători la INSTITUTO DI ELECTRONICA, POLITEHNICO DI MILANO și de Gilles DAGAND, cercetător la INSTITUT DES MATHEMATIQUES APPLIQUÉES, UNIVERSITÉ DE GRENOBLE.

Și pentru că „verba volant"... am scris pe bandă magnetică o discuție pe tema enunțată de titlu, cu speranța că publicarea ei în paginile revistei noastre va contribui la realizarea îndemnului pe care cei trei cercetători îl transmit studenților români.

„Eu încep, spune G. DAGAND, cu opiniile personale asupra locului informaticii în universități. Pentru aceasta, vă voi spune cum procedăm în Franța, la Universitatea din Grenoble, care posedă unul din cele mai puternice centre de informatică din țara noastră.

Centrul de calcul s-a dezvoltat de 8 ani în Facultatea de științe, departamentul matematică. Matematicienii au fost primii care s-au ocupat de problema ordinatoarelor. De un an de zile noi vedem apărînd o clientelă din ce în ce mai largă, vedem venind la centrul de calcul profesori și studenți din domeniile cele mai diverse. Astfel, am stabilit contacte atît cu Facultatea de medicină, cît și cu Facultatea de științe economice și chiar cu Facultatea de litere.

Cei ce aparțin medicinii sînt confruntați cu probleme tehnologice, căci ei încep să folosească instrumente electronice tot mai perfecționate. Principalul domeniu de cercetare în medicină îl constituie studiul recunoașterii unei forme într-un semnal. Este o problemă mult mai generală decît aspectele particular-concrete ce îi interesează pe medici, dar noi avem programe (este vorba de programele pentru calculator) care au scopul de a studia, de exemplu, electrocardiograma și electroencefalograma.

Încep să apară, de asemenea, cereri ale medicilor față de informaticieni în domeniul conducerii. Aceasta înseamnă că toate informațiile referitoare la bolnavi și tratamentele la care sînt supuși formează un fișier important, pe care medicii vor să-l trateze automat, pe ordinatoare.

Ca un al doilea client al informaticii au apărut cei ce studiază științele economice. Problemele lor sînt mai ales rezolvări de probleme statistice și probleme de cercetare operațională. Mulți economiști studiază probleme analoage cu cele de grafe, cu algoritmul FORD-FULKERSON și au nevoie de un centru de calcul pentru a le rezolva.

Se dezvoltă, de asemenea, cercetarea în legătură cu definirea informației economice. Aceasta înseamnă că noi, matematicienii, avem sarcina de a formaliza problemele conținînd circulația și utilizarea acestor informații în interiorul unei întreprinderi. Este vorba de a defini un sistem suficient de general, capabil să cuprindă toate elementele economice ale unei întreprinderi.

În sfîrșit, al treilea client al nostru este Facultatea de litere. Există în Facultatea de litere persoane care studiază posibilitatea de automatizare a cercetărilor în domeniul lingvisticii. Este vorba despre probleme de traducere automată a limbilor și despre problema formalizării foneticii limbilor. În ceea ce privește realizările noastre, noi avem un laborator al C.N.R.S. care a reușit pînă în momentul de față să realizeze următoarele: există un program scris într-o manieră generală (acest lucru este foarte important) care ne va permite efectuarea în prezent a traducerilor din rusă în franceză; în ceea ce privește fonetica, noi am creat anul trecut laboratorul de fonetică al Universității din Grenoble, care va funcționa începînd din anul 1969, în legătură directă cu ordinatorul I.M.B. 360/67, folosind și ecrane de televiziune. Acestea sînt numai unele probleme pe care Facultatea de științe împreună cu cea de matematică pot să le formuleze la un centru de calcul".

„Situația în Italia, ne spune A. DE MAIO, nu este prea bună, fiindcă cercetările în universități sînt făcute mai mult din punct de vedere teoretic, și nu ca să răspundă urgențelor practicii.

Sînt multe probleme economice care sînt abordate cu ajutorul informaticii. Este foarte importantă aplicarea practică a informaticii în problema conducerii, administrării și planificării. Pentru rezolvarea acestor probleme este însă foarte important ca întreprinderile să posede calculatoare și gîndesc că în viitor se vor folosi limbaje de programare tot mai apropiate de limbajele umane. Folosirea calculatoarelor în informatică este la noi mai rară decît folosirea lor în alte probleme practice. Totuși sînt mai multe centre de cercetări la firmele IBM, OLIVETTI și GENERAL-ELECTRIC ITALY, dar eu cred că acestea nu sînt suficiente. Gîndesc că e foarte important să faci cercetări teoretice și în universitate, fiindcă fără studii teoretice nu putem avea nici aplicații practice".

C. ROVEDA adaugă: **„În Italia, există la Pisa un centru de calcul unde folosim un calculator pentru identificarea amprentelor. Această identificare probabil că ajută poliției criminalistice, dar ea ajută și în identificarea bolilor. A fost demonstrat de către medici că anumite boli congenitale ce revin urmașilor se pot observa prin anumite trăsături comune ale amprentelor.**

O altă aplicație a calculatoarelor este în proiectarea automată (în proiectarea circuitelor electronice). Sînt cîteva preocupări de acest gen în Italia și mai ales la laboratorul din Milano. S-au făcut și încheiat cercetările asupra unor programe pentru analiza rețelelor de curent continuu. Acest lucru a fost făcut cu scopul de a facilita elaborarea de programe pentru analiza rețelelor nu numai în regim staționar, dar și în regim tranzitoriu. În aceste laboratoare există, de asemenea, studii cu privire la folosirea celor mai moderne terminale ale calculatoarelor. Se fac studii care să permită utilizarea inteligentă a calculatorului, prin legătura directă a omului cu mașina. În acest fel există posibilitatea ca programul să fie modificat pe baza analizei datelor intermediare și conform problemei urmărite".

Referindu-se la laboratorul de calcul al Universității din Grenoble, G. DAGAND a relatat următoarele:

„Primul departament este acela de analiză matematică în care se studiază, în principal, probleme de aproximări în rezolvarea sistemelor de ecuații diferențiale. El lucrează în legătură foarte strînsă cu matematicienii puri, matematica pură și matematica aplicată fiind cele două ramuri ale matematicii care se dezvoltă la Grenoble.

Al doilea departament este cel de cercetare operațională care studiază programarea liniară și mai ales programarea dinamică, programarea stochastică etc.

Al treilea grup de cercetare este un grup de cercetare în algebra booleană sub conducerea directorului principal, dl. Kuntzman. Diverse grupe de algebră booleană lucrează în strînsă legătură cu laboratorul de calcul de la Politehnica din Milano, problemele fiind cele de organizare a rețelelor pentru calculatoare. Ca tehnică de lucru se folosesc teoria grafelor și teoria rețelelor.

A patra grupă — și noi ajungem astfel aproape de mașinile electronice de calcul — e formată din cei care studiază sistemele de ordinatoare. Aceasta înseamnă, în principal, problema sistemelor de organizare a ordinatoarelor. Cu ordinatoare din a treia generație, cercetătorii care aparțin acestei grupe au evident ca domeniu de cercetare atît „teleprocessing" cît și „multiprocessing". În prezent se dezvoltă la Grenoble cercetarea în materie de compilație conversațională orientată spre învățarea limbajelor de programare într-un grup de studenți, fiecare fiind situat la cîte un terminal legat telefonic cu ordinatorul. Acesta trebuie să fie capabil să corijeze imediat, frază cu frază, și chiar cuvînt cu cuvînt erorile studenților. Fiecare pas al programului este analizat direct și automat. Limbajul folosit este ALGOL".

În ce privește preocupările de introducere a informaticii ca obiect de studiu în învățămîntul de diverse grade, G. DAGAND arată că:

„În Franța există în momentul de față experiențe îndreptate spre introducerea informaticii în studiile elevilor din școlile secundare, adică a elevilor ce au 15 sau 16 ani. În momentul de față, la Grenoble, noi avem elevi din anul bacalaureatului sau cu doi ani mai mici, cărora li se face o introducere în programarea ordinatoarelor. Scopul principal este de a da elevilor o noțiune precisă a ceea ce este un ordinator și de a le inocula primele principii ale raționamentului logic, mai precis de a le confirma principiile raționamentului logic pe care le-au acumulat de-a lungul anilor cu ajutorul matematicilor moderne. Este deci o concretizare la nivelul ordinatorului, a învățării matematicilor moderne".

A. DE MAIO, referindu-se la aceeași problemă, spune:

„În Italia, în momentul de față, în institutele tehnice superioare studenții sînt instruiți în programarea și în folosirea limbajelor uzuale COBOL, FORTRAN, ALGOL ș.a. În acest an, în primul semestru vom avea 8 cursuri de programare pentru studenții primului an. Pentru studenții din electronică și pentru inginerii electroniști care se specializează în ramuri apropiate de studiul și folosirea calculatoarelor sînt multe cursuri care tratează complet problemele informaticii: teoria informației, probleme de conducere, probleme de identificare a stărilor și sistemelor, cercetare operațională, teoria sistemelor, studii de logică internă a calculatoarelor, probleme legate de „software" etc."

În ceea ce privește pregătirea cercetătorului în informatică, G. DAGAND susține următoarele opinii:

„Nu se poate da o soluție. Singura soluție este o formație matematică foarte solidă, atît pentru cei care vor să se dirijeze spre cercetare operațională sau analiză matematică, cît și pentru cei ce vor să se orienteze spre probleme de conducere. În fine, logica matematică există — românii înșiși sînt foarte tari în acest domeniu — și ea constituie de exemplu baza organizării conducerii unei întreprinderi, pentru că este singurul mijloc de care dispunem la ora actuală pentru formalizarea problemelor de conducere. În fine, fiind dată această cultură matematică de bază studenților, problema este aceea de a forma un cercetător. Aci eu cred că nu există o soluție universală, deoarece cercetarea în informatică are un conținut special, în sensul că problemele care trebuie rezolvate nu sînt definite în mod absolut nici de profesori care fac tezele teoretice, nici de utilizatorii care confruntă aceste probleme cu practica".

Și, în continuare, tot G. DAGAND arată care sînt carierele posibile pentru un informatician:

„La noi în Franța există în principal trei debușee posibile pentru un student care cunoaște cîte ceva asupra informaticii și ordinatoarelor.

Mai întîi sînt firmele care construiesc și instalează ordinatoare. Cariera corespunzătoare este aceea de inginer tehnico-comercial într-o firmă ca IBM, UNIVAC, ICT etc.

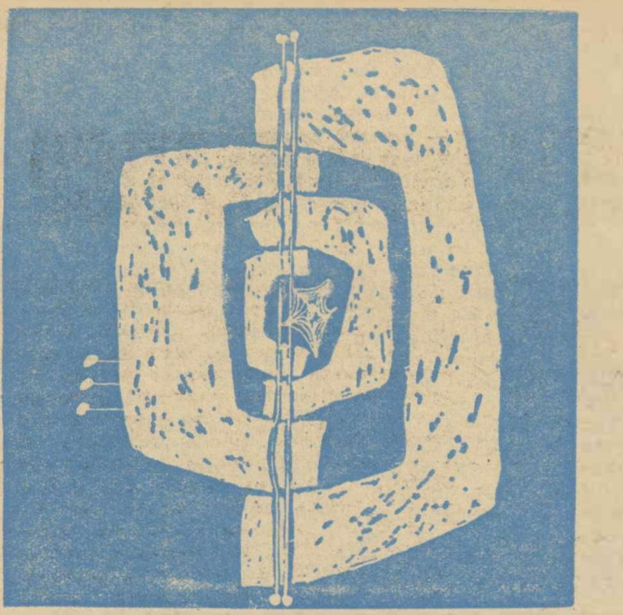
O a doua cale posibilă: ei bine, există în Franța o serie de societăți software (termen american ce semnifică realizarea de studii și programe pentru ordinatoare). Exemplu: SMOA, CEGOS, al căror rol este fie de a realiza programe la nivel național sau chiar internațional, fie de a realiza studii pentru micile întreprinderi care vor să înceapă tratarea informațiilor pe ordinator.

În sfîrșit, o a treia cale posibilă: tinerii ingineri informaticieni pot să intre într-o întreprindere și să ia responsabilitatea unui centru de calcul sau să fie atașat direcției întreprinderii pentru a realiza analiza de conducere privitoare la întreprindere".

După ce discuția noastră a trecut, pe rînd, de la problemele informaticii și organizarea cercetării la problema informaticianului și a perspectivelor lui, cei trei cercetători, într-un acord unanim, au conchis că:

„Domeniul informaticii este un domeniu foarte interesant de cercetare, care se adresează mai ales tinerei generații". Ei transmit pe această cale „îndemnul ca, în viitor, cîți mai mulți studenți să se dedice domeniului informaticii".

Virgil SIMION

Dominație, manipulație, contestație (I)

Aflăm din revista „Guerres et paix" a Institutului francez de polemologie — disciplină de dată recentă consacrată studiului diferitelor forme ale conflictelor interumane — că „între martie și iunie 1968, în afara conflictelor armate, s-au produs 150 manifestări colective de agresivitate dintre care jumătate în contextul studențesc, de patru ori mai multe decît în alte perioade corespunzătoare".

Seismografele aparaturii științifice, investite cu sarcina urmăririi mișcărilor sociale, au înregistrat într-adevăr, în numeroase țări și în repetate rînduri, cutremurele al căror epicentru s-a situat de cele mai multe ori în cetățile universitare. Și dintr-o dată, sociologi și psihologi, savanți și ziariști, politicieni și capi de familie s-au găsit reuniți în fața aceleiași mari probleme : **ce se întîmplă cu tineretul de azi ?**

Exploziei de revoltă și acțiune a tineretului i-a succedat o explozie de neliniște și meditație a adulților. Sutelor de emisiuni ale televiziunii și de articole ale presei, care au părăsit obișnuitul senzațional al faptului divers pentru a se extazia sau a blestema senzaționalele fapte cotidiene ale tinerilor, au fost urmate la cîteva zile după evenimente de culegeri de documente, apoi de ediții ale interviurilor și articolelor protagoniștilor pentru ca, doar cîteva săptămîni mai tîrziu, fiecare organizație și personalitate să se simtă obligată de a analiza, uneori în volume ample, rădăcinile și sensul mișcărilor și propria poziție față de ele. De aici, una din cele mai ample și revelatoare dezbateri de idei ale zilelor noastre, cu șanse evidente de prelungire în viitor, cu merite și scăderi, dar aducînd elemente esențial noi în ansamblul dinamic al gîndirii despre vîrsta tînără.

Un praxis furtunos, contradictoriu, conjugînd tineretul cu societatea mai ales în ipostaze ale opoziției a născut astfel, firesc, o literatură — descriptivă și analitică — nu mai puțin contradictorie, a adus în fața lumii noi poziții, tendințe, realități ale vieții și luptei — pe plan **practic** — și noi concepte, orientări și imagini — pe plan **teoretic.**

Psiho sau socio-cauze

Căutînd să sesizeze și să caracterizeze esența revoltei studențești, cercetătorii examinează firesc în primul rînd **cauzele** lor. **François Revel** afirma că „explicația mișcărilor este esențialmente de ordin psihologic sau, mai exact, socio-psihoanalitic". Considerînd necesară analiza cauzelor profunde ale fenomenului, **Raymond Aron** aprecia totuși că ele „aparțin genului afectiv, emoțional". Nu întîmplător, asemenea analize sau altele care reduc fenomenul doar la tradiționala „criză juvenilă" sau la clasicul „conflict al generațiilor" constituie temelia unor caracterizări unilaterale ale caracterului revoltei studențești, considerată, spre exemplu, drept simplu „maraton de palavre" sau „psiho-dramă", cum afirmă același Raymond Aron în reflecțiile asupra evenimentelor din mai, apărute sub titlul „La revolution introuvable". Și totodată, asemenea analize dovedesc neînțelegerea a ceea ce este **nou,** specific acestor largi curente de opinie și complexe de acțiuni.

Credem de aceea că o adecvată înțelegere a problemei presupune înainte de orice critica variatelor explicații predominant psihologiste, subiectiviste ce s-au încercat a se da determinațiilor cauzale. De fapt, atît studiul mișcărilor în procesualitatea lor obiectivă cît și analiza reflectării lor pe planul opiniei publice (a grupurilor respective și a societății în ansamblu) dovedește că revolta studenților din occident își găsește explicația cauzală principală în **contradicțiile complexe ale societății capitaliste de azi.**

Ceea ce nu înseamnă, desigur, că elementele de ordin psihologic, mai precis psiho-social, particularitățile afective, emoționale ale generațiilor de azi, elementele subiective nu și-ar găsi și ele — în coordonate și limite precise însă — locul în sistemul complex al factorilor determinanți.

Împletirea acțiunii factorilor sociali generali cu aceea a factorilor particulari, specifici — decurgînd din statutul studenților în occident dar și din unele trăsături ale tineretului contemporan — o ilustrează unul din aspectele cele mai autentic revelatoare ale mișcării din mai din Franța : marele număr de ziare, afișe și inscripții înscrise pe zidurile universităților sau în cartierele învecinate. Editate ulterior în mai multe culegeri, ele dau o imagine impresionant de bogată, adeseori contrariantă, a bogăției de stări de spirit, tendințe, mobiluri și aprecieri care se exprimau în acest plan al manifestării spontane. Amintim la întîmplare numai cîteva dintre acestea : Imaginația ia puterea ; Zidurile au urechi — urechile au ziduri ; Contestație totală ! ; Roșul ne salvează de negru ; Obiect — ascunde-te ! ; Turbați !; Economia e rănită, să crape ! ; Am trăit primele zece ore de fericire ; Burghezia n-are altă plăcere decît să degradeze toate plăcerile ; Revoluția trebuie să se înfăptuiască în oameni înainte de a se realiza în lucruri ; Să fii student e ușor — să rămîi, înseamnă să faci grevă ; Aci se gîndește ! ; Fiți realiști, doriți imposibilul !

Deși aceste citate nu pot da nici măcar o palidă imagine a varietății de orientări și sensuri politice și etice — ele explică de ce studiul științific al acestui **folclor studențesc** poate reprezenta un instrument util de înțelegere în complexitatea sa, a caracterului contradictoriu al factorilor determinanți ai mișcărilor studențești.

dialectica ideilor

Determinate în mod esențial de contextul social-economic, de raporturile materiale și spirituale specifice capitalismului de azi și, totodată, influențate de particularitățile psiho-sociale ale generației de azi, revoltele studențești pot fi înțelese cauzal analizînd în primul rînd contestația pe care ele o îndreaptă mai întîi împotriva universității și, apoi, împotriva societății în întregul ei.

„Aproape pretutindeni, în Italia, în Spania, în Franța, în S.U.A., în America Latină, studenții apar acum ca elementul „contestator" punînd în cauză, mai întîi, structurile adeseori retrograde ale universității, caracterul său „represiv" pentru a ataca apoi societatea însăși..." scria Gerard Sandoz în prefața volumului de scrieri politice ale lui Rudi Dutschke.

De la „Critica universității" la „Critica societății"

Dimensiunea socială a mișcărilor studențești de dată recentă se relevă cu pregnanță în modul nou în care acestea privesc raportul **universitate-societate.** Este acum depășită nu prea de mult contestata **contrapunere** a școlii față de lumea înconjurătoare, dar chiar și lozinca simplei autonomii universitare înțeleasă ca **izolare** a Almei Mater de viața socială. Universitatea nu e ruptă de societate, nu e izolată de societate, ea e parte organică a societății, iar critica ei este critica contextului social general.

S-ar putea cita numeroase texte în care reprezentanții sau adunările studenților vest-germani, francezi, italieni și alții au denunțat criza universității, grava ei rămînere în urmă, discrepanța față de nevoile progresului științific, caracterul ei autoritar și represiv, existența unui adevărat numerus clausus social etc. etc.

Nu întîmplător, în R.F.G. organizația studențească S.D.S. a organizat primele acțiuni, protestînd împotriva discriminărilor sociale la accesul în învățămîntul superior, în Franța carențele proiectului de reformă Fouchet au reprezentat cauzele inițiale ale exploziei din mai, iar în Italia frontul protestatar universitar s-a unit mai ales prin critica gravelor neajunsuri ale planului Gui.

Totodată, analizele făcute de mișcările studențești relevă prezența unor factori **noi** în dezvoltarea tineretului universitar occidental care explică creșterea acuității conflictului. Universitatea este tot mai mult integrată de societatea capitalistă, îndeplinind funcții economice și de cercetare care-i accentuează caracterul tehnocratic : în autoritarismul școlii de azi studentul vede înstrăinarea muncii salariate de mîine. Se manifestă, totodată, o furtunoasă creștere numerică a populației universitare : în Italia studenții constituie o zecime a populației active, iar în S.U.A., Japonia, R.F.G. acest procentaj este mai ridicat și manifestă o constantă tendință de creștere. Sporirii masive a numărului de studenți nu-i corespund însă schimbările necesare ale structurilor universitare, nici asigurarea debușeelor după terminarea studiilor. Păturile mijlocii care alimentează expansiunea universitară și care încearcă prin studii superioare să ajungă la un statut social mai înalt trăiesc perioada studiilor în nesiguranță, iar la terminarea lor își văd amenințată nu numai realizarea țelului propus de promovare, dar chiar posibilitatea integrării sociale.

Studentul este un intelectual care în mulțimea celor ca el se descoperă proletar și care, totuși, este deosebit de proletar, fiind lipsit de un statut social precis. Același mecanism care l-a condus spre universitate îi împiedică (în multe cazuri) accesul în viața socială într-o situație corespunzătoare ; nici în societatea capitalistă dezvoltată nu este loc pentru o „elită" atît de numeroasă.

Studentul trăiește astfel condiția sa ca o criză și ea este, într-adevăr, o situație de criză. Analiza sociologică a mișcărilor studențești a pus în evidență ca o relație predominantă dependența gradului de activizare socială și de radicalizare politică față de tipul de învățămînt urmat : un maxim ca tendință în învățămîntul umanistic, un minim în învățămîntul tehnic, situație datorată nu atît provenienței sociale sau conținutului formației (deși acești factori au o anumită pondere), ci mai ales actualizării perspectivei sociale, respectiv gradului mai mare al posibilităților de neintegrare socială pentru cei din domeniul universitar față de cei din domeniul tehnic.

Ca fenomen social, studenții au dobîndit o astfel de mare pondere tocmai cînd societatea manifestă incapacitatea de a-i integra. Este una din explicațiile esențiale ale radicalismului lor, ale luărilor de poziție care exprimă, contrar oricăror aparențe, o nemulțumire socială materială.

Trăsătura nouă a acestei problematici universitare este astfel aceea că ea **depășește zidurile cetății universitare, punînd în cauză societatea însăși.** Alain Geismar — unul din fruntașii mișcării din mai din Franța — arăta cu limpezime : „De mai mulți ani noi spuneam : există o criză profundă a universității datorită mai multor tipuri de cauze foarte grave, mai ales inadaptării structurilor universității la funcțiunile ei economice și sociale, atît la nivelul cercetării cît și al învățămîntului și deci al formării cadrelor și noi considerăm că această criză nu este izolată, ci reflectă o proastă funcționare a sistemului social".

În condițiile în care schimbările cerute de studenți cu sprijinul activ al multor profesori se loveau însă de structurile sociale generale și provocau rezistența sau chiar reprimarea din partea autorității, mișcări revendicative, inițial cantonate în domeniul strict universitar, se politizau transformîndu-se într-o reală contestație socială. Este trăsătura comună a mișcărilor studențești la care ne referim. Or, tocmai ea ne ușurează înțelegerea sensului pe care l-a luat în terminologia critică a curentelor de opinie, organizațiilor și mișcărilor studențești la care ne referim — noțiunea de **„establishment".** Dar despre aceasta, în numărul viitor.

Fred MAHLER

ORSON WELLES:

„Viața cuprinde o perioadă, tinerețea, dar nu numai atît!“

Ar putea părea curios. Discut cu un om aparținînd parcă în exclusivitate ecranului despre un subiect atît de străin de adevărata sa preocupare. De fapt, Orson Welles este cel care a condus discuția în acest domeniu. Plictisit de a mai da relații asupra crezului său artistic, asupra biografiei sale cinematografice, r ă s p u n d e scurt la întrebări de această natură: „Citește cartea mea biografică“. În schimb, evadînd din aceste coordonate și transformînd interviul într-o discuție amicală, actorul se deschide, zîmbește și parcă aparenta răceală față de ziariști se transformă în amabilitate.

— Ce înțelegeți dv. prin problema tineretului?

— Hai să nu exagerăm. Problemă îi spun cei ancorați în ani prăfuiți. S-o numim enigmă. Ei da, tineretul zilei prezente este o reală enigmă. Tendințele către care se îndreaptă sînt deosebit de diferite. Există o gamă întreagă de preocupări, o gamă întreagă de formații. Dar la noi sînt foarte mulți care nu știu de existența cuvîntului „viitor“. Prezentul lor este ceva finanțat de familie sau prin mijloace proprii, adesea penibile. Vezi frecvent tineri împărțind bilete de loterie, spălînd vase în restaurante. Mai surprinzător e că, după o etapă de asemenea experiențe, începe să-și facă apariția o anume maturitate care îi împinge la acțiuni și activități mai serioase. Și mulți studenți nu sînt tocmai foarte tineri.

— În ce constă atunci enigma pentru dumneavoastră? Credeți că există o explicație a acestui fenomen?

— Enigma pentru mine este tocmai acel interval nedefinit pe care tînărul din țara mea îl petrece epuizînd timp fructificabil superior. Nu cred că aveți dreptate reclamînd o explicație pentru acest lucru. Cred că nici ei nu v-ar putea-o da. Este, poate, un element de subconștient. Dar dacă ar fi să ne ocupăm totuși de explicații să încerc să formulez una. Ar mai putea fi o dorință de realizare a unei experiențe, a unui precedent de aventură.

— Există vreo legătură cu „non-conformismul“?

— În măsura în care nu este snobism. Pentru că o mare parte a tinerilor, vrînd să se încadreze în „non-conformism“, ajung realmente conformați snobismului. Poate că sînt mulți care își poartă părul lung, barba, natural, fără a face pentru aceasta judecăți cu pretenții, fără a simți necesitatea unor argumentări. Sînt însă mult mai mulți care copiază din snobism un model, din motive efemere, nerezistente. Dar să nu-mi calificați rapid atitudinea. Nu îi condamn, departe de mine veleitățile de a da verdicte. Eu sînt spectator în acest domeniu, ei actori. Și cum spectatorii mei nu știu întotdeauna ce gîndește actorul, tot așa eu, în postură de spectator, nu pot ști ce concepții, idei îi agită pe tineri. Dar cred, spun cred și nu ‚sînt sigur“, că nu există o fundamentare temeinică a acțiunilor lor. Se pare că tocmai de asemenea fundamentări se feresc.

— Credeți că volumul tinereții nu este exact conceput în capitole?

— Ba, dimpotrivă. Asemenea capitole există și încă din ce în ce mai distinct. Succesiunea acestora este însă diferită de la unul la altul. Nu există o canonizare în păstrarea unui anume ritm, a unui unic fir vital, care să se desfășoare simplu, istoric și nedeformabil. Actualmente există o tendință generală spre cunoaștere. Și vă spuneam că mulți studenți, fizic vorbind, nu sînt tocmai tineri. Nu este oare acesta un exemplu de răsturnare a ordinii firești a unor capitole? Îmi plac apoi cei care spun ceea ce cred. Și tinerii contemporani o fac. Mulți sînt doar antrenați. Individualitățile originale și tentante devin inițiatorii. Pentru că este firesc ca orice tendință să fie antrenată de cineva.

— Cum se prezintă, în această situație, condițiile moralității?

— Cred că „moralitatea“, într-un anumit fel, nu are de suferit. Întîi de toate pentru că domeniul ei de definiție devine altul. Poate că ceea ce prejudecata sau realul pronunța cîndva drept imoralitate, devine fapt pe deplin recunoscut la un moment dat. Țin minte că pe la începutul carierei mele aveam colege de scenă terorizate de prejudecăți. Actualmente, asemenea discuții dispar. Am dat un exemplu care îmi e mai la îndemînă. Dar, în definitiv uitați-vă pe stradă. Cîte perechi nu merg îmbrățișate, indiferenți la ceea ce ar putea spune alții. Altă dată expresia „imoralitate“ apărea rapid și se acorda fără prea multă meditație. Cugetarea tinerilor este atît de nouă încît ei nu mai atribuie acest cuvînt unor acțiuni fizice ci altora, interioare. Imoral nu este bețivul pentru că bea și se tăvălește pe stradă, ci pentru că n-a reușit să-și stăpînească dorința exagerată de băutură.

— Dacă ați fi din nou tînăr v-ați adapta acestei situații sau v-ați căuta o tinerețe identică celei pe care ați trăit-o?

— Nu voi mai fi tînăr niciodată și nu risc să afirm lucruri pe care realitatea să le detroneze. Nici în tinerețea mea nu m-am conformat unor poziții pe care le credeam eronate. Dar dacă totuși, prin absurd, aș fi iarăși tînăr m-aș gîndi la viitor nu ca la o aventură, ci ca la ceva ce va fi într-adevăr. Pentru că viața cuprinde o perioadă — „tinerețea“, dar nu numai atît.

Adrian BARBU

Secvențe americane

tors recent în țară după o ședere de 11 luni în S.U.A. Scopul acestei șederi a fost de ordin profesional: beneficiind de o bursă *Fullbright* pentru cercetare, domnia sa urma să ia contact cu stadiul la care s-a ajuns în domeniul cercetării sociologice a grupurilor mici, contact în urma căruia a realizat lucrarea *„Introducere în sociologia grupurilor mici“* în curs de apariție la Editura Politică. Dincolo de acest mobil, spiritul și ochiul atent al domniei sale a reținut și ne împărtășește intimitățile acestei lumi, mai ales în manifestările ei universitare și tinerești.

ISTORICE RECUPERARI

S.U.A. a strîns foarte multe valori științifice și culturale. De aceea, orașe ca Los Angeles, New York pulsează la cel mai înalt nivel cultural. Aș aminti doar în fugă de cea mai bună orchestră simfonică din lume, cea din Philadelphia, de Metropolitan-Opera din New York-city sau de muzeele de artă din New York, Chicago, Los Angeles. Dar în ciuda marilor nivele atinse în aspectul cultural (nemaivorbind de imensele realizări din fizică, electronică, chimie etc.) nivelul mediu de cultură scade fără nici o exagerare sub nivelul mediu al orașelor noastre. Acest contrast nu e singurul din cele care izbesc ochiul vizitatorului. Poate unele explicații la acest capitol pot fi găsite în relativ scurta istorie a S.U.A., datată de la 1492 o dată cu steagul înfipt de Columb pe aceste pămînturi (și poate spune mult o lucrare a anului 1965, care consemna prezența doar a 29 evenimente memorabile pentru S.U.A., din care anul 1848 — cînd Europa era arena marilor revoluții — se reține pentru faptul că s-au descoperit zăcămintele de aur în California, deschizîndu-se astfel o nouă epocă: marea goană după aur în vestul sălbatic).

Or, sărăcia faptică, în sensul lipsei de trecut istoric îndelungat, se răsfrînge asupra multor aspecte culturale. Așa se face că întîlnim multe aspecte de felul celui de la Muzeul de istorie și artă din Harriesberg, capitala Pensylvaniei, care, așezat într-o clădire ultra-modernă din globuri și turnuri de sticlă, oțel, aluminiu, are un interior doar cu cîteva căruțe de conchistadori, cîteva săgeți ale indienilor din timpul luptelor împotriva albilor ocupanți etc. Dar bussines-ul subculturii are și alte fețe care determină o fugă spre...

...SEX ȘI STUPEFIANTE

Poate de la eterogenitatea populației sau un anume specific temperamental al celor ce au dat naștere actualei populații — indivizi, religii, temperamente extrem de diferite — s-a ajuns la o toleranță inimaginabilă, degenerînd într-o libertate fără nici o limită. Situația a devenit incomodă tuturor. De aici, căutările căilor de evadare, de fugă către altceva, către un ceva încă incert, neînțeles, dar lipsind și necesitînd aceste căutări. Pentru acest scop sexul și problemele lui sînt exploatate la maximum. O foarte bogată literatură și filme cu caracter sexologic și pornografic caută și „găsesc“ explicația alienării societății americane în biologic și nepotriviri de ordin sexual. Se propun tot felul de soluții pentru realizarea unei ajustări sexuale. Manuale în acest sens explică nefericirea prin necunoașterea modului de a face dragoste și indică „tehnicile“ acesteia. Dar dincolo de căutarea realizării problemei — realmente fiind o problemă înstrăinarea pentru civilizația S.U.A. — ceea ce se realizează și întreține este bussines-ul subculturii — exclusiv în scopul obținerii de bani (în schimbul dolarului introdus la automat ți se vor servi lecții și filme de sex după preferințe). O dată cu aceasta, fuga spre stupefiante (alcoolul este stupefiantul major al națiunii; peste 80 000 000 de oameni îl au ca parte a modului lor de viață; 1/2 din cele 50 000 accidente mortale și cele 1,2 milioane mutilați din circulație pe an, se datoresc alcoolului), drogurile — heroina (pudra fericirii în jargon), morfina (miss Emma), cofeina (școlarul), cocaina (praf de stele), Marijuana (iarbă, Mary Jane), barbituricele (ceruri albastre), L.S.D. (marele D, excursii) etc. — sînt refugii prea des utilizate pentru un strop de fericire (? !), dar sivitatea, introspecția, misticismul, hedonismul și nihilismul. Creșterea rapidă a consumului de stupefiante indică după cercetări bine puse la punct o dependență tot mai mare a modului de viață american de acestea. Ilegal se cheltuiesc cca 400 000 000 dolari pentru producerea lor. Fascinația drogurilor crește pe măsură ce societatea americană se dovedește a nu fi ceea ce pretinde că este — pentru oamenii ei. Nimeni nu știe exact cîți americani folosesc stupefiante. După părerea doctorului Joel Fort, *specialist în droguri, numărul lor atinge cifra de 100 000 000, cu pondere la cei tineri. De exemplu, fumatul de Marijuana în urmă cu 5 ani era practicat doar de persoane „din afara societății“ (grupuri de portoricani, negri, mexicani, sărăcimea orașelor, cîntăreți de muzică de jaz). În ultimii 5 ani, consumul Marijuanei a crescut brusc în colegii, cercuri profesionale și artistice, diferite comunități de pe teritoriul întregii țări.*

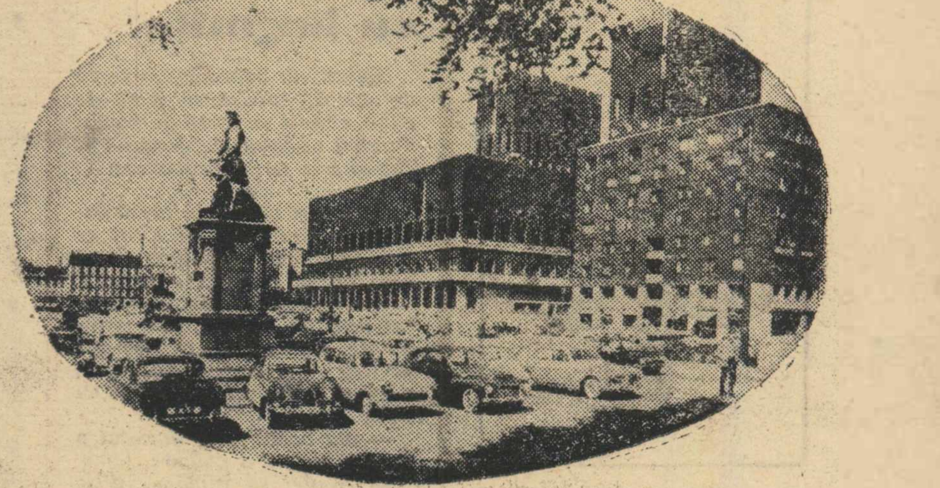
VIAȚA UNIVERSITARA

În S.U.A. există peste 2 500 micro și mega universități sau colegii. Se disting prin mărime și prestanță universitățile Harward, Berkeley, Columbia, Cornell-University, Illinois, Michigan etc. În semn de respect și prețuire a valorilor universitare în viața culturală a Americii, universitățile și colegiile sînt construite pe terenuri ridicate la anumite înălțimi, alcătuind orașul de pe deal. În centru un turn, de jur împrejur clădirile sălilor de curs, laboratoare, micro-centrala atomică, accelerator de particule elementare etc. Într-un alt perimetru circular clădirile unde stau cu chirie studenți, apoi mai departe cad[illegible] didactice ș.a.m.d. Tot acest perimetru al orașului de pe deal poartă denumirea de campus *(campusul Colegiului Cornell-University e alcătuit din 120 de clădiri). Pentru a deveni student, tînărul are de trecut o serie de teste: de inteligență, cunoștințe, potențe intelectuale și fizice etc. Dar mai ales trebuie să suporte taxe de școlarizare ce variază între 1500—2500 sau chiar 3000 de dolari pe an, la Harward, alături de gazdă, masa etc. Durata de școlarizare este de 4 ani. (Studenților li se spune under-graduate, după terminare graduate. Cursurile post-universitare acordă gradul de M.D. (master's degree) sau Ph. D. (doctor în filozofie). Fiecare an de studii are o denumire specifică: anul I — Freshmann Year, II — Sophomore Year, III — Junior Year, IV — Senior Year. Cursurile au la bază o bibliografie dată studenților la începutul anului, a cărei cunoaștere permite intervenția studentului în timpul expunerii prin întrebări, opinii etc. Seminariile pe bază de referate sînt adevărate bătălii de opinii. Deși paradoxal, în ciuda libertății exagerate, studenții sînt de o conștiinciozitate surprinzătoare, mișcîndu-se într-o atmosferă de lucru de o dinamică și intensitate aproape inimaginabilă. (Ca o particularitate — aș aminti grija pentru studentele din anul I, care sînt obligate să stea în cămin, unde dacă întîrzie peste o anumită oră (23) sînt anunțați imediat telefonic părinții, dîndu-li-se un prim avertisment, la al treilea urmînd a fi date afară. În anii următori pot să locuiască unde vor). Cît despre ordinea din cămine este exemplară, contrastînd cu modul de a se îmbrăca (stilul hippies) și cu acela de a circula cu viteze uimitoare. (Aici studentul coboară din mașină, și nu orice mașină, chiar dacă o face în pantaloni peticiți, pantofi cu găuri peste care își aplică un plasture). Situația de muncă intensă, respect pentru cultură și seriozitatea din învățămîntul superior se transmite și în cercetarea științifică, fapt ce explică de altfel amploarea acesteia. Aș mai reține totuși despre studenți că în afara universității sînt oarecum primitivi — sub aspectul nivelului de cultură, mai ales. Există o adevărată boală a cîinilor — care fac o hărmălaie îngrozitoare în așteptarea stăpînilor, alta a vitezei, demarînd fantastic cu mașinile lor de 450 cai putere, dansează pe stradă, gustă peste măsură programele T.V., nu țin cont de nici o etică a străzii sau a sălii de spectacol...*

Reportaj-interviu de
Grigore ZANC

CIRCUIT SCANDINAV STUDENTESC

— De la trimisul nostru special, Eugen PATRICHE —

Între 7—19 noiembrie, o delegație a U.A.S.R., condusă de MIHAI STOICA, vicepreședinte al U.A.S.R., a vizitat Norvegia, Suedia, Finlanda și Danemarca la invitația uniunilor studențești naționale din aceste țări, avînd un fructuos schimb de experiență în problemele profesionale și sociale, specifice vieții studențești.

★

Dacă Scandinavia ar trebui să aibă o poartă de acces, neapărat aceasta nu ar putea fi decît modernul aeroport Kastrup din Copenhaga, cu imensele sale săli de îmbarcare pe care, pentru a le străbate mai rapid, ești nevoit să folosești... trotineta, cu zecile de televizoare unde te poți informa despre mersul păsărilor de oțel care din două în două minute aterizează sau decolează undeva, pe pistele pierdute în zare, cu inexplicabila izolație fonică datorită căreia ai uneori senzația nepotrivită de a te afla într-un spital... Plecați de aici în comodele fotolii ale unui Super DC9 jet, în care încerci pentru o clipă iluzia zborului... cosmic, Oslo ți se dezvăluie la început ca un mic oraș de provincie rătăcit între zăpadă și apă. În centrul orașului linia ferată și șoseaua șerpuiesc înlănțuite de-a lungul fiordului și de cîteva ori, în drumul nostru, trecem pe lîngă vapoare uriașe înfipte parcă în trotuar.

În noiembrie ziua nordică e o noțiune relativă. La două după prînz întunericul pune stăpînire pe oraș, iar instalațiile electrice par a funcționa fără încetare. Noroc că arhitecții norvegieni și-au plasat cele mai de seamă creații în centru. Palatul regal, cu silueta simplă atît de asemănătoare cu cea a Casei Albe, pierdut undeva în mijlocul unui parc desfrunzit, înălțat parcă deasupra străzii pe un piedestal de rocă vineție, atît de răspîndită în nord; vechea Universitate fundată de regele Frederik VI, Teatrul Național cu statuile în bronz ale lui Ibsen și Bjornson — pot fi cuprinse într-o privire de la etajul superior al terasei Victoria. Iar dacă întorci puțin capul aproape poți plonja în apele fiordului, la doi pași de nava școală a marinei norvegiene, un velier alb, subțire, ca în filmele cu pirați.

Însoțiți de Arne Moi, vicepreședintele N.S.U. (Uniunea studenților norvegieni, urcăm sau, mai bine zis, coborîm în metrou pentru a face prima vizită în afara orașului, la Noua Universitate. O colină ușor împădurită, cu serpentine leneșe adormite sub zăpadă pe care automobilele circulă cînd își aduc aminte. Ca la comandă, pe buze ne vine un cuvînt familiar: Sinaia. Sinaia la doi kilometri de București. Ar fi o idee.

Universitatea din Oslo a fost concepută după sistemul campus-ului, facultățile, administrația, căminele, cantinele coexistînd într-un complex arhitectonic inaugurat în 1931, ultimele clădiri — cele ale facultății de chimie — fiind date în folosință chiar anul acesta. Nu putem pierde prilejul de a privi de la etajul 10 al clădirii centrale panorama fosforescentă a orașului și de a vizita în fugă libraria studențească dotată cu ultimele noutăți în cele mai diferite limbi. A doua zi, după o binemeritată odihnă consumată cu... vizionarea unui „James Bond" într-o sală pe trei sferturi nepopulată, vizităm cîteva cămine. Însoțitorul nostru ne arată cu mîndrie gravurile instalate pe pereți în living-room sau la restaurantul studențesc. Sînt donația celebrului pictor norvegian Edvard Munch, mort în 1944, și Universitatea se poate lăuda cu o retrospectivă Munch tot atît de valoroasă ca și colecția de la muzeul de pe Toyengate. Abia avem timp să mulțumim colegilor norvegieni căci cele trei zile au trecut, și din nou la drum spre cel mai obișnuit obiectiv turistic al nostru: aeroportul.

De la aeroportul Arlanda pînă la Stockholm sînt aproape 40 de kilometri, dar autobuzul companiei SAS aleargă pe autostradă cu peste 100 pe oră și ieșirile din șosea se desprind fulgerător în dreapta noastră, devenind noi drumuri, încolăcindu-se în savante figuri de patinaj artistic, parcurgînd tuneluri și poduri într-un joc ciudat de linii și curbe, dictat de logica insolită a unei arhitectonici rutiere de prima mînă. Nici metroul, la Stockholm, nu mai este bătrînul tramvai electric de la Oslo, botezat „metrou" numai pentru că are trei stații subterane, ci o adevărată întreprindere a vitezei, ascunsă în adînc la distanță de 2—3 scări rulante. Pasajele ce conduc la stații sînt aproape aidoma, cu eterna reclamă a acelui fel de cafea diluată și inodoră pe care nordicii o savurează de 7—8 ori pe zi cu grupurile de tineri între 14—18 ani, de sexe neprecizate, împietriți într-o așteptare stoică, indescifrabile pentru noi. Totuși unul din pasaje găzduiește un colț unic în Stockholm, un fel de Hyde Park materializat într-un perete, vopsit în alb în fiecare dimineață, unde fiecare trecător își poate scrie cugetările. În dimineața aceea o inscripție vineție domina peretele: „Să înceteze agresiunea din Vietnam". Un reflex al aceleiași opinii îl puteam de altfel observa în fața hotelului nostru de pe Vasagatan unde, la intrarea centrului comercial american, patrula zi și noapte un polițist bine utilat cu instalații de alarmă.

Pentru un turist, la Stockholm, locul cel mai atrăgător e desigur turnul televiziunii și panorama stranie a acestei Veneții a Nordului oferită privirii de la etajul 30. Dar pentru noi mult mai plăcute au fost serile petrecute în apartamentul noilor noștri prieteni Leif și Eva, un oraș de cîțiva metri pătrați cu plăcuțe pe uși denumind străzi imaginare unde, în fața unui perete transformat în bibliotecă, am discutat îndelung despre teoriile lui Duverger asupra mișcării studențești sau despre structuralism.

Și apoi, la drum spre Helsinki, cu un Super-Caravelle. Nu știu de ce toate firmele produc numai „super" avioane... Din nou întîlnire cu marea în centrul orașului, plimbare rapidă prin rotonda în stil Empire a Bibliotecii Universitare, cunoștință cu studenții institutului de medicină, mîndri pentru faptul că beneficiază de o modernă instalație de televiziune în culori pentru vizionarea pe viu a operațiilor și lecțiilor. La 7 km. de oraș pătrundem în insolitul orășel universitar al politehniștilor, Otaniemi, brodat în jurul clădirii ciudate, în formă de amfiteatru, a facultății tehnice, izvorîtă din fantezia arhitectului de renume Alvar Aalto, cu blocuri moderne în care fiecare fereastră nu seamănă cu cealaltă. Reușim să citim, fără dificultăți de limbă, fluturașii de pe ziduri care anunță un teach-in cu tema la modă „Marcuse".

Am, totuși, o reținere. Exceptînd tineretul imberb din subteranele metroului de la Stockholm n-am întîlnit deloc „hippies"-i. Temeri inutile. La Copenhaga, seara, pe arterele colorate par să se fi adunat în congres toți hippies-ii Scandinaviei. Poartă veșminte largi, cu aripi de păsări negre, paltoanele fetelor atîrnă pînă la pămînt, iar părul a crescut dincolo de posibilitățile normale de creștere ale unui fir de păr omenesc. Ultimul „strigăt" în materie de modă este însă stilul „belle epoque". Băieții cu joben, monoclu, grimați a la Bel Ami, lovind delicat cu bastonul în caldarîm în așteptarea culorii verde a stopului.

Prin strictă comparație, mini-jupele apar ca o eleganță „Dior". Așa cum vitrinele pline de cărți pornografice și reclamele de la barul cu strip-tease „Valencia" sînt compensate de librăriile bine dotate și de anticariatele unde se vînd reproduceri după Picasso sau Matisse, reproduceri pe care le poți găsi în camera fiecărui student.

Oricît de grăbit ai fi, cei 49 km ce despart Copenhaga de Helsingor trebuie neapărat străbătuți. Celebrul castel Kronborg, castelul lui Hamlet, construit în 1574—85 de regele Frederik II în stilul Renașterii olandeze, cu acea sală imensă de șase sute metri pătrați, unde s-au adunat tablouri de preț, de la „Judecata lui Solomon" de Rubens, la „Suzana și cei doi bătrîni" de Jordaens, goblenurile îngălbenite care reproduc fidel aceleași picturi și neașteptatul colaj al lui Cornelius Gijsbrechts din 1672, amintind de dadaismul secolului nostru.

Pentru o călătorie de jumătate de lună, patru capitale ale nordului înghesuite între un zbor rapid deasupra stîncilor împădurite, presărate cu apă și zăpadă, peste marea de omăt a norilor, sus la 7 000 de metri, acolo unde te întîlnești cu un soare care refuză privirea, înseamnă, poate, cunoștința cu o treime din bătrîna noastră Europă.

MAPAMOND STUDENȚESC

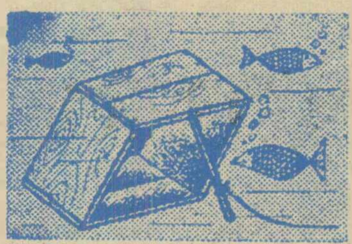
● Al 20-lea Congres al Uniunii Studenților din Africa de Sud — A.S.B. (Afrikaanse Studentebond), considerată pînă acum drept o organizație culturală — și-a extins sfera preocupărilor incluzînd în conceptul de cultură și știința, politica, economia, sportul, religia. În acest fel pe ordinea de zi a congresului a putut fi discutată problema apartheidului. La discuții au fost invitați și reprezentanți ai studenților de limbă engleză din această țară. Congresul a adoptat o rezoluție prin care sprijină propunerea de a se institui universități speciale pentru grupurile etnice de culoare și cer să se permită unor absolvenți din alte state africane să ocupe aici posturi didactice.

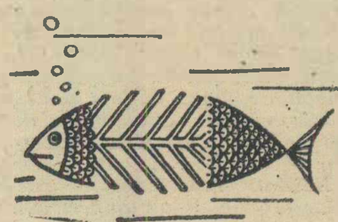
● În urma congresului anual, Uniunea studenților din Islanda (S.H.I.) și-a intensificat preocupările în vederea obținerii dreptului pentru studenți de a fi reprezentați în organele academice. S.H.I. cere ca 2 studenți să facă parte din Consiliul Universității, cu drept de vot, deoarece carta universitară nu permite reprezentantului studenților decît să asiste ca observator la ședințele consiliului și numai dacă pe ordinea de zi se află probleme legate exclusiv de studiu.

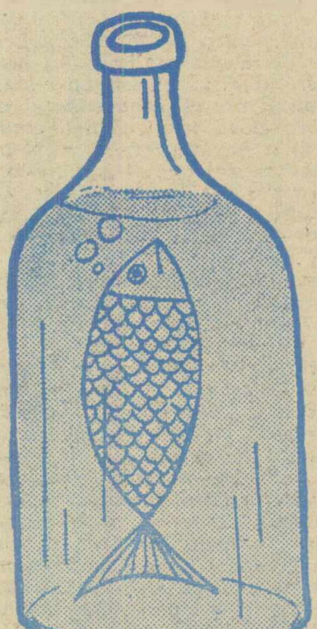
● La Universitatea din Sidney, Australia, a fost înființat un „Comitet al conștiinței", compus din studenți și profesori, în scopul de a ajuta pe studenții care refuză, din obiecții de conștiință, să îndeplinească serviciul militar. Revista studențească „Honni soit" a publicat lista celor 52 profesori și 19 studenți membri ai comitetului. Pînă aici, totul a mers bine. Dar, hotărîte să sprijine inițiativa universitară, autoritățile au găsit cea mai bună cale, aceea de a da cît mai curînd de lucru comitetului, ca nu cumva să... vegeteze. Și, în consecință, a început imediat o cît mai drastică aplicare a articolelor de lege pedepsind infracțiunea amintită. Din consilieri, membrii comitetului vor trebui să se transforme, volens-nolens, în avocați.

etc

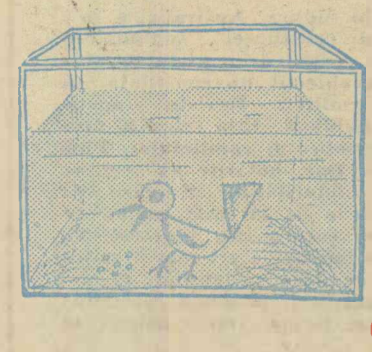
Cinci caricaturi de I. Dogar-Marinescu

Umor cu linguriţa

Dialectică! Şoarecele se teme de pisică, pisica se teme de cîine, cîinele se teme de domn. domnul se teme de doamnă şi doamna se teme de şoarece.

★

Un turist stătea la masă într-un restaurant. In local se mai afla doar un singur client care ocupa o masă apropiată.

— Domnule, deschise turistul discuţia, eu sînt din străinătate, singur, nu cunosc pe nimeni în oraşul dv., n-aţi vrea să beţi un păhărel cu mine ?

— Nu beau. Am încercat o dată şi nu mi-a plăcut !

— Atunci să fumăm nişte ţigări împreună.

— Nu fumez. Am încercat o dată şi nu mi-a plăcut !

— Ce a-ţi spune de o partidă de cărţi ?

— Nu joc cărţi. Am încercat o dată şi nu mi-a plăcut, dar în curînd trebuie să sosească aici băieţelul meu. Ii va face mare plăcere să facă o partidă de cărţi cu dv.

Atunci turistul mai rosti o singură întrebare :

— E unicul dumneavoastră băiețel ?

Apă superdensă

De multă vreme fizicienii şi chimiştii încearcă să dezlege misterul moleculei de apă şi încă nu s-au hotărît asupra cauzei exacte a legăturii dintre moleculele de apă şi a legăturii lor cu alte substanţe. mai ales în soluţiile biologice. Şi iată că cercetători din U.R.S.S. au anunţat că prin distilări succesive în tuburi de cuarţ au reuşit să obţină mici cantităţi de apă a cărei densitate este cu 40% superioară celei a apei ordinare. Acest lichid nu îngheaţă la 0° şi nu se evaporează în condiţiile normale de evaporare a apei, dar formula lui rămîne aceeaşi, H_2O. Actualmente se fac cercetări asupra efectului introducerii acestei „ape" în organismul uman.

Napoleon în faţa justiţiei!

Peter Tirier, misit de case din Essen (R.F.G.), revendică din partea statului francez fabuloasa sumă de 2,5 miliarde dolari. Dar adevăratul vinovat este... Napoleon, pentru că în timpul campaniei sale victorioase din Italia, din 1797, a transportat de la Veneţia la Paris (unde se mai află şi astăzi, înregistrată sub numărul 42.080.700 la Banca Franţei) averea familiei Tirier. Abuzul, dovedit de altfel şi printr-o poliţă aflată în tezaurul băncii, a avut loc din pricina certurilor pentru moştenire iscate între membrii familiei Tirier. Moştenitorii îşi mai sprijină cererea şi pe testamentul strămoşului lor, depozitat — după cum afirmă ei — la Biblioteca de stat din Paris. Peter Tirier aduce şi alt argument. În anul 1938, primul ministru al Franţei. Ed. Daladier, ar fi promis familiei Tirier o despăgubire, care din cauza izbucnirii războiului nu a fost achitată. În lupta pentru recucerirea miliardelor, misitul de case din Essen este susţinut de încă 50 de rude împrăştiate prin mai multe ţări. Deocamdată el a angajat cinci avocaţi şi speră să obţină şi sprijinul... Vaticanului.

Plută cu escamotaj

În căutarea de mijloace tot mai sigure pentru salvarea pasagerilor în caz de naufragiu, marile campanii navale au introdus recent în echipamentul pacheboturilor pluta automată. Pluta e de fapt o mică insulă din pînză de nailon cauciucată, care printr-un

sistem ingenios se umflă într-un timp record.

Eventualilor naufragiaţi le e asigurat un adăpost comod, pluta fiind prevăzută cu un acoperiş — cort impermeabil, menit să-i ferească pe locuitorii temporari de intemperii.

Mai mult, prudenţii constructori au asigurat insulei de salvare posibilitatea de a reveni în poziţie normală în caz de răsturnare, printr-un sistem de frînghii care poate fi uşor acţionat de un singur om, chiar cînd pluta ar fi încărcată cu naufragiaţi.

Pasărea lipitoare „Dac-Dac"

In Europa şi Asia este foarte răspîndită o specie de păsări tropicale cunoscute sub denumirea ştiinţifică de „Caprimulgus europaens" — popular — mulgătorul de capre.

Pasărea lipitoare poate fi întîlnită şi în ţara noastră în lunca Dunării şi în pădurile din Banat.

Penajul ei mimează perfect scoarţa copacilor, ceea ce îi ajută să rămînă neobservată în timpul zilei cînd dormitează pe o creangă de pom sau lipită de pămînt în aşa fel încît trupul ei să nu arunce nici o umbră.

Numele popular de „lipitoare" sau. „mulgător de capre" provine din credinţele superstiţioase ale păstorilor, datorate prezenţei acestei păsări — mare vînătoare de insecte — în preajma vitelor, la apusul soarelui. Cu un strigăt caracteristic — „dac-dac", pasărea lipitoare se năpusteşte asupra victimelor — ţînţari, musculiţe etc. — stîrnite de mişcările oamenilor sau animalelor.

Iarna, „mulgătorul de capre" se retrage în savanele africane.

Girafele şi cosmonautica

Medicii care pregătesc pe viitorii cosmonauţi folosesc în antrenamentele acestora rezultatele cercetărilor asupra sistemului cardiovascular al girafei.

Acceleraţiile imense pe care trebuie să le suporte cosmonauţii la startul astronavelor le supun inimile unor eforturi asemănătoare celor susţinute de inima ciudatului animal african, care trebuie să pompeze sîngele la înălţimi de peste 5 metri !

Musca supersonică

Pare de necrezut dar există o vieţuitoare care e capabilă să depăşească viteza sunetului !

Aceasta este minuscula muscă Cephenomya care atinge 1300 km/h depăşind cu peste 1000 km/h pe următorul reprezentant al „sprinterilor zburători" — şoimul, capabil de performanţe în jur de 300 km/h.

Dintre patrupede, cea mai rapidă e gazela africană cu 100 km/h, urmată de iepure cu numai 75 km/h. Greoiul elefant fuge totuşi cu peste 40 km/h, în timp ce cobra se tîrăşte cu numai 2 km/h.

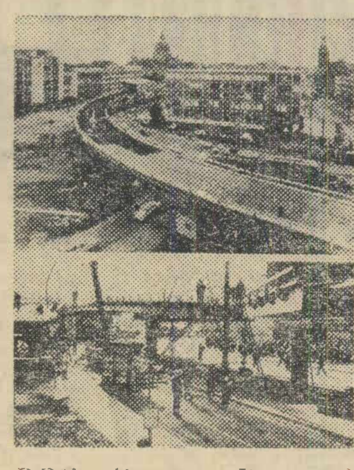
Dintre vieţuitoarele acvatice somnul poate atinge 20 km/h, iar balena numai jumătate. Cît despre om, cele mai noi performanţe îl situează printre animalele lente : 36,2 km/h pe uscat şi numai 7 km/h în apă !

Misterioasele stafii ale parapsihologului Bender

La Freiburg a avut loc un congres al savanţilor psihologi pentru discutarea aspectelor unei foarte controversate ramuri ştiinţifice — parapsihologia. Acest domeniu marginal al psihologiei este strîns legat de manifestările unor aşa-numite „forţe oculte". Profesorul Bender, şeful institutului local de parapsihologie, a făcut cîteva curioase demonstraţii, dovedind posibilitatea de influenţare a viselor şi simulînd chiar existenţa unor stafii prin provocarea unor fenomene „inexplicabile" cu ajutorul energiei nervoase a „mediilor" umane.

Cea mai lungă şosea suspendată din Europa

Problema descongestionării circulaţiei în marile oraşe ale lumii devine tot mai acută. Una din soluţiile la care s-au oprit edilii oraşelor este aceea a construirii şoselelor suspendate. Recordul în această direcţie îl deţine deocamdată în lume Japonia iar în Europa — vechiul oraş din nordul

R.F.G. Hanovra. Peste cel mai aglomerat punct al oraşului a fost construită o şosea lungă de 600 metri. Lucrarea s-a realizat din prefabricate şi a durat numai cinci zile ! În prezent cei 140 000 de posesori de automobile şi cei 200 000 de cetăţeni care au de străbătut drumuri lungi pînă la locul de muncă au la dispoziţie un sistem de străzi cu circulaţie rapidă, mereu mărit, din care 40 de kilometri în centrul oraşului fără nici o intersecţie !

Cei mai mulţi — filozofii!

În urma unui recent sondaj efectuat în R.F.G., în rîndul studenţilor, s-a constatat următoarea repartizare pe institute de studiu : 26,6% dintre studenţi urmează Facultatea de filozofie, 16,1% cea de Ştiinţe naturale, doar 14,6% Ştiinţe economice, 11% medicină şi 10,1% Ştiinţe juridice.

Sînterit... — pavajul de diamant

Se pare că într-un viitor foarte apropiat vom asista la o revoluţie în construcţia de drumuri. Inginerul K. H. Engel din Frankfurt pe Main a brevetat un pavaj artificial rezultat din combinarea nisipului cu fierul, alcaloizi şi diverse pulberi minerale.

Noul produs, denumit Sinterit, are pe lîngă avantajul preţului de cost redus calităţile de a fi dur ca diamantul, rezistent la căldură şi frig, la presiune şi la frecare. În plus, noul material poate fi colorat în orice nuanţă, [illegible] ce reprezintă atît posibilităţi superioare de marcaj cît şi — prin colorarea în nuanţe deschise a şoselelor — perspectiva micşorării iluminaţiei dru-

murilor pe timp de noapte şi pe aceea — mult mai importantă — a scăderii numărului de accidente.

În fotografie — inventatorul valorosului produs îi demonstrează duritatea zgîriind cu el o sticlă.

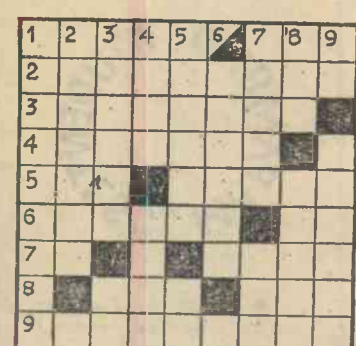
Puncte de vedere

ORIZONTAL : 1. In ghilimele — Se exprimă fără cuvinte ; 2. Pun mult suflet ; 3. Care ţine de temă ; 4. Care se adaugă ; 5. Valurile bătrîneţii (sing.) — Sfidător ; 6. Lipit — Număr mic ! ; 7. Prologul cărţii ! — Aceasta ; 8. Legat de oraş — Culoare a feţei ; 9. Plecarea solului !

VERTICAL : 1. Căderea apei ; 2. Nouă ; 3. Are emoţii — Sus. la capăt ! 4. Iubit (înv.) — Lîngă Bran ; 5 Capul familiei (dimin. fam.) — Cute ! ; 6.Cusută pe margine ; 7. Locuitor de la munte — A nu face nimic ; 8. Cureluşă de piele — Prefix la „între" ; 9. Notă muzicală — Pînze de proiecţie.

Dicţionar : AMAT, IRA.

Ion SANDU

PREUNIVERSITARIA

Consultaţie la matematică (IV)

RELATIV LA INEGALITĂŢI

În foarte multe subiecte date la proba de algebră a examenelor de admitere în facultăţi, candidaţii au de rezolvat probleme în care apar inegalităţi, fie direct, fie prin intermediul unor funcţii atunci cînd se pune problema determinării domeniului de definiţie al acestora.

În cele ce urmează voi scoate în evidenţă cîteva din greşelile frecvente care sînt întîlnite în lucrările scrise ale candidaţilor. Voi folosi exemplele făcînd apel la cele trei examene de admitere susţinute în acest an la Facultatea de matematică-mecanică din Bucureşti numai din considerentul că probele date aici mi-au oferit un material concret pentru discuţie. Probleme de acelaşi gen pot fi însă găsite în subiectele date la orice altă facultate unde matematica constituie obiect de examen.

Următoarele exerciţii fac parte din cele trei probe de algebră amintite mai sus.

1. Să se determine valorile lui x pentru care avem

$$0 < x < \frac{2x^3 - 9x}{x^2 - 5} < 2x$$

2. Să se determine domeniul maxim de definiţie al funcţiei

$$f(x) = \ln(1 + 2\sin x)$$

3. Să se determine pentru ce valori ale lui x are loc inegalitatea

$$\ln\sqrt{\frac{1+\sin x}{1-\sin x}} < \sqrt{\ln\frac{1+\sin x}{1-\sin x}}$$

4. Să se afle domeniul maxim de definiţie al funcţiei

$$f(x) = \log_{x^2-x-2}\sqrt{9-x^2}$$

Rezolvare

1° Va trebui să găsim valorile $x > 0$ pentru care $\frac{2x^3 - 9x}{x^2 - 5} - x > 0$ şi $\frac{2x^3 - 9x}{x^2 - 5} - 2x < 0$, adică $\frac{x(x^2-4)}{x^2-5} > 0$ şi $\frac{x}{x^2-5} < 0$, deci avem de rezolvat sistemul

$$x > 0, \quad x^2 - 4 < 0, \quad x^2 - 5 < 0$$

a cărui soluţie este $0 < x < 2$.

2° Se ştie că baza unui logaritm este un număr strict pozitiv diferit de 1 şi că numai numerele strict pozitive au un logaritm. Observăm însă că în acest caz baza este numărul e despre care ştim că satisface inegalitatea $2 < e < 3$ şi va trebui să impunem doar condiţia $1 + 2\sin x > 0$, adică $\sin x > -\frac{1}{2}$. Considerînd cercul trigonometric (vezi fig. 1)

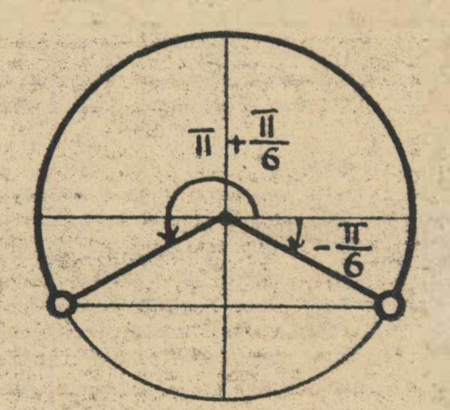

Fig. 1

şi ţinînd seama că $\sin x = -\frac{1}{2}$ pentru $x = 2K\pi - \frac{\pi}{6}$ şi $(2K+1)\pi + \frac{\pi}{6}$ obţinem soluţia

$$x \in \left(2K\pi - \frac{\pi}{6}, (2K+1)\pi + \frac{\pi}{6}\right).$$

3° Pentru ca fiecare termen să aibă sens va trebui să avem simultan $\frac{1+\sin x}{1-\sin x} > 0$, $\ln\frac{1+\sin x}{1-\sin x} \geqslant 0$. Deoarece a doua inegalitate se mai scrie $\frac{1+\sin x}{1-\sin x} \geqslant 1$ observăm că cele două inegalităţi se reduc la aceasta, deci avem de rezolvat inegalitatea $\frac{\sin x}{1-\sin x} \geqslant 0$. În baza inegalităţilor $-1 \leqslant \sin x \leqslant +1$ rezultă că $1 - \sin x < 0$ pentru orice $x \neq 2k\pi + \frac{\pi}{2}$ şi avem soluţia (vezi fig. 2).

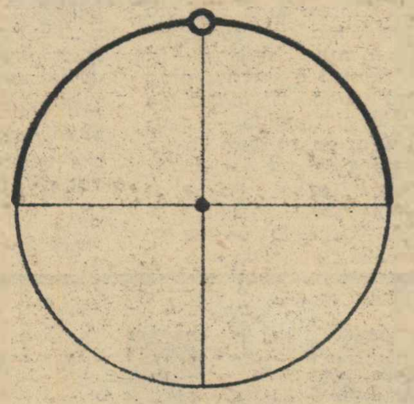

Fig. 2

$$x \in \left[\left(2K\pi, 2K\pi + \frac{\pi}{2}\right) \cup \left(2K\pi + \frac{\pi}{2}, (2K+1)\pi\right]\right].$$

Observăm că în aceste condiţii ambii termeni ai inegalităţii 3° sînt numere pozitive şi deci inegalitatea se va păstra şi în urma ridicării la pătrat, obţinînd

$$\ln\frac{1+\sin x}{1-\sin x} - 4 < 0, \text{ adică}$$

$$\ln\frac{1+\sin x}{e^4(1-\sin x)} < 0, \text{ deci}$$

$$0 < \frac{1+\sin x}{e^4(1-\sin x)} < 1, \text{ a cărei soluţie}$$

(vezi fig. 3) este

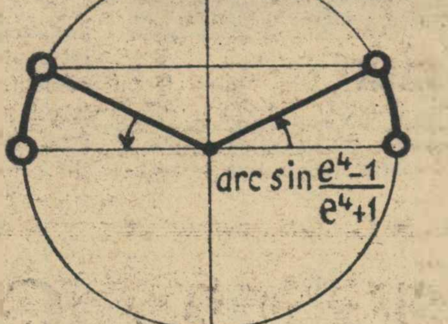

Fig. 3

$$x \in \left(2K\pi, 2K\pi + \arcsin\frac{e^4-1}{e^4+1}\right) \cup \left((2K+1)\pi - \arcsin\frac{e^4-1}{e^4+1}, (2K+1)\pi\right)$$

Remarcăm că această soluţie este o soluţie şi pentru inegalitatea $\frac{\sin x}{1-\sin x} \geqslant 0$ care dă sens relaţiei 3°.

4°. Bazîndu-ne pe aceeaşi observaţie făcută la exerciţiul 2° va trebui să rezolvăm sistemul de inegalităţi

$$x^2 - x - 2 > 0, \quad x^2 - x - 2 \neq 1, \quad 9 - x^2 \geqslant 0$$

Observînd tabelul

x	$-\infty$	-3	$\frac{1-\sqrt{13}}{2}$
x^2-x-3	+	+	0
x^2-x-2	+ +	+	0
$-x^2+9$	− 0	+	+

-1	2	$\frac{1+\sqrt{13}}{2}$	3	$+\infty$
−	−	−	0 +	+
−	0 +	+	+	
+	+	+	0	−

rezultă soluţia

$$x \in \left(-3, \frac{1-\sqrt{13}}{2}\right) \cup \left(\frac{1-\sqrt{13}}{2}, -1\right) \cup \left(2, \frac{1+\sqrt{13}}{2}\right) \cup \left(\frac{1+\sqrt{13}}{2}, 3\right)$$

Observaţii. La exerciţiul 1 mulţi dintre candidaţi după ce aduc corect la acelaşi numitor, elimină numitorul şi ajung la concluzia că problema este imposibilă deoarece găsesc $x < 0$. O astfel de operaţie, eliminarea numitorului, este echivalentă cu a spune că semnul unei fracţii este dat doar de semnul numărătorului ceea ce este în mod evident greşit. La exerciţiile 2 şi 3 majoritatea candidaţilor încep rezolvarea problemei însă de îndată ce ajung la inegalităţile trigonometrice se împotmolesc. Care să fie oare cauza? Faptul că o parte dintre candidaţi dau soluţii unor astfel de inegalităţi nu ne permite să credem că pregătirea din timpul liceului ar fi deficitară. Mai de grabă credem că în perioada de pregătire pentru bacalaureat şi admitere nu se mai trec în revistă astfel de tipuri de probleme. (Semnalez că în aceeaşi situaţie se găsesc şi cînd este vorba de rezolvare de ecuaţii în care apar funcţiile arc sin x, arc cos x etc.). Relativ la ultimul exerciţiu ţin să atrag atenţia că, dacă toţi candidaţii impun condiţia referitoare la numărul cu al cărui logaritm se lucrează, numai cîţiva se mai referă şi la condiţiile ce trebuie impuse asupra bazei, cei mai mulţi ignorîndu-le.

Lector D. SMARANDA

Scrisoare din Universitate

A ÎNVĂŢA PRIN PROPRIA EXPERIENŢĂ

Nu mi-am închipuit niciodată că voi scrie aceste rînduri pentru colegii mei mai tineri de la „Spiru Haret". O fac cu atît mai greu cu cît şi astăzi mă simt solidar cu toţi aceşti liceeni îmbrăcaţi în albastru, pe care îi văd zilnic pe sub ferestrele mele, mergînd sau venind de la acelaşi bătrîn liceu în care am învăţat 11 ani neîntrerupţi. Ţin minte că eram foarte mîndru de a fi „spirist" şi neglijam pe cei ale căror şcoli se desemnau numai printr-un număr de ordine anonim. Nu ştiam pe vremea aceea că avusesem, cu 40 de ani înainte, un coleg atît de ilustru în persoana lui Mircea Eliade. I-am citit scrisoarea republicată de curînd în „Viaţa studenţească" şi am făcut unele reflecţii pe care vi le adresez vouă.

Nu, eu nu sînt de părere să citiţi cinci cărţi pe an de cîte 4 ori. Citiţi o mie de romane poliţiste pe an, duceţi-vă la o mie de filme, bune sau proaste, pe an, ascultaţi o mie de discuri de muzică uşoară, duceţi-vă la ceaiuri, dansaţi şi distraţi-vă cît mai mult. Numai cine citeşte cărţi proaste va putea să aprecieze în mod conştient pe cele bune. Numai cine vede şi filme proaste, admiră artă proastă şi ascultă muzică proastă va putea înţelege de ce îi sînt necesare părţile valoroase ale creaţiei omeneşti. Numai unui geniu i se poate cere ca în clasa a X-a. la vîrsta de 16—17 ani, să citească Iliada sau pe Shakespeare integral cu creionul în mînă de mai multe ori pe an. În schimb înghiţirea literaturii de tot felul, cred eu, e o metodă de a te cultiva, pentru că, puţin cîte puţin, se formează gustul pentru lectură, în primul rînd, iar în al doilea rînd îţi descoperi înclinaţii care nu ar fi ieşit la iveală în alte condiţii. Cine mai citeşte azi pe Buffon sau Linné în liceu? Şi totuşi poţi să te descoperi naturalist citind cărţi de artă sau romane ştiinţifico-fantastice. Pasiunea pentru cibernetică şi-o poate descoperi cineva după lectura lui Edgar Allan Poe. Şi aşa mai departe. Căci marea artă a vieţii intelectuale nu este de a şti ce să citeşti, ci de a şti ce să nu citeşti. Or, asta se învaţă prin proprie experienţă şi numai aşa ajungi la idealul universal „cunoaşte-te pe tine însuţi".

Nu ezitaţi să faceţi sport şi exerciţii fizice; mi se par a fi baza formării unui om care, chiar dacă nu va fi un geniu ştiinţific sau artistic, va fi totuşi fericit în viaţă. Am admirat dintotdeauna pe atleţii şi sportivii al căror mers sigur şi muşchi puternici ne-au îndemnat să-i imităm şi astfel am ieşit clădiţi armonios din epoca ingrată a pubertăţii. Complexele, această pacoste a personalităţii umane, se nasc din lipsa de aer şi mişcare. Sportul, deconsiliat într-o vreme în care chiloţii pînă la genunchi ai fotbaliştilor produceau şocuri fiinţelor simţitoare, era o adevărată religie pentru greci, iar un atlet gol amintea perfecţiunea unui zeu.

Tot pentru a ajunge la sursele culturii, de care ne apropiem urcînd în susul apei, învăţarea limbilor străine este cheia ce deschide multe uşi care rămîn altfel închise pe veci. Carol Quintul spunea că un om valorează tot atîţia oameni cîte limbi străine ştie. Vîrsta şcolară, mai puţin receptivă la idei generale, este ideală pentru asimilarea limbilor străine. Cunosc un ilustru poliglot care voia să se facă marinar cînd era elev de liceu; părinţii l-au sfătuit să înveţe o limbă străină ca să se poată descurca în peregrinările viitoare. Numai după ce a învăţat trei limbi într-un an de zile, marinarul în formare a renunţat să mai răspundă la chemarea oceanelor.

Viaţa fizică şi cerebrală sînt sărace şi cenuşii dacă nu le animă şi colorează sentimentele, dragostea cu miros de primăvară şi gust de rădăcini tinere a adolescenţilor. La această vîrstă, în inimile noastre cresc flori gingaşe care, pentru a trăi, au nevoie de lumina ochilor, de umezeala buzelor şi de grija mîinilor subţiri şi reci ale unei iubite. Nu desconsideraţi plivirea sentimentelor, căci altfel pirul şi mălura le vor înăbuşi şi veţi rămîne, structural, infirmi.

Fie ca aceste rînduri să ajungă la voi. Satisfacţia mea cea mai mare ar fi ca ele să vă apară sincere şi nepretenţioase, ca între colegi.

Matei CAZACU

POŞTA ADMITERII

COFAN NICULAE — Sebiş, COMĂNESCU LIANA — Tg. Jiu, TALOŞ RADU — Galaţi: Încă nu s-a precizat de către Ministerul Învăţămîntului dacă la examenele de admitere din vara anului 1969 probele de matematică vor cuprinde şi elemente noi predate elevilor în clasa a XII-a. Pînă la apariţia acestor precizări vă sfătuim să vă pregătiţi — oricum— şi pentru această eventualitate.

IOANA MATEESCU — Craiova: Nu se va susţine nici un examen de admitere la Facultatea de istorie — secţia fără frecvenţă — în luna ianuarie a anului 1969.

M. ILIESCU — Constanţa: Examenul de admitere la Facultatea de filozofie — pentru toate secţiile — constă în probe scrise la Psihologie şi Materialism dialectic şi istoric şi probă orală la Materialism dialectic şi istoric.

RODICA PENESCU — Goeşti-Dolj: Examenul de admitere în Facultatea de tehnologia şi chimizarea ţiţeiului şi gazelor din cadrul I.P.G.G. conţine probe scrise la Chimie (anorganică şi organică), Matematici (algebră şi calcul diferenţial) şi Fizică (optică, fizică moleculară şi căldură), precum şi o probă orală la Chimie (organică şi anorganică). Pentru pregătire vă sînt suficiente manualele şcolare.

Examenul de admitere în I.E.F.S. (Institutul de educaţie fizică şi sport) se compune din probe practice eliminatorii (atletism, gimnastică şi un joc sportiv la alegere între baschet, volei şi handbal) şi o probă scrisă la Anatomia şi fiziologia omului.

GEORGETA VASILACHE — Ploieşti: Pentru a fi admisă în învăţămîntul superior fără frecvenţă e obligatoriu să fiţi salariată, indiferent dacă domeniul în care activaţi are vreo tangenţă cu facultatea respectivă. Adeverinţa de salariat se cere înaintea fiecărei sesiuni. Pentru admiterea în Facultatea de biologie trebuie să vă pregătiţi la Botanică sau Zoologie (la alegere), la care se susţin probe scrise şi orale, precum şi la Anatomia şi fiziologia omului — examen scris. E necesar să cunoaşteţi foarte bine materia predată în liceu.

MIHAI DIETRICH — Miercurea Sibiului: Pentru admiterea în facultatea la care doriţi să candidaţi limba germană este considerată limbă străină, deci vă e, deocamdată, suficientă cunoaşterea ei.

ADELA BLAGA — Aiud: Nu există secţii speciale care să pregătească cercetători biologi, această calificare, fiind dobîndită de studenţii care dovedesc, în timpul facultăţii, aptitudini speciale în acest sens.

Cronica microbistului

Cum am devenit misogin

Se știe cît de mult le-am apreciat pe campioanele noastre de baschet, cît le-am iubit și cît am crezut în ele. Dar, vorba lui Goethe : „Și în femei eu am crezut, / Așa-i ! / Ce de boclucuri mi-au făcut / O, vai !" Văzîndu-le cît de sîrguincios se pregătesc, urmărindu-le într-un turneu dificil dar victorios prin Franța și aplaudîndu-le dezinvoltura cu care ies învingătoare meci de meci în campionatul nostru, am fost optimist : am nutrit speranța că reprezentantele Politehnicii București și ale țării vor depăși de data aceasta tracul și vor reuși, în sfîrșit, să fie ele într-un meci din Cupa campionilor. N-au reușit, au învins în meciul de la București abia cu 3 puncte șubrede, și nu le mai pot avea la suflet.

De ce-aș mai suferi pentru această echipă care te îmbolnăvește de inimă și nu m-aș îndrăgosti de mînjii din naționala de handbal, care duminică seara s-au jucat cu campionii mondiali de-a șoarecele și pisica ? Sau, de ce, la urma urmei, nu i-aș iubi pe fotbaliști care, după ce au rezistat englezilor, au înfrînt cerbicia elvețienilor, înscriind un gol dintr-o perfectă fază geometrică și altul dintr-o splendidă săritură de balet ?

N-o mai pot iubi pe Cornelia Taflan, căpitana baschetbalistelor campioane, pentru că joi seara — în meciul cu Radincki Belgrad — a apărut pe teren galbenă la față, copleșită de emoție mai rău ca o debutantă, și nu și-a mai revenit pînă la fluierul final. Il iubesc pe căpitanul Gruia, pentru că s-a uitat drept în ochii lui Arnost, înfruntîndu-l cu dîrzenie și bombardîndu-i apoi poarta de parcă ar fi vrut să-i smulgă barele din podea. Și îl iubesc pe Ghergheli căpitanul, pentru că — în ciuda faptului că nici el nu prea este în formă — a luptat pînă la epuizare și pînă la victorie împotriva încuiatului lacăt helvet.

Nu le mai pot iubi pe Sanda Dumitrescu și pe Cato Vogel pentru că tocmai cînd trebuiau să joace mai bine, și să ia o serioasă opțiune în vederea calificării, atunci au jucat mai slab. Ii iubesc pe Gațu și Popescu, pe Sătmăreanu și pe Radu Nunweiller pentru că tocmai cînd a fost mai multă nevoie de efortul și valoarea lor, atunci s-au întrecut pe ei înșiși.

N-o mai iubesc nici pe Gabi Ciocan care, deși era în mare formă și-i mergea jocul, n-a știut să se ferească de faulturi, fiind eliminată prea devreme — și nici pe Bogdana Diaconescu, fiindcă a înscris prea puține coșuri și a jucat fără vlagă. Ii iubesc pe Chicid și Guneș, pe Dumitrache și Domide — pentru că la cei douăzeci de ani ai lor au arătat o voință exemplară și au marcat cu sete niște goluri cum rar se mai pot vedea pe terenurile de azi.

Să nu mîniem, totuși, pe Dumnezeu si să uităm că toate cele trei confruntări internaționale la care ne referim au înscris victorii în palmaresul sportiv românesc. Chiar victoria baschetbalistelor, așa anemică și chinuită cum a fost, reprezintă un succes de prestigiu dacă ne gîndim că echipa învinsă este campioana unei țări care la ultimele Europene s-a clasat pe locul al II-lea. Dar, dacă ne mai gîndim că, la un moment dat, le conduceam pe iugoslave cu 11 puncte și că, de fapt, le-am întrecut cu o formație care n-a mers (trei dintre cele mai bune cinci jucătoare au fost de nerecunoscut), ne luăm cu mîinile de cap de ciudă că frumoasele noastre n-au fost în stare să joace la adevărata lor valoare. Este, deci, cît se poate de firesc, microbist fiind, să te îndepărtezi de asemenea firi capricioase, să devii mosogin și să treci — cu suflet cu tot — de partea tinerilor în care ne punem mari speranțe pentru Mondialele de handbal din 1970. Chiar dacă pentru meciul România—Cehoslovacia s-a găsit cineva cu moț care să dicteze ca ziariștii să nu aibă acces în sală, chiar dacă acest cineva ar fi de la Federația de handbal (ceea ce nu cred), nu poți să nu lauzi orientarea sănătoasă a aceleiași federații, a antrenorilor Nedef și Trofin — care se îngrijesc să primenească din timp naționala cu cei mai talentați dintre cei mai tineri. Și chiar dacă îți dai seama că acest 2—0 fotbalistic nu ne poate face să uităm „noaptea valpurgică“ de la Zürich, dar ne poate amăgi „că iar avem fotbal", nu poți să nu-i iubești pe toți cei 13 fotbaliști care au luptat toți pentru unul și unul pentru toți într-o repriză de infern.

...Pînă aici am stors cerneală din inimă și mi-am spus tot năduful. Gîndind la rece, însă, îți dai seama că inima nu judecă, iar judecata nu iubește și parcă simți că nu ai dreptul să blasfemiezi totul într-o parte și să lauzi totul în cealaltă. Cel mai înțelept este să dai voie timpului să-și facă datoria ; știți dumneavoastră, timpul crește sau distruge sentimentele...

G. MITROI

DOUĂ DECENII DE RUGBI LA PETROȘANI

Acum douăzeci de ani, o dată cu Institutul de mine, a luat ființă în orașul cărbunelui o echipă de rugbi. Deși a activat sub diverse denumiri („Minerul", „Utilajul“ și abia din 1957 „Știința“), echipa a fost alcătuită întotdeauna din studenți ai Institutului de mine. Un singur sezon (1957) formația studenților petroșeneni a activat în categoria secundă. Luptînd cu condițiile materiale dificile, în curs de îmbunătățire abia din acest an, cu lipsa de înțelegere a forurilor sportive locale, deseori cu arbitrajele părtinitoare, antrenorii Constantin Dumitru și Ion Dijmărescu au reușit să închege o formație solidă, cu preocupări pentru un spectacol rugbistic de calitate, care pune probleme oricăruia dintre teamurile consacrate ale primei divizii.

În ultima vreme rugbiștii de la „Știința“ Petroșani au obținut cîteva succese de prestigiu datorită în primul rînd îmbunătățirii registrului tehnic al majorității jucătorilor, a aplicării unei tactici ofensive atît pe teren propriu cît și în deplasare.

Dintre pilonii de azi ai echipei se desprind Sabău, Moromete, Rusu, Teodorescu, Dinu, Bărgăunaș și Roibașu, studenți care obțin și excelente rezultate la învățătură.

Secția de rugbi (președinte dr. ing. N. D. Popescu) manifestă preocupări lăudabile și pentru schimbul de mîine al actualilor divizionari, participînd cu o formație de juniori-tineret în campionatul diviziei „B“.

Le urăm viitorilor ingineri de mine confirmarea succeselor obținute în turul campionatului, rezultate cît mai bune în meciurile din primăvară, arbitraje corecte și mai multă „căldură“ din partea suporterilor locali și a forurilor sportive ale municipiului Petroșani.

Radu CONSTANTINESCU

Ofsaid

Doi studenți timișoreni — Teofil Subu, de la Mecanică, și un anonim de la Electro — ne scriu, supărați, că echipa lui Surdan începe să fie obstrucționată de arbitri tocmai într-un moment cînd, după cîte se pare, a depășit perioada critică și joacă ceva mai bine. Concret, este vorba de meciul de la Turnu-Severin, dintre Metalul și Politehnica Timișoara. După cum ne informează corespondenții noștri și după cum scrie și ziarul „Drapelul roșu“ (din care ni se trimit două tăieturi cuprinzind cronica partidei cu pricina), scorul (2—1 pentru gazde) ar fi fost influențat de arbitrul Al. Alexe din Rîmnicu-Vîlcea. Se vorbește de un gol valabil înscris de studenți în minutul 66, dar neacordat, de o lovitură de la 11 m făcută cadou severinenilor, de faptul că golul victorios a fost marcat, în minutul 87, la o înghesuială, prin faulturi și obstrucții...

N-am fost de față și, evident, nu ne putem pronunța. Am luat legătura cu ziarul „Viitorul“ din Turnu-Severin (ziar pe care-l apreciem mai de mult pentru obiectivitatea și exigența deosebită cu care judecă victoriile fotbaliștilor de la Metalul), dar, de data aceasta, confratele oltean socotește că a fost o întîlnire foarte spectaculoasă și un arbitraj corect. Ce să mai credem ? Cineva tot este, însă, în ofsaid.

Ne-am informat și la federație. O comisie specială a judecat luni seara cazul și a respins memoriul Politehnicii — ca fiind neîntemeiat. Comisiile de disciplină și de competiții urmează să-și spună cuvîntul săptămîna aceasta. Deci, în numărul viitor vom comunica deciziile.

PANORAMIC

JUDO. Concursul rezervat judokanilor din capitală a adus pe saltelele din sala Giulești și pe reprezentanții Universității, Agronomiei și I.E.F.S. care au dominat copios întrecerile adjudecîndu-și majoritatea titlurilor. Cei mai mulți dintre componenții celorlalte formații sînt de asemenea studenți ! Așadar, studenții judoka sînt în drum spre centurile negre ! Felicitări celor cîtiva inimoși care înfruntînd dezinteresul multor factori au reușit să pună pe picioare o mișcare sportivă judoka cu caracter de masă în institutele noastre de învățămînt superior.

SCRIMĂ. Prima balcaniadă a „mușchetarilor“ în alb a însemnat, alături de un categoric succes al sportului românesc, o confirmare a valorilor autentice trimise pe planșe de sportul universitar : Tănase Mureșan, Budahazi, Anton Pongratz.

ȘAH. Cinci studenți în finala „gînditorilor“ ! Sperăm că programarea competiției în aula unui institut de învățămînt superior îi va stimula pe Zara, Segal, Mozes și Veisman la obținerea unor rezultate de prestigiu.

GIMNASTICĂ ARTISTICĂ. Imaginile transmise de la Universiada de la Sofia ne-au convins încă o dată de valorile estetice ale acestui sport care se pare este cel mai de viitor dintre toate sporturile practicate de fete. Din păcate se pare că tocmai cine trebuie nu a fost convins. Ca și în alte rînduri, federația noastră de gimnastică a organizat sîmbătă și duminică o anonimă competiție deocamdată numai la nivelul capitalei. Totuși, competiția ne-a prilejuit vizionarea unor „numere“ de cea mai bună calitate, soliste fiind și de această dată sportivele studente de la Universitate, Politehnică și I.E.F.S. care au dominat concursul și și-au împărțit frățește victoriile.

CAPBAL

Puțini sînt aceia care n-au asistat, accidental sau voit, la pasionantele meciuri de „cap", înjghebate pe plajă sau terenuri arbitrar alese. Dispute pasionante, spectaculozitate, frenetice încurajări. Toate bune și frumoase, dar de cele mai multe ori lucrurile se sfîrșeau cu inevitabile certuri privitoare la valabilitatea unui procedeu sau a altuia.

Pornind de la ideea că un asemenea sport s-ar putea reglementa, oferind satisfacții jucătorilor și spectatorilor, tînărul student Cosma Mircea, de la Facultatea de educație fizică din Timișoara, a sintetizat regulile extrem de diferite, dispersate în toate colțurile țării, întocmind un regulament unic.

Și iată-ne la prima competiție organizată oficial. Cu ajutorul direct al catedrei de educație fizică, al C.J.E.F.S. Timiș și al Comitetului U.T.C. pe centrul universitar Timișoara, pe un teren al Universității s-a decernat prima cupă în acest nou sport. Șase echipe și-au disputat întîietatea încurajate de un număr relativ mare de spectatori, în special prieteni ai competitorilor (de ce nu s-o fi popularizat acțiunea ?) După finala deosebit de spectaculoasă, fericiții cîștigători, entuziaști sportivi de la Facultatea de educație fizică Timișoara au primit cupa oferită de „pionierul“ capbalului, Cosma Mircea.

Iată acum cîteva date tehnice : echipele constau din doi înaintași și un portar. Terenul, cu dimensiunea de 10×10 m, s-a considerat suficient de mare pentru a nu știrbi frumusețea jocului și a permite combinații țesute cu cît mai multă imaginație. În principiu, cînd o echipă atacă, echipa adversă se poate apăra doar cu portarul, acesta neputînd intercepta balonul decît după ce a fost jucat de cel puțin trei ori. Eventualele încălcări ale regulamentului se pedepsesc cu o lovitură de la jumătatea terenului.

Problema mult disputată a „golului“ a fost rezolvată prin acordarea punctului în momentul cînd mingea a pătruns în poarta de handbal, după maximum 22 de lovituri.

Nu știm în ce măsură capbalul va face carieră în lumea sportului. Deocamdată nu putem afirma decît că părinții lui adoptivi — studenții timișoreni — îl practică intens și cu mare interes. Viitorul va decide...

Florin MICLEA

Redacția : Str. Brezoianu 13, tel. 14.02.15. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII“ 40-466